

Întâlnirea președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel

Curtea de Apel Iași, 18-19 mai 2017

MINUTA

În perioada 18-19 mai 2017 a avut loc la Curtea de Apel Iași *Întâlnirea președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel*, dedicată discutării aspectelor de practică neunitară în materia dreptului penal și dreptului procesual penal.

Dezbaterile au fost moderate de doamna judecător Ana Cristina Lăbuș, formator cu normă întreagă al Institutului Național al Magistraturii la disciplina Drept penal și drept procesual penal.

Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentată de domnul judecător Iulian Dragomir, Vicepreședinte și doamna judecător Mirela Sorina Popescu, Președintele Secției penale.

Curțile de apel au fost reprezentate, în principal, de președinții secțiilor penale și de judecători desemnați din cadrul acestor secții.

Din partea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară, Serviciul judiciar penal a participat doamna procuror Marinela Mincă iar din partea Direcției Naționale Anticorupție, domnul procuror Cameluș Păduraru.

În cea de-a doua zi a dezbaterilor a participat la lucrările întâlnirii și domnul prof.univ.dr. Tudorel Toader, Ministrul Justiției. În intervenția sa, domnul Ministru a făcut referire, între altele, la stadiul procedurilor legislative vizând propunerile de modificare a Codului penal și Codului de procedură penală, pentru punerea de acord cu deciziile pronunțate de Curtea Constituțională, precum și pachetul legislativ privind modificarea legilor justiției.

În urma dezbaterilor, referitor la temele incluse în punctajul de discuții, s-au conturat concluziile expuse în cele ce urmează.

1. Titlul problemei de drept: Modalitatea de sancționare a concursului de infracțiuni în cazul inculpatului față de care s-a stabilit, definitiv, pedeapsa închisorii a cărei aplicare a fost amânată pe durata unui termen de supraveghere, pentru o faptă infracțională comisă după majorat, trimis apoi în judecată pentru altă faptă infracțională săvârșită în timpul minorității, cu privire la care se hotărăște luarea unei măsuri educative neprivative de libertate.

Materia: penal

Subcategoria: infracțiuni

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 129, art.130 C.p.

Cuvinte cheie: concurs de infracțiuni

Participanții la întâlnire au decis, cu majoritate, că în ipoteza în discuție sunt aplicabile dispozițiile art. 129 alin. (2) lit. a) C.pen.

De asemenea, au apreciat, în unanimitate, că de lege ferenda se impune reglementarea în mod unitar a tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni și pentru ipoteza aplicării unei măsuri educative neprivative de libertate.

În cadrul dezbaterilor a fost exprimată și opinia, în acord cu punctul de vedere al Catedrei de drept penal din cadrul INM, conform căreia dacă fapta comisă în timpul minorității este descoperită în termenul de supraveghere, nu se va dispune anularea amânării aplicării pedepsei pronunțate pentru infracțiunea concurentă comisă după împlinirea vârstei de 18 ani (art. 130 C.p.), dacă măsura educativă este neprivativă de libertate; în acest caz, se va executa măsura educativă neprivativă de libertate, chiar dacă inculpatul a devenit major, alături de măsurile de supraveghere și obligațiile stabilite de instanță odată cu amânarea aplicării pedepsei.

În motivarea acestui punct de vedere s-a reținut că dispozițiile art. 129 C.pen. reglementează regulile generale de sancționare a pluralității de infracțiuni în cazul minorilor, în timp ce art. 130 cuprinde o reglementare specială, ce are în vedere în mod expres soluția anulării amânării pedepsei numai în ipoteza dispunerii unei măsuri educative privative de libertate.

În sprijinul soluției a mai fost invocată interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție ca urmare a unei sesizări pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în sensul că, în cazul în care pentru infracțiuni concurente săvârșite în perioada minoratului s-au dispus măsuri neprivative de libertate, prima măsură neprivativă de libertate executată nu se poate deduce din măsura neprivativă de libertate dispusă pentru infracțiunea concurentă, servind doar ca criteriu de individualizare în stabilirea naturii și întinderii sancțiunii.

2. Titlul problemei de drept: Hotărâre definitivă de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu constând în încălcarea de către un funcționar public a unei dispoziții dintr-o Hotărâre de Guvern. Excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 297 din Codul penal, admisă de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016. Admisibilitatea aplicării dispozițiilor art. 595 din Codul de procedură penală în sensul constatării că a intervenit o dezincriminare parțială a infracțiunii

Materia: penal

Subcategoria: infracțiuni

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 598 C.proc.pen., art. 4 C.pen.; Decizia Curții

Constituționale nr. 405 din 15 iunie 2016

Cuvinte cheie: abuz în serviciu; contestație la executare

Opinia INM:

Apreciem că, în situația în care, în raport de considerentele hotărârii judecătorești definitive prin care se descrie fapta comisă de autorul infracțiunii de abuz în serviciu, se poate constata că o parte dintre acțiunile/inacțiunile sale nu întrunesc condițiile de tipicitate ale ilicitului penal pentru că neîndeplinirea/îndeplinirea în mod defectuos a atribuțiilor de serviciu nu se raportează la acte normative cu putere de lege, așa cum rezultă din argumentele Curții Constituționale - Decizia nr. 405/2016 - reevaluarea situației de fapt, implicit a tratamentului sancționator aplicat definitiv nu poate opera pe calea procedurilor jurisdicționale care au ca

scop asigurarea legalității pedepsei în faza de punere în executare a pedepselor definitiv aplicate, ci devine incident art. 453 alin. (1) lit. f) C.p.p., în măsura în care autorul abuzului în serviciu a invocat în prealabil excepția de neconstituționalitate a textului de lege respectiv, așa cum rezultă din Decizia Curții Constituționale nr. 126/2016.

În ceea ce privește recursul în casație, posibilitatea aplicării art. 438 alin. (1) pct. 7 C.p.p. este limitată la cauzele în care decizia Curții Constituționale a fost publicată anterior judecării apelului; dacă decizia CCR este însă ulterioară rămânerii definitive a hotărârii, problema este exclusiv una de executare.

În acest sens pledează prevederile art. 438 alin. (2) C.p.p., conform cărora cazurile prevăzute la alin. (1) pot constitui temei al casării hotărârii doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deși au fost invocate, instanța le-a omis ori nu s-a pronunțat asupra lor. Or, pentru a se pune problema invocării unor aspecte în apel, acestea trebuia să poată fi invocate, deci să existe anterior ori cel puțin concomitent acestei faze de judecată.

Interpretarea are în vedere caracterul de cale de atac extraordinară, de anulare, care permite a se verifica în ce măsură hotărârea pronunțată este conformă normelor de drept în vigoare, iar nu rezolvarea unor chestiuni intervenite ulterior rămânerii definitive a acesteia.

În ceea ce privește contestația la executare, în cazul deciziilor Curții Constituționale având ca efect dezincriminarea unor fapte, putem avea în vedere prevederile art. 598 C.p.p. raportat la art. 4 C.p. În opinia noastră, însă, o astfel de posibilitate există doar atunci când, prin decizia CCR a fost declarat neconstituțional textul de incriminare (ca în cazul art. 6 din Legea nr. 241/2005, de exemplu), iar nu atunci când CCR a procedat la interpretarea legii. Or, în cazul abuzului în serviciu, Curtea a procedat la o interpretare, la o completare a textului. Ca urmare, pentru a aprecia asupra incidenței deciziei în fiecare caz în parte, judecătorul trebuie să facă o analiză în concret a situației de fapt reținute în cauză, ceea ce nu este posibil pe calea contestației la executare, fiind contrară principiului autorității de lucru judecat.

Cu majoritate, participanții la întâlnire au agreat soluția expusă în punctul de vedere al INM, respectiv că analiza incidenței dispozițiilor deciziei Curții Constituționale nr. 126/2016 nu se poate realiza pe calea contestației la executare, fiind contrară principiului autorității de lucru judecat.

În susținerea soluției au fost evocate considerente din opinia concurentă la decizia Curții Constituționale nr. 126/2016, conform cărora decizia prin care a fost constatată neconstituționalitatea dispozițiilor art. 297 C.pen. nu poate produce efectele specifice unei legi penale mai favorabile. Efectele declarării neconstituționalității unui text de lege – sancțiune specifică de drept constituțional – astfel cum sunt prevăzute de dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție nu pot viza decizii penale definitive, producându-se – similar deciziilor care vizează materii de drept nepenale – numai pentru viitor. În acest context, remediul procesual în ipoteza hotărârilor penale definitive îl reprezintă revizuirea întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) C.proc.pen.

De asemenea, au fost evocate și soluții de practică judiciară de respingere a contestației la executare întemeiată pe prevederile art. 595 C.proc.pen., în motivarea soluțiilor reținându-se că trebuie distins, sub aspectul efectelor pe care le produc, între deciziile Curții Constituționale, după cum acestea declară neconstituțional un text de lege sau îl interpretează, în sensul că este constituțional într-o anumită măsură. În lumina acestei distincții, în ipoteza deciziei nr. 126/2016 este vorba despre o decizie de recunoaștere a constituționalității dispozițiilor art. 297 C.pen. în anumite limite, decizia neavând astfel semnificația unei legi penale mai favorabile.

A fost exprimată și opinia în sensul admisibilității verificării incidenței dispozițiilor deciziei Curții Constituționale amintite, parțial pe calea contestației la executare și parțial pe temeiul dispozițiilor art. 595 C.proc.pen.

A fost consemnată abținerea de la vot a reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție, motivată de existența pe rolul instanței supreme, în procedura căilor de atac, de cauze în această materie.

Au fost însă indicate o soluții pronunțate de instanța supremă care pot constitui repere în analiza pe care instanțele trebuie să o facă cu privire la incidența dispozițiilor Curții

Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare, respectiv: ÎCCJ, Secția penală, decizia nr. 1171/20.09.2016; ÎCCJ, Secția penală, decizia nr. 422/RC/18.10.2016; ÎCCJ, Decizia nr. 6/28.02.2017 (HP).

3. Titlul problemei de drept: Comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 334 și art. 335 Cod penal, de către o persoană care conduce pe drumurile publice un tractor agricol neînmatriculat și fără a poseda permis de conducere; asimilarea tractorului agricol sau forestier condus pe drumurile publice cu autovehiculul

Materia: penal

Subcategoria: infracțiuni

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 334, art. 335 C.pen.

Cuvinte cheie: punere în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat; conducerea unui vehicul fără permis de conducere; tractor agricol; tractor forestier

Ipoteza care a generat dezbateră problema juridică:

S-a pus problema în practica instanțelor în ce măsură tractorul agricol sau forestier condus pe drumurile publice devine asimilat autovehiculului, iar conducerea pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier neînregistrat potrivit legii sau de către o persoană care nu posedă permis de conducere întrunește condițiile de tipicitate a infracțiunilor prevăzute de art. 334 alin. (1) Cod penal, respectiv art. 335 alin. (1) Cod penal.

Soluții juridice posibile:

Într-o primă opinie s-a considerat că atâta timp cât tractorul agricol nu este, în sensul art. 6 pct. 6 din O.U.G. nr. 195/2002, „autovehicul”, iar art. 334 alin. (1) și art. 335 alin. (1) fac trimitere în mod expres la conducerea pe drumurile publice „a unui autovehicul” tractorul agricol sau forestier nu poate fi asimilat autovehiculului iar conducerea acestuia pe drumurile publice nu întrunește conținutul constitutiv al infracțiunilor prevăzute de art. 334 alin. (1), art. 335 alin. (1) Cod penal chiar dacă tractorul nu este înmatriculat sau conducătorul nu posedă permis de conducere.

Într-o altă opinie s-a arătat că, dimpotrivă, tractorul agricol sau forestier poate fi asimilat „autovehiculului” chiar dacă art. 6 pct. 6 din O.U.G. nr. 195/2002 nu îl definește ca atare, atunci când acesta circulă pe drumurile publice.

S-a arătat că în conținutul O.U.G. nr. 195/2002, care stabilește norme și obligații privitor la circulația pe drumurile publice, este inclusă și categoria tractoarelor agricole și forestiere.

Tractorul agricol sau forestier are ca funcție principală utilizarea sa în cadrul exploatărilor agricole sau forestiere, iar ca funcție secundară servește la transportul pe drum al persoanelor sau mărfurilor ori la tractarea vehiculelor utilizate pentru transport.

Așa fiind, nu poate fi considerat autovehicul tractorul folosit în cadrul exploatărilor agricole sau forestiere sau folosit la transportul pe drum al persoanelor sau mărfurilor ori la tractarea vehiculelor utilizate pentru transport, în sensul de cale de acces care nu este drum public.

Însă, dacă tractorul este condus pe un drum public, devine asimilat autovehiculului și este supus regimului circulației pe drumurile publice.

Prin urmare, pentru tractorul condus, pe un drum public, persoana trebuie să dețină permis de conducere și acesta trebuie să fie înmatriculat, în caz contrar persoana răspunde pentru infracțiunile prevăzute de art. 334 alin. (1) Cod penal, art. 335 alin. (1) Cod penal aducându-se atingere relațiilor sociale privitoare la siguranța circulației pe drumurile publice - legea trebuie interpretată numai în litera ei, ci și în spiritul ei.

Opinia INM:

Apreciem că problema invocată a fost soluționată prin Decizia Curții Constituționale pronunțată la data de 4.04.2017 când, în urma deliberărilor, cu unanimitate de voturi, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 335

alin. (1) din Codul penal, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională. De asemenea, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 pct. 6 teza a II-a din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.

În argumentarea acestei soluții, Curtea a reținut că necorelarea dintre art. 335 alin. (1) din Codul penal și art. 6 pct. 6) teza a II-a din O.U.G. nr. 195/2002 determină un veritabil viciu de neconstituționalitate, care rezultă din omisiunea reglementării, în cuprinsul art. 335 alin. (1) din Codul penal, a tractoarelor agricole sau forestiere ca obiect material al infracțiunii de conducere a unui vehicul pe drumurile publice fără permis de conducere.

S-a apreciat că fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier de o persoană care nu posedă permis de conducere prezintă pericol social ridicat și aduce atingere unor valori sociale protejate prin O.U.G. nr. 195/2002, care are drept scop tocmai asigurarea desfășurării fluente și în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și ocrotirea vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic sau aflate în zona drumului public, valoare garantată de art. 22 din Constituție.

Astfel, dacă o asemenea faptă nu este descurajată prin mijloacele dreptului penal are loc încălcarea valorilor fundamentale ocrotite de Codul penal, precum drepturile și libertățile cetățenilor, respectarea Constituției și a legilor, care sunt consacrate prin art. 1 alin. (3) și (5) din Legea fundamentală printre valorile supreme.

De asemenea, Curtea a reținut încălcarea dispozițiilor art. 16 din Constituție, deoarece imprecizia legislativă generează discriminări, fără a exista vreo motivare obiectivă și rațională care să le justifice. Este în afara oricărui argument juridic rațional și rezonabil ca o persoană care posedă permis de conducere, acordat pentru altă categorie decât tractoarele agricole sau forestiere, și care conduce un asemenea vehicul pe drumurile publice, să poată avea calitatea de subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal, în timp ce o persoană care nu deține deloc permis de conducere și care conduce pe drumurile publice un tractor agricol sau forestier să nu fie sancționată penal.

Prin urmare, Curtea a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) din Codul penal încalcă art. 1 alin. (3) și (5) privind statul român, art. 16 privind egalitatea în drepturi și art. 22 privind dreptul la viață, integritate fizică și psihică din Legea fundamentală.

De asemenea, Curtea a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 6 art. 6 pct. 6) teza a II-a din O.U.G. nr. 195/2002, care exclude tractoarele agricole și forestiere din categoria autovehiculelor, nu încalcă dispozițiile din Constituție invocate.

Pe cale de consecință, apreciem ca fiind corectă cea de-a doua opinie exprimată de autorii întrebării, în acord cu argumentele instanței constituționale.

Participanții la întâlnire au concluzionat, în unanimitate, că, deși problema invocată a fost soluționată prin Decizia Curții Constituționale pronunțată la data de 4.04.2017 când, în urma deliberărilor, cu unanimitate de voturi, s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) din Codul penal, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională, de lege lata, atât timp cât tractorul agricol nu este, în sensul art. 6 pct. 6 din O.U.G. nr. 195/2002 „autovehicul”, iar art. 334 alin. (1) și art. 335 alin. (1) fac trimitere în mod expres la conducerea pe drumurile publice „a unui autovehicul”, tractorul agricol sau forestier nu poate fi asimilat autovehiculului iar conducerea acestuia pe drumurile publice nu întrunește conținutul constitutiv al infracțiunilor prevăzute de art. 334 alin. (1) și art. 335 alin. (1) Cod penal chiar dacă tractorul nu este înmatriculat sau conducătorul nu posedă permis de conducere. Participanții au apreciat că este necesară o intervenție a legiuitorului în vederea incriminării faptelor de tipul celor analizate, săvârșite cu un tractor agricol sau forestier.

4. Titlul problemei de drept: Obiectul sechestrului asigurator

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 249 C.proc.pen.

Cuvinte cheie: sechestru asigurător

Ipoteza care a generat dezbateră problema juridică:

Potrivit dispozițiilor art. 249 alin. (2) Cod procedură penală, măsurile asigurătorii constau în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile ale suspectului sau inculpatului prin instituirea unui sechestru asupra acestora. Conform art. 249 alin. (5) Cod procedură penală, măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei produse prin infracțiune și pentru garantarea executării cheltuielilor judiciare se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a acestora.

Problema care a apărut în practică este aceea de a stabili dacă în cursul procesului penal pentru luarea de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată a măsurii asigurătorii asupra bunurilor inculpatului sau a persoanei responsabile civilmente, în vederea reparării pagubei produsă prin infracțiune și pentru garantarea executării cheltuielilor judiciare, este necesar ca bunurile mobile sau imobile să fie identificate (respectiv să se realizeze demersuri pentru a se constata dacă există bunuri în patrimoniul inculpatului) sau dacă este suficientă instituirea măsurii asigurătorii asupra bunurilor mobile și imobile ale inculpatului și ale părții responsabile civilmente, în mod generic, până la concurența valorii probabile a prejudiciului și a cheltuielilor judiciare, fără a se realiza nicio verificare privitor la existența în patrimoniul inculpatului de bunuri mobile sau imobile.

Soluții juridice posibile:

Într-o primă opinie s-a apreciat că pentru instituirea măsurii asigurătorii este necesar să existe bunuri în patrimoniul inculpatului sau al părții responsabile civilmente asupra cărora să se poată aplica măsura asigurătorie, iar bunurile să fie identificate; în acest sens s-a arătat că judecătorul investit cu o astfel de cerere sau din oficiu, înainte de a lua măsura sechestrului asigurător asupra bunurilor inculpatului sau ale părții responsabile civilmente trebuie să facă verificări pentru a stabili dacă există vreun bun în patrimoniul inculpatului sau al părții responsabile civilmente; altfel, măsura asigurătorie luată este una pur formală și fără efect, dacă se constată ulterior de către organul de executare că nu există niciun bun în patrimoniul inculpatului sau ale părții responsabile civilmente; astfel, în multe cauze aflate în primă instanță sau în apel pe rolul instanțelor din raza de competență a Curții de Apel Brașov s-a procedat la respingerea cererilor părților civile privind instituirea măsurii asigurătorii asupra bunurilor mobile și imobile ale inculpatului, dacă, urmare a verificărilor realizate de complet nu au putut fi identificate bunuri în patrimoniul inculpatului sau al părții responsabile civilmente. S-a apreciat de aceste complete că instituirea obligatorie a măsurilor asigurătorii (prevăzută de art. 11 din Legea nr. 241/2005, art. 32-33 din Legea nr. 656/2002 și de art. 20 din Legea nr. 78/2000) este condiționată de existența unor bunuri în patrimoniul inculpatului sau al părții responsabile civilmente la momentul instituirii măsurii. Prin urmare, măsurile asigurătorii pot fi instituite numai asupra bunurilor existente în patrimoniul inculpatului, a căror descriere și evaluare este posibilă la momentul înființării acestora, iar nu și asupra bunurilor viitoare; dacă nu au fost identificate bunuri mobile sau imobile în patrimoniul inculpatului sau al părții responsabile civilmente, luarea unor măsurii asigurătorii, în acord cu art. 11 din Legea nr. 241/2005, spre exemplu, ar fi o dispoziție formală, lipsită de conținut și fără finalitate practică.

Într-o altă opinie, s-a apreciat că măsura asigurătorie se poate dispune asupra bunurilor mobile și imobile ale inculpatului, chiar dacă acestea nu au fost identificate. S-a arătat că dispozițiile privind condițiile generale de luare a măsurilor asigurătorii nu prevăd condiția ca bunurile să fie identificate la momentul instituirii măsurii asigurătorii. În plus, s-a arătat că, potrivit art. 252 alin. (1) Cod procedură penală, organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate. Totodată, s-a mai arătat că, potrivit Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, Agenția Națională de Administrare Fiscală are în structura sa organe specializate de executare, care pot identifica bunurile, în baza dispoziției de indisponibilizare a bunurilor mobile și imobile ale inculpatului. Ca atare, judecătorul căruia i se solicită luarea unor astfel de măsuri nu are obligația de a face

verificări cu privire la existența sau nu în patrimoniul inculpatului sau al părții responsabile civilmente de bunuri mobile sau imobile.

Participanții la întâlnire au decis, în acord cu opinia exprimată de INM, cu majoritate, că instituirea unei măsuri asigurătorii ar trebui să aibă la bază o verificare inițială în sensul existenței unor bunuri în patrimoniul persoanei vizate, în raport de care să fie respectată cerința prevăzută de art. 249 alin. (1) C.p.p. - în caz contrar nu se poate stabili dacă ele sunt egale cu valoarea probabilă a pagubei/dacă este necesară instituirea măsurii asigurătorii și asupra bunurilor părții responsabile civilmente, în cazul în care măsura asigurătorie instituită asupra bunurilor inculpatului nu este suficientă pentru a acoperi valoarea prejudiciului; s-a avut în vedere și împrejurarea că o măsură asigurătorie nu trebuie să aducă atingere dreptului de proprietate decât în măsura în care se justifică potrivit scopului prevăzut de legea penală, motiv pentru care nu este admisibilă instituirea măsurii asigurătorii "asupra tuturor bunurilor inculpatului, prezente și viitoare". Suplimentar, s-a apreciat că bunurile ar trebui cu atât mai mult individualizate în ipoteza în care măsura asigurătorie este luată în vederea confiscării speciale.

În acest sens, au fost menționate și opinii exprimate în practica judiciară a ÎCCJ -Secția penală:

➤ Decizia nr. 132/19.01.2012 a ICCJ, Secția penală

"Cum în speța dedusă judecății partea civilă recurentă nu a indicat bunurile aflate în proprietatea inculpatului, instanța nu a putut aplica sechestrul asigurător, în condițiile în care nu erau identificate bunurile care ar fi constituit obiectul acestei măsuri".

În același sens, Decizia nr. 715/13.03.2012 a ICCJ, Secția penală

➤ Decizia nr. 1532/11.05.2012 a ICCJ, Secția penală

„Astfel, deși dispozițiile art. 11 din Legea nr. 241/2005 prevăd că (...) luarea măsurilor asigurătorii este obligatorie, în cauză nu sunt îndeplinite condițiile pentru luarea unor asemenea măsuri întrucât, în urma demersurilor efectuate, nu au fost identificate bunuri mobile sau imobile care să aparțină inculpatei (...)”.

➤ Decizia nr. 1162/13.04.2012 a ICCJ, Secția penală

„Partea civilă nu a formulat contestație (...) împotriva ordonanței procurorului prin care s-a instituit sechestrul asupra bunurilor inculpatului întrucât nu s-a instituit această măsură și pentru sumele ce constituie penalități și așa fiind, prima instanță nu avea posibilitatea să dispună din oficiu modificarea măsurii sechestrului asigurător (...)”.

În sensul necesității, pentru instituirea sechestrului, identificării bunurilor din patrimoniul inculpatului/părții civilmente, a fost indicată în cadrul dezbaterilor și decizia ÎCCJ – Secția penală, nr. 2181 din 20 iunie 2013, conform căreia „Luarea măsurii asigurătorii a sechestrului în cazul infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 241/2005 în vederea reparării pagubei este condiționată de existența unor bunuri în patrimoniul inculpatului sau al părții responsabile civilmente la momentul instituirii sechestrului, concluzie care se desprinde din analiza prevederilor art. 165 și art. 166 C. proc. pen., potrivit cărora organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate, precum și să încheie un proces-verbal care cuprinde descrierea amănunțită a bunurilor sechestrate, cu indicarea valorii lor”.

5. Titlul problemei de drept: Termenul în care poate fi promovată calea de atac împotriva încheierii prin care se dispune luarea măsurii de siguranță a internării medicale, modul de calcul al acestui termen; caracterul executoriu sau nu al încheierii pronunțate în acest caz

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de cameră preliminară

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 109, art.110 C. pen.; art. 246, art. 315 alin. (2) lit. e) C. proc. pen.

Cuvinte cheie: internare medicală; contestație

Ipoteza care a generat dezbaterile problemei juridice:

Potrivit art. 315 alin. (2) lit. e) Cod procedură penală, atunci când dispune clasarea procurorul sesizează judecătorul de cameră preliminară cu propunerea de luare ori după caz de confirmare, de înlocuire sau de încetare a măsurilor de siguranță prevăzute de art. 109 sau 110 Cod penal.

În ceea ce privește procedura de urmat, textul menționat face trimitere la art. 246 alin. (13) Cod procedură penală. Acest din urmă alineat, privit singular, reglementează sesizarea judecătorului de cameră preliminară de către procurorul care dispune o soluție de netrimitere în judecată pentru confirmarea, înlocuirea sau încetarea măsurii, nu și pentru luarea măsurii.

Art. 246 alin. (13) Cod procedură penală, prevede pentru încheierile în care se dispune asupra *confirmării, înlocuirii sau încetării măsurii* calea de atac a contestației în termen de 3 zile de la pronunțare.

În ceea ce privește luarea măsurilor obligării la tratament medical sau a internării, art. 246 alin. (7) și art. 248 alin. (8) Cod procedură penală prevăd o cale de atac deosebită, stipulând că încheierea prin care se pronunță asupra propunerii de luare a uneia dintre cele două măsuri de siguranță poate fi atacată cu contestație în termen de 5 zile de la pronunțare.

S-a ridicat problema, în acest context, dacă încheierea prin care se dispune în temeiul art. 315 alin. (2) lit. e) Cod procedură penală raportat la art. 246 alin. (13) Cod procedură penală luarea măsurii de siguranță prevăzută de art. 109 sau 110 Cod penal poate fi atacată cu contestație în termen de 3 zile de la pronunțare sau în 5 zile de la pronunțare.

În ceea ce privește caracterul executoriu al încheierilor, acesta este reglementat, pentru situația luării măsurii de siguranță prevăzute de art. 109 sau 110 Cod penal în temeiul art. 246 alin. (8) Cod procedură penală de dispozițiile art. 246 alin. (7), respectiv art. 247 alin. (8) Cod procedură penală. Aceste dispoziții cu privire la caracterul executoriu al încheierii nu sunt reluate în art. 246 alin. (13) Cod procedură penală, atunci când măsura de siguranță se ia în temeiul art. 315 alin. (2) lit. e) Cod procedură penală raportat la art. 246 alin. (13) Cod procedură penală.

Soluții juridice posibile:

Într-o primă opinie s-a arătat că deși este vorba despre luarea măsurii de siguranță prevăzută de art. 109 sau 110 Cod penal la propunerea procurorului formulată odată cu ordonanța de clasare adoptată în cauză, art. 315 alin. (2) lit. e) Cod procedură penală face trimitere doar la art. 246 alin. (13) Cod procedură penală, nu la întreg textul de lege, respectiv întreg articolul 246 Cod procedură penală, astfel că încheierea pronunțată în cazul unei astfel de sesizări se atacă cu contestație în 3 zile de la pronunțare și pentru că nu există un text de lege expres, contestația este suspensivă de executare.

Într-o altă opinie, majoritară, s-a arătat că art. 246 alin. (7) și art. 248 alin. (8) Cod procedură penală prevăd o cale de atac deosebită cu privire la încheierea prin care se ia măsura de siguranță, astfel că pentru identitate de rațiune și tratament juridic, indiferent că propunerea de luare a măsurii se face în cursul urmăririi penale de către procuror, sau se face prin ordonanța de clasare încheierea prin care se ia măsura de siguranță prevăzută de art. 109 sau 110 Cod penal poate fi atacată cu contestație în termen de 5 zile de la pronunțare, contestație care nu suspendă executarea.

Participanții la întâlnire au decis, în unanimitate, în acord cu opinia exprimată de INM, că, în lipsa unei prevederi exprese în cuprinsul art. 246 alin. (13) C. proc. pen. și în lipsa altei trimiteri sunt aplicabile prevederile generale din art. 425¹ C. proc. pen. care reglementează contestația, ca și cale ordinară de atac.

6. Titlul problemei de drept: Calea de atac împotriva unei încheieri pronunțată de judecătorul de cameră preliminară prin care se admite cererea de ridicare a sechestrului asigurător aplicat asupra unui autoturism, în timpul urmăririi penale de către procuror

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătoria de cameră preliminară

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 250 C.proc.pen., art. 957 alin. (1) și art. 2 alin. (2) C. proc. civ., Decizia Curții Constituționale nr. 20/19.01.2016, Decizia Curții Constituționale nr. 28/20.01.2016, decizia ÎCCJ nr. 17/27.09.2016

Cuvinte cheie: sechestru asigurator

Ipoteza care a generat dezbaterea problemei juridice:

Problema care a apărut în practică a fost aceea de a stabili care este calea de atac împotriva unei încheieri pronunțată de judecătorul de cameră preliminară, cu privire la ridicarea unui sechestru asigurator aplicat asupra unui autoturism în timpul urmăririi penale de către procuror. La momentul formulării cererii de ridicare a sechestrului asigurator dosarul se află în cameră preliminară, iar măsura asiguratorie nu a fost contestată la aplicarea ei; motivul pentru care se solicită ridicarea sechestrului asigurator este acela că prejudiciul cauzat prin infracțiunea dedusă judecății a fost integral reparat.

Art. 250 Cod procedură penală nu prevede o asemenea posibilitate, însă atât în camera preliminară, cât și în faza de judecată judecătorul este chemat să asigure echitatea procedurii, iar în condițiile în care acesta constată că o astfel de măsură a fost luată exclusiv în vederea reparării prejudiciului, iar acesta a fost reparat integral, constatând, așadar, că măsura asiguratorie nu se mai justifică și tinde să devină abuzivă are obligația să dispună, prin încheiere, chiar și în camera preliminară, ridicarea ei.

Textul de lege nu prevede însă în ce condiții părțile sau procurorul pot contesta încheierea prin care se ridică în camera preliminară această măsură.

Soluții juridice posibile:

Într-o primă opinie s-a arătat că încheierea pronunțată în camera preliminară prin care se ridică măsura sechestrului asigurator se atacă cu contestație în 3 zile de la comunicare potrivit art. 346 Cod procedură penală, întrucât Codul de procedură penală nu prevede o altă cale de atac pentru încheierile pronunțate în camera preliminară. Contestația se judecă de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară.

Într-o altă opinie s-a apreciat că prin similitudine cu încheierea prin care se ia această măsură [art. 250¹ alin. (1) C.proc.pen.] calea de atac ar trebui să fie contestația în 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare, soluționarea unei atare contestații fiind dată în competența judecătorului de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară.

O a treia opinie a fost exprimată în sensul că o astfel de încheiere ar fi supusă apelului în termen de 5 zile de la pronunțare, apel care se judecă de instanța ierarhic superioară. Susținătorii acestei opinii pornesc în argumentarea ei de la împrejurarea că legea nu prevede o cale de atac specială, astfel că se impune recurgerea la dreptul comun în materie, respectiv la calea de atac a apelului. În acest sens trebuie avute în vedere și prevederile deciziilor Curții Constituționale nr. 20/19.01.2016 și 28/20.01.2016, ale art. 957 alin. (1) C. proc.civ. și art. 2 alin. (2) C. proc.civ., din interpretarea cărora rezultă că o astfel de hotărâre se atacă cu apel.

Într-o a patra opinie s-a arătat că o astfel de încheiere ar fi supusă apelului în termen de 5 zile de la pronunțare, apel care se judecă de către curtea de apel. S-au adus drept argumente ale acestei soluții considerentele deciziei ÎCCJ nr. 17/27.09.2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 885/4.11.2016 din care rezultă că o astfel de încheiere se poate ataca cu apel în 5 zile de la pronunțare (potrivit art. 957 C.proc.civ.), apel ce se judecă la curtea de apel, întrucât aceasta este calea de atac „de drept comun” în materie procesual penală.

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, în acord cu opinia exprimată de INM, că, în ipoteza prezentată, calea de atac este contestația care poate fi formulată în 48 de ore de la pronunțare/comunicare, aplicând și în acest caz dispozițiile art. 250¹ C. proc.pen., deși legiuitorul menționează expres doar contestația împotriva încheierii prin care se dispune luarea măsurii asiguratorii, nu și ridicarea ei, pentru a pune în acord reglementarea procesual penală cu Decizia Curții Constituționale nr. 24/2016. S-a avut în vedere faptul că o atare interpretare este mai coerentă și mai apropiată de scopul urmărit de

legiuitorului care nu ar fi avut argumente pentru instituirea unui regim juridic diferit între calea de atac ce poate fi exercitată împotriva încheierii de luare a unei măsuri asigurătorii și cea prin care se dispune ridicarea măsurii.

7. Titlul problemei de drept: Interpretarea conținutului Deciziilor nr. 336/30.04.2015, nr. 296/10.05.2015, nr. 145/17.03.2016, nr. 251/5.05.2016 și nr.276/10.05.2016 ale Curții Constituționale și efectele acestora cu privire la măsura preventivă aplicată unui inculpat în situația în care rechizitoriul împreună cu dosarul cauzei este înaintat judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă cu mai puțin de 5 zile înainte de expirarea acesteia

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de cameră preliminară

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 207 C. proc.pen.

Cuvinte cheie: măsură preventivă; termen de recomandare

Ipoteza care a generat dezbaterile problemei juridice:

În practica instanțelor au apărut soluții diferite în situația în care un inculpat aflat sub puterea unei măsuri preventive care i-a fost aplicată în cursul urmăririi penale este trimis în judecată însă rechizitoriul împreună cu dosarul cauzei este înaintat judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă cu mai puțin de 5 zile înainte de expirarea acesteia.

Soluții juridice posibile:

Într-o opinie, într-o atare situație, pornind de la conținutul deciziilor nr. 145/17.03.2016, nr. 251/5.05.2016 și nr. 276/10.05.2016 ale Curții Constituționale, dacă rechizitoriul împreună cu dosarul cauzei este înaintat judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă cu mai puțin de 5 zile înainte de expirarea acesteia, judecătorul de cameră preliminară ar trebui să constate nulitatea sesizării parchetului cu privire la verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive și, în consecință, să constate imposibilitatea verificării legalității și temeiniciei măsurii preventive (chiar dacă durata acesteia nu a expirat).

Într-o altă opinie, majoritară, într-o atare situație se apreciază că, deși ar putea fi sancționată cu nulitatea absolută cererea procurorului menționată în rechizitoriu cu privire la menținerea măsurii arestului preventiv (astfel cum lasă să se înțeleagă în conținutul lor deciziile menționate pronunțate de Curtea Constituțională), această împrejurare nu se răsfrânge asupra conținutului măsurii arestării preventive – care în nici un caz nu încetează de drept – iar judecătorul de cameră preliminară este obligat ca, în temeiul art. 207 alin. (2) C.proc.pen., să verifice *din oficiu* legalitatea și temeinicia măsurii arestării preventive înainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

Opinia INM:

Prevederile art. 207 alin. (1) C.proc. pen. au făcut obiectul unui recent control de constituționalitate, prin Decizia nr. 276/2016, fiind respinsă excepția invocată referitor la natura termenului de 5 zile din cuprinsul acestui text.

Soluția în sine, deși contrară celei adoptate anterior, într-o situație similară, cu privire la dispozițiile art. 235 alin. (1) C. proc.pen. (Decizia CCR nr. 336/2015), este corectă, în opinia noastră.

Problema constă în aceea că principalul argument invocat în motivarea deciziei de respingere este acela al existenței unei interpretări majoritare, din partea practicienilor, în sensul că termenul este unul de decădere, situațiile în care acesta este considerat de recomandare fiind izolate. Or, un astfel de argument, dincolo de caracterul său științific discutabil, în absența unor referiri la date statistice din surse autorizate, nu rezistă nici în confruntarea cu realitatea practică. Atât cu privire la prevederile art. 235 alin. (1), anterior adoptării Deciziei nr. 336/2015 a CCR, ori ale art. 207 alin. (1) C.proc.pen., cât și cu privire la texte similare din Codul de procedură penală anterior, interpretarea constantă și consecventă a fost aceea că ne aflăm în prezența unor termene de recomandare.

Se pune, deci, problema în ce măsură - câtă vreme soluția Curții Constituționale cu privire la prevederile art. 207 alin (1) C.proc.pen. este una de respingere - în practica judiciară se va menține interpretarea tradițională a textului sau se va proceda în sensul considerentelor deciziei.

În opinia noastră, oricât de larg am interpreta prerogativele Curții Constituționale, printre acestea nu se numără și aceea de a identifica și impune cu forță obligatorie interpretarea majoritară dată de instanțe unui text de lege.

În consecință, termenul de 5 zile din conținutul art. 207 alin. (1) C.proc.pen. este, în opinia noastră, unul de recomandare. Soluția se impune și pentru aceea că el trebuie avut în vedere în corelație cu termenul de 3 zile din cuprinsul aceluiași articol, cu privire la care este unanim acceptat că are caracter de recomandare, măsura preventivă rămânând în ființă până la expirarea duratei pentru care a fost luată sau prelungită în cursul urmăririi penale.

Participanții la întâlnire au achiesat, în unanimitate, la opinia exprimată de INM și, în consecință, au decis că termenul de 5 zile din conținutul art. 207 alin. (1) C.proc.pen. este unul de recomandare. Soluția se impune și pentru aceea că el trebuie avut în vedere în corelație cu termenul de 3 zile din cuprinsul aceluiași articol, cu privire la care este unanim acceptat că are caracter de recomandare, măsura preventivă rămânând în ființă până la expirarea duratei pentru care a fost luată sau prelungită în cursul urmăririi penale.

Au fost reținute, suplimentar, concluziile din opinia concurentă la Decizia Curții Constituționale nr. 702/29.11.2016, conform cărora termenul de 5 zile instituit de dispozițiile art. 207 alin. (1) C.proc.pen. se calculează pe zile pline.

8. Titlul problemei de drept: Este considerată formulată în termen o plângere contra soluțiilor de netrimiteră în judecată întemeiată pe dispozițiile art. 340 și urm. Cod procedură penală transmisă instanței prin fax/email în ultima zi a termenului, după terminarea orelor de program al instanței?

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 270 C.proc.pen.

Cuvinte cheie: plângere contra soluției de netrimiteră în judecată; act de procedură transmis prin fax/e-mail

Ipoteza care a generat dezbateră problema juridice:

În practica Judecătorei Brașov s-a ridicat problema considerării formulării în termen a unei plângeri contra soluțiilor de netrimiteră în judecată întemeiată pe dispozițiile art. 340 și urm. C. proc.pen. transmisă instanței prin fax/email în ultima zi a termenului, după terminarea orelor de program al instanței.

Soluții juridice posibile:

Într-o primă opinie, s-a arătat că întrucât art. 270 alin. (1) C.proc.pen. nu face referire la transmiterea actelor de procedură prin fax/email se impune considerarea în termen a unei plângeri contra soluțiilor de netrimiteră în judecată întemeiată pe dispozițiile art. 340 și urm. C.proc.pen. transmisă instanței prin fax/email în ultima zi a termenului, după terminarea orelor de program al instanței. S-a arătat că termenul prevăzut de Codul de procedură penală este un termen calculat pe zile, astfel că la calcularea lui trebuie pornit de la dispozițiile art. 269 alin. (2) C.proc.pen., astfel că la calcularea acestuia nu se socotește ziua de la care începe să curgă și nici cea la care acesta se împlinește. Art. 269 C.proc.pen. face referire la zile pline, adică la toate cele 24 de ore pe care le are o zi, și nu la programul de lucru al unei instituții.

Dispozițiile art. 88 alin. (7) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești fac referire la actele depuse direct la instanță, care trebuie depuse până la închiderea programului de lucru, nu se referă la înscrisurile transmise prin fax sau email.

Într-o altă opinie s-a arătat că pornind de la conținutul Deciziei nr. 605/2016 pronunțată de Curtea Constituțională, care în materie civilă a stabilit că termenele se socotesc pe zile întregi, însă totuși, în ziua în care se împlinește termenul partea interesată trebuie să depună actul la instanță până la închiderea programului, s-a apreciat că o astfel de plângere transmisă prin fax sau email la instanță după orele de program trebuie să fie considerată tardivă. În considerentele deciziei menționate s-a reținut că actul de procedură transmis prin fax sau poștă electronică este considerat a fi făcut în termen la data la care a fost înregistrat la instanță.

În doctrină s-au exprimat următoarele puncte de vedere:

Procedură penală. Partea generală. Noul Cod de procedură penală – Mihail Udriou, Ed. 2014, p. 646: “Dacă actul este transmis de parte prin scrisoare simplă, fax ori prin poștă electronică, va fi considerat făcut în termen dacă data înregistrării acestuia la organul judiciar este înăuntrul termenului, neprezentând importanță data depunerii scrisorii la poștă (dovada putând fi făcută numai cu recipisa oficiului poștal în cazul scrisorilor recomandate), a trimiterii faxului ori a emiterii mesajului în formă electronică”.

Noul Cod de procedură penală comentat – N. Volonciu, A.S. Uzlaşu s.a., p. 638 - nu se propune nicio soluție cu privire la această modalitate de transmitere a actelor către instanță. În cadrul acestei lucrări se consideră că dacă actul procedural a fost trimis printr-o scrisoare nerecomandată, pentru a fi considerat făcut în termen, trebuie să sosească la organul competent înainte de expirarea termenului fixat pentru îndeplinirea actului.

Participanții la întâlnire au apreciat, cu majoritate, în acord cu opinia exprimată de INM, că se impune a fi avută în vedere prima opinie, pornind de la argumentul modului de calcul al termenului înăuntrul căruia trebuie depus un act - care se calculează pe zile pline, indiferent de programul de lucru al instanței, potrivit art. 269 C. proc.pen.

A fost exprimată și opinia contrară, în susținerea căreia s-a făcut referire la soluția consacrată în materie civilă prin decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 34/ 15 mai 2017 (HP) - potrivit căreia, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 182 și art. 183 Cod procedură civilă, actul de procedură transmis prin fax sau poștă electronică, în ultima zi a termenului care se socotește pe zile, după ora la care activitatea încetează la instanță, nu este socotit a fi depus în termen - și la Decizia Curții Constituționale nr. 605/22.09.2016, prin care a fost respinsă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 182 alin. (2) C. proc. civ., Curtea reținând că prin reglementarea amintită nu se încalcă accesul liber la justiție.

9. Titlul problemei de drept: Posibilitatea dispunerii de către procuror prin ordonanță, în cazul soluțiilor de renunțare la urmărirea penală dispuse față de suspecți sau inculpați minori, a obligației prevăzute de art. 318 alin. (6) lit. c) C. proc.pen.

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 318 C. proc.pen.; art. 121 C.pen.

Cuvinte cheie: renunțare la urmărirea penală; muncă neremunerată în folosul comunității; suspect / inculpat minor

Ipoteza care a generat dezbaterea problemei juridice:

În practica judecătorilor s-a pus problema interpretării art. 318 C. proc.pen. în situația sesizărilor realizate de procuror în vederea confirmării soluției de renunțare la urmărirea penală față de un suspect sau inculpat minor, însoțită e obligația prevăzută de art. 318 alin. (6) lit. c) C. proc.pen. S-a pus problema posibilității admiterii sesizării procurorului și confirmării soluției de renunțare la urmărirea penală atâta timp cât din formularea art. 318 C. proc.pen. nu rezultă că suspectilor sau inculpaților minori față de care s-a dispus o soluție de renunțare la urmărirea penală nu li s-ar putea impune obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității. Cu toate acestea, o atare soluție ar crea o situație mai defavorabilă inculpaților minori decât în situația în care acestora li s-ar aplica pentru fapta comisă o măsură educativă.

Soluții juridice posibile:

În opinia majoritară exprimată s-a arătat că această obligație nu poate dispusă față de suspectul sau inculpatul minor cu privire la care a fost dispusă renunțarea la urmărirea penală, fiind necesar ca dispozițiile art. 318 C. proc.pen. să fie corelate și interpretate în lumina celor cuprinse în art. 121 C. pen.

Din modalitatea de formulare a art. 318 C.proc.pen. nu rezultă că suspectilor sau inculpaților minori față de care s-a dispus o soluție de renunțare la urmărirea penală nu li s-ar putea impune obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității.

Cu toate acestea, se observă că atunci când față de minor se ia o măsură educativă – în mod evident mai severă decât soluția renunțării la urmărirea penală – instanța nu poate dispune obligarea minorului la prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității.

În cazul în care se supune spre confirmare o soluție de renunțare la urmărirea penală față de un suspect sau inculpat minor, însoțită de obligația prevăzută de art. 318 alin. (6) lit. c) C. proc.pen., s-a apreciat că este posibilă admiterea în parte a sesizării parchetului, cu consecința confirmării doar a soluției de renunțare la urmărirea penală, fără a se menține obligația prevăzută de art. 318 alin. (6) lit. c) C. proc.pen. Soluția aceasta a fost agreată în considerarea prevederilor art. 318 alin. (16) C. proc.pen. care nu permit o nouă soluție de renunțare la urmărirea penală în cazul respingerii cererii de confirmare, indiferent de motive.

Într-o altă opinie s-a apreciat că nu este nelegală instituirea în sarcina unui minor a obligației impuse de art. 318 alin. (6) lit. c) C.proc.pen., însă trebuie avute în vedere și dispozițiile cuprinse în Codul muncii, minorul neputând fi obligat la muncă până la împlinirea vârstei de 16 ani. În ceea ce privește oportunitatea acestei obligații, aceasta trebuie apreciată de la caz la caz.

Participanții la întâlnire au apreciat, în acord cu opinia exprimată de INM, că, în cazul soluției de renunțare la urmărirea penală față de un suspect/inculpat minor nu poate fi dispusă obligația prestării unei munci neremunerate în folosul comunității, deși legea procesual penală nu face distincție în acest sens; pe de o parte, s-au avut în vedere sancțiunile de drept penal ce pot fi aplicate minorilor care răspund penal și care nu prevăd posibilitatea stabilirii unei astfel de obligații, pe de altă parte, împrejurarea că, cel puțin până la împlinirea vârstei de 16 ani, minorii nu pot fi obligați la prestarea vreunei munci, indiferent de temeiul acesteia.

10. Titlul problemei de drept: Acordarea dobânzilor și a altor penalități care derivă dintr-un contract de credit bancar, în cauzele având obiect infracțiunile de înșelăciune și uz de fals (Judecătoria Constanța)

Materia : penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art.19 C. proc.pen.; art.1357, art.1385 C. civ.

Cuvinte-cheie: acțiune civilă alăturată acțiunii penale; dobânzi și penalități contractuale; înșelăciune; uz de fals

Participanții la întâlnire au apreciat, cu majoritate, că, în cazul infracțiunii de înșelăciune, dacă partea civilă este o instituție de credit, prin analogie cu infracțiunea de evaziune fiscală, unde s-a stabilit de Înalta Curte de Casație și Justiție că se plătesc accesoriile care decurg din obligațiile fiscale, iar nu dobânda legală, inculpatul va fi obligat la plata dobânzilor și penalităților contractuale, pentru că nu este normal ca persoana care a intenționat să prejudicieze partea civilă să plătească mai puțin decât un debitor de bună-credință, dar aflat în întârziere cu plata. Suplimentar acestui argument, s-a apreciat că dobânda contractuală și penalitățile convenite de comun acord reprezintă beneficiul nerealizat, pentru că banii împrumutați inculpatului puteau să servească băncii la încheierea unui contract cu o persoană onestă, astfel că dobânda îi revenea automat.

A fost reținută și o nuanțare a opiniei majoritare îmbrățișate, pentru ipoteza în care contractul de credit – care constituie titlu executoriu – nu a fost anulat, caz în care constituirea de parte civilă a instituției de credit nu mai este posibilă.

A fost exprimată și opinia conform căreia, în ipoteza constituirii instituției de credit ca parte civilă, obiectul acțiunii civile alăturată acțiunii penale constituindu-l tragerea la răspundere civilă delictuală, conform art. 19 C.proc.pen, nu pot fi acordate penalități și dobânzi convenite contractual, ci numai dobânda legală.

Pentru infracțiunea de uz de fals, s-a concluzionat că nu se pune problema incidenței art. 19 C.proc.pen., dat fiind că fapta de folosire a unui înscris falsificat nu are ca urmare imediată crearea unui prejudiciu, ci a unei stări de pericol.

11. Titlul problemei de drept: Aplicarea dispozițiilor art. 19 din Legea nr. 682/2002, privind protecția martorilor (Tribunalul Constanța)

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art.19 din Legea nr.682/2002

Cuvinte-cheie: martor; cauze speciale de reducere a pedepsei

Presupunând că autorii întrebării au avut în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 67/2015, participanții la întâlnire au apreciat că aplicarea art. 19 din Legea nr. 682/2002, în sensul acordării beneficiului reducerii limitelor de pedeapsă este justificată de atitudinea procesuală a persoanei care are calitatea de martor, în sensul art. 2 lit. a) pct. 1 din actul normativ menționat, în sensul de a denunța și facilita tragerea la răspundere penală a altor persoane care au comis infracțiuni grave, indiferent de natura sau gravitatea fapei comise de el însuși. În același sens a fost indicată decizia ÎCCJ – Secția penală, nr. 158/A/13.04.2016 – „În conformitate cu Decizia Curții Constituționale nr. 67/2015, cauza de reducere a pedepsei reglementată în dispozițiile art. 19 din Legea nr. 682/2002 este incidentă, indiferent dacă persoana care are calitatea de martor, în sensul art. 2 lit. a) pct. 1 din Legea nr. 682/2002, a comis o infracțiune gravă sau o infracțiune care nu se include în sfera acestei noțiuni. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 19 din Legea nr. 682/2002 nu este condiționată de emiterea rechizitoriului de către procuror, fiind suficient ca denunțul să conducă la începerea urmăririi penale”.

12. Titlul problemei de drept: Posibilitatea obligării Fondului de Garantare a Asiguraților la plata de despăgubiri în procesul penal, în cazul declarării falimentului societății de asigurare (Curtea de Apel Constanța)

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 86 C. proc.pen.; art. 13-17 din Legea nr. 213/2005; Normele ASF nr.16/2015

Cuvinte-cheie: faliment; despăgubiri

Opinia INM:

Problema a fost discutată la întâlnirea de unificare a practicii judiciare de la Tg.Mureș (septembrie 2016), stabilindu-se că introducerea în cauză a Fondului de Garantare a Asiguraților și obligarea acestuia la despăgubiri nu este posibilă, nici la cererea expresă a părților, și nici din oficiu, având în vedere dispozițiile art. 17 din Legea nr. 213/2015, indiferent că vorbim despre prima instanță sau despre instanța de apel, decât în ipoteza în care societatea de asigurare este lichidată deja și s-a dispus radierea din evidențele Registrului Comerțului. S-a avut în vedere că valorificarea unui drept de creanță, stabilit printr-un titlu executoriu, în favoarea părții civile de către instanța penală este posibilă în faza de executare a hotărârii prin parcurgerea procedurii în fața Fondului de Garantare a Asiguraților; din conținutul Legii nr.

213/2015, precum și din expunerea de motive rezultă că Fondul intervine doar atunci când s-a stabilit cu caracter definitiv creanța certă, lichidă și exigibilă, fie pe cale amiabilă, fie pe calea unei acțiuni civile separate.

În unanimitate, participanții la întâlnire și-au menținut aceeași opinie.

13. Titlul problemei de drept: Dacă încheierea prin care se soluționează în cursul judecății cererea inculpaților de ridicare a măsurilor asigurătorii se poate ataca separat și în caz afirmativ care este calea de atac ce se poate promova: contestația sau apelul?

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 250¹ C. proc.pen.

Cuvinte-cheie: încheiere de ridicare a măsurii asigurătorii; cale de atac

Problema se ridică deoarece dispozițiile art. 250¹ C. proc.pen. reglementează în mod expres doar posibilitatea formulării contestației împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea unei măsuri asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară, nu și împotriva încheierii prin care instanța soluționează o cerere ulterioară de ridicare a măsurilor asigurătorii.

În continuare, dacă se apreciază că o astfel de cale de atac este admisibilă, se pune problema calificării căii de atac, respectiv dacă aceasta este contestația, similar căii de atac prevăzută de lege pentru încheierea prin care s-a luat măsura asigurătorie, sau apelul, conform prevederilor art. 2 alin. (2) Cod procedură civilă raportat la art. 957 Cod procedură civilă.

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, că este admisibilă calea de atac formulată împotriva unei încheieri prin care se dispune ridicarea măsurii asigurătorii, iar aceasta este contestația, potrivit art. 250¹ C. proc.pen., pentru argumentele expuse.

14. Titlul problemei de drept: Dacă prin sintagma „obligații civile” din textul art. 100 alin. (1) lit. c) din Noul Cod penal se poate înțelege numai „despăgubirile civile la care a fost obligat condamnatul prin hotărârea judecătorească de condamnare” ori aceasta se poate referi și la „cheltuielile judiciare stabilite prin aceeași hotărâre judecătorească de condamnare”

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 100 alin. (1) lit. c) C.pen.

Cuvinte-cheie: obligații civile

Problema a fost dezbătută la întâlnirea trimestrială în materie penală a judecătorilor din cadrul Curții de Apel Galați și al instanțelor din circumscripția acesteia, opinia majoritară fiind aceea că prin sintagma „obligațiile civile” stabilite prin hotărârea de condamnare se înțeleg atât despăgubirile civile la care condamnatul a fost obligat prin hotărârea judecătorească de condamnare, cât și cheltuielile judiciare la care același condamnat a fost obligat prin hotărâre, astfel încât dacă acesta și-a achitat despăgubirile civile dar nu și-a achitat și cheltuielile judiciare la care a fost obligat prin aceeași hotărâre și nu a dovedit imposibilitatea achitării acestora, nu poate fi liberat condiționat.

Cu toate acestea, întrucât din verificarea portalului EMAP s-a constatat că această problemă a primit interpretări diferite conform minutei întâlnirii din 11.12.2015 a judecătorilor Secției penale a Judecătoriei Vaslui, respectiv minutei întâlnirii din 10.06.2016 a judecătorilor Curții de Apel Tg. Mureș, considerăm util a se discuta această problemă pentru a se stabili o interpretare unitară la nivel național.

Participanții la întâlnire au apreciat, cu majoritate, că pot fi considerate obligații civile doar cheltuielile judiciare la plata cărora a fost obligat condamnatul către părți/subiecți procesuali, nu și cele la plata cărora a fost obligat către stat, acest aspect privind soluționarea laturii penale.

A fost exprimată și opinia conform căreia în noțiunea de „obligații civile” se includ și cheltuielile judiciare către stat, în motivarea soluției reținându-se statuarea Înaltei Curți de Casație și Justiție din considerentul 52 al Deciziei nr. 3/4.04.2016, pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii, conform căreia „potrivit Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare pot fi despăgubirile civile, cheltuielile judiciare convenite părților, cheltuielile judiciare avansate de stat, amenzile judiciare și sumele de bani confiscate și care nu au fost consemnate la unități bancare”.

15. Titlul problemei de drept: Dacă actele de instigare la săvârșirea unei infracțiuni, urmate de săvârșirea unor acte de complicitate la aceeași infracțiune determină reținerea instigării sau a complicității la respectiva infracțiune

Materia: penal
Subcategoria: infracțiuni
Obiect ECRIS:
Acte normative incidente: -
Cuvinte-cheie: instigare; complicitate

Opinia majoritară a judecătorilor secției, în concordanță cu literatura juridică de specialitate, este în sensul că actele de instigare la săvârșirea unei infracțiuni, urmate de săvârșirea unor acte de complicitate la aceeași infracțiune determină reținerea doar a formei instigării, însă există și opinia contrară, susținându-se că, de vreme ce infractorul a efectuat și acte specifice complicității la o anumită infracțiune, este justificată reținerea acestei forme de participare.

Participanții la întâlnire au apreciat că este corectă opinia majoritară, având în vedere atât doctrina și jurisprudența tradițională, cât și interpretarea existentă după intrarea în vigoare a Noului Cod penal.

16. Titlul problemei de drept: În cazul unei tranzacții încheiate în cursul urmăririi penale, prin care părinții victimei renunță la pretențiile civile față de inculpatul acuzat de săvârșirea infracțiunii de ucidere din culpă, este admisibilă acțiunea civilă formulată față de asigurător în cursul judecății, înainte de începerea cercetării judecătorești?

Materia: penal
Subcategoria: alte tipuri de cauze
Obiect ECRIS:
Acte normative incidente: -
Cuvinte-cheie: tranzacție; acțiune civilă

Participanții la întâlnire au apreciat, în acord cu opinia exprimată de INM, că problema se va soluționa diferit, după cum părinții victimei renunță la acțiunea civilă formulată față de inculpat/renunță la drept; în primul caz, ei păstrează dreptul de a introduce o nouă acțiune în despăgubiri împotriva inculpatului, dacă dreptul la acțiune nu s-a prescris. În cazul renunțării la drept, părinții victimei nu mai pot pretinde despăgubiri de la inculpat. În primul caz, ei au dreptul să solicite pe calea unei acțiuni civile separate despăgubirile respective de la asigurător, chiar și înaintea începerii cercetării judecătorești (având în vedere că au un drept de opțiune, în sensul solicitării de despăgubiri de la inculpat /asigurător și, eventual, pentru diferență de la inculpat).

În cazul renunțării la drept, s-a apreciat că nu mai pot solicita despăgubiri civile de la asigurător, nici în cadrul procesului penal în curs/nici pe calea unei acțiuni civile separate.

17. Titlul problemei de drept: Soluția care ar trebui pronunțată în contestație în procedura de cameră preliminară, în cazul în care judecătorul de cameră preliminară de la tribunal nu analizează în concret cererile și excepțiile invocate, motivând soluția doar prin folosirea unor termeni generali (Curtea de Apel Oradea)

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de cameră preliminară

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: -

Cuvinte-cheie: contestație

Într-o opinie, s-a apreciat că judecătorul de cameră preliminară de la instanța de control judiciar va analiza în concret cererile și excepțiile invocate, neimpunându-se trimiterea cauzei spre rejudecare.

Într-o altă opinie, s-a apreciat că soluția care se impune este trimiterea cauzei spre rejudecare, deoarece analizând cererile și excepțiile pentru prima dată în calea de atac se încalcă dublul grad de jurisdicție.

În cadrul dezbaterilor, în sprijinul soluției de retrimiteri a cauzei spre rejudecare judecătorului de cameră preliminară de la tribunal, s-a arătat că o atare opțiune este în acord cu jurisprudența majoritară în materie și asigură respectarea principiului dublului grad de jurisdicție reglementat în materia camerei preliminare, ca standard de protecție superior celui prevăzut de art. 2 din Protocolul adițional nr. 7 la Convenția europeană a drepturilor omului. Soluția este susținută și de jurisprudența Curții Constituționale care reglementează în mod expres principiile aplicabile în procedura de cameră preliminară.

A fost exprimată și opinia conform căreia retransmiterea cauzei spre rejudecare nu s-ar impune în toate situațiile, în motivarea ei reținându-se că standardul european în materia dublului grad de jurisdicție din art. 2 al Protocolului adițional nr. 7 la Convenția europeană a drepturilor omului se referă doar la vinovăție iar pe de altă parte, în calea de atac a contestației nu pot fi invocate alte cereri și excepții decât cele invocate în fața judecătorului de cameră preliminară de la prima instanță. De asemenea, soluția trimiterii spre rejudecare poate pune probleme sub aspectul repartizării aleatorii subsecvente admiterii cererii de abținere formulată de judecătorul care a soluționat în primă instanță cauza în cameră preliminară.

Participanții la întâlnire au apreciat că retransmiterea cauzei spre rejudecare se impune numai în ipoteza care lipsește motivarea soluției pronunțată de judecătorul de cameră preliminară de la prima instanță.

Dacă acesta a analizat cererile și excepțiile, utilizând însă o formulare generală, echivocă, argumentând insuficient admiterea/respingerea lor, acest aspect poate fi complinit de judecătorul de cameră preliminară care soluționează calea de atac a contestației, fără a mai fi necesară retransmiterea cauzei spre rejudecare.

18. Titlul problemei de drept: Dacă dispoziția de restituire în mod definitiv a unui bun ridicat în cursul urmăririi penale dispusă printr-o ordonanță de clasare poate fi atacată la judecătorul de cameră preliminară iar în caz afirmativ care ar fi procedura aplicabilă ? (Tribunalul Satu Mare)

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 339 alin. (1) și (2) C. proc. pen.

Cuvinte-cheie: dispoziție de restituire bun; plângere la procurorul ierarhic superior

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, în acord cu opinia exprimată de INM, că nu există posibilitatea contestării la judecătorul de cameră preliminară a dispoziției de restituire a unui bun, cuprinsă într-o ordonanță de clasare; totodată, pentru acest motiv, nu este admisibilă nici plângerea formulată împotriva soluției de clasare.

Având în vedere că pentru soluția de clasare nu există reglementată o procedură similară de verificare a legalității și temeiniciei ca aceea prevăzută pentru soluția de renunțare la urmărirea penală, s-a concluzionat că singura posibilitate de a ataca dispoziția de restituire constă în plângerea formulată la procurorul ierarhic superior, în temeiul art. 339 alin. (1) și (2) C. proc. pen.

19. Titlul problemei de drept: Dacă pot fi considerate ca fiind îndeplinite condițiile pentru amânarea aplicării pedepsei prevăzute la art. 83 Cod penal în situația în care inculpatul nu se prezintă la judecată pentru a-și exprima acordul de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității dar judecătorul apreciază că nu este necesar ca, stabilind o pedeapsă și amânând aplicarea acesteia, să stabilească în sarcina inculpatului obligația prevăzută la art. 85 alin. (2) lit. b) Cod penal (Tribunalul Satu Mare)

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 83, art. 85 alin. (2) lit. b) C.pen.

Cuvinte-cheie: amânarea aplicării pedepsei

Opinia judecătorilor este că în asemenea situații pot fi considerate ca fiind îndeplinite condițiile pentru amânarea aplicării pedepsei prevăzute la art. 83 Cod penal

Problema a fost discutată la întâlnirea anterioară de la Tg.Mureș (septembrie 2016), ocazie cu care participanții au agreeat, cu majoritate, soluția expusă în punctul de vedere al INM, în sensul că **manifestarea acordului de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității de către inculpat reprezintă una dintre condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca instanța să dispună amânarea aplicării pedepsei, chiar dacă, în concret, nu va opta pentru stabilirea acestei obligații.** Art. 83 alin. (1) lit. c) C.pen. nu lasă loc de interpretări în acest sens; pe de altă parte, la momentul la care instanța verifică existența acestui acord, în principiu nu este epuizată cercetarea judecătorească și nu se poate prefigura soluția ce urmează a se pronunța în cauză, astfel că manifestarea de voință a inculpatului poate să servească la formarea unei convingeri corecte a instanței în legătură cu atitudinea inculpatului față de fapta reținută în sarcina sa și urmarea socialmente periculoasă produsă, având valoarea unui criteriu de individualizare a pedepsei și modalității de executare a acesteia.

Cu majoritate, participanții la întâlnire au menținut soluția agreeată la întâlnirea de la Târgu Mureș.

20. Titlul problemei de drept: Dacă pentru a fi întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 338 alin. (1) Cod penal, rănirea uneia sau mai multor persoane, implică sau nu în mod necesar existența unui anumit număr de zile de îngrijiri medicale (Tribunalul Satu Mare)

Materia: penal

Subcategoria: infracțiuni

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 338 alin. (1) Cod penal, art. 75 din O.U.G. nr. 195/2002

Cuvinte-cheie: rănirea uneia sau mai multor persoane

În opinia autorilor întrebării se apreciază că pentru a fi întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 338 alin. (1) C.pen., rănirea uneia sau mai multor persoane, implică în mod necesar existența unui anumit număr de zile de îngrijiri medicale.

*Având în vedere dispozițiile art. 338 alin. (1) C.p. și ale art. 75 din O.U.G. nr. 195/2002 [”Accidentul de circulație este evenimentul care întrunește cumulativ următoarele condiții: a) s-a produs pe un drum deschis circulației publice ori și-a avut originea într-un asemenea loc; b) a avut ca urmare decesul, rănirea uneia sau a mai multor persoane ori avarierea a cel puțin unui vehicul sau alte pagube materiale; c) în eveniment a fost implicat cel puțin un vehicul în mișcare], **participanții au apreciat, în unanimitate, că prin norma prevăzută de art. 338 C.p. s-a extins sfera de incidență a textului de incriminare în toate cazurile în care conducătorul auto/instructorul auto/examinatorul aflat în timpul examenului a fost implicat într-un accident de circulație, fiind irelevant dacă acesta este vinovat sau nu de producerea accidentului, precum și dacă s-au produs, ca urmare a accidentului, uciderea sau vătămarea integrității corporale sau a sănătății uneia/mai multor persoane.***

Pe de altă parte, ca și în vechea reglementare, fapta nu este tipică în cazul în care prin accident s-au produs doar pagube materiale.

Prin urmare, se apreciază că raportarea la prevederile art. 75 din O.U.G. nr. 195/2002 (accidentul de circulație este evenimentul care întrunește cumulativ următoarele condiții (...)) a avut ca urmare decesul, rănirea uneia sau mai multor persoane sau avarierea a cel puțin unui vehicul sau alte pagube materiale) poate genera practică judiciară neunitară. În reglementarea anterioară, prin Decizia nr. LXVI/2007, ÎCCJ (Secțiunile Unite) a stabilit că sintagma ”vătămarea integrității corporale sau sănătății uneia sau mai multor persoane” prevăzută de art. 89 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002 republicată trebuie interpretată în sensul că se referă la vătămarile ce necesită pentru vindecare îngrijiri medicale mai mari de 10 zile, precum și la celelalte urmări prevăzute în art. 182 alin. (2) C.p.

În reglementarea actuală, trebuie stabilit în ce măsură ideea de rănire semnifică și existența unei leziuni traumatice care să necesite cel puțin o zi de îngrijiri medicale pentru vindecare [art.193 alin. (2) C.p.] având în vedere că textul de lege în vigoare nu face nicio distincție în acest caz, în funcție de gravitatea urmărilor produse.

De lege ferenda, trebuie explicitată intenția legiuitorului în sensul incriminării faptei de părăsire a locului accidentului indiferent de gravitatea leziunilor traumatice suferite, așa cum rezultă din analiza textelor/de continuare a măsurii de politică penală anterioară, prin raportarea la art. 193 alin. (2) C.p.

21. Titlul problemei de drept: Reținerea circumstanței atenuante legale în modalitatea acoperirii integrale a prejudiciului, prevăzută de art. 75 alin. (1) lit. d) din Codul penal, în cazul infracțiunii de contrabandă, prevăzută de art. 270 din Legea nr. 86/2006

Materia: penal

Subcategoria: infracțiuni

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 75 alin. (1) lit. d) C. pen.; art. 270 din Legea nr. 86/2006

Cuvinte-cheie: contrabandă; circumstanță atenuantă

Ipoteza:

Judecătorii din raza de competență a Curții de Apel Suceava au pronunțat soluții diferite cu privire la reținerea circumstanțelor atenuante legale, prevăzute de art.75 alin. (1) lit. d) Cod penal, în cazul infracțiunii de contrabandă prevăzută de art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006.

Într-o opinie, s-a considerat că achitarea prejudiciului reclamat de persoana vătămată A.N.A.F. prin Direcția Generală a Vămilelor, poate constitui circumstanța atenuantă prevăzută de

art. 75 alin. (1) lit. d) Cod penal, cu motivarea că infracțiunea de contrabandă nu se încadrează în excepțiile prevăzute de aceste dispoziții legale.

Într-o altă opinie, s-a considerat că infracțiunea de contrabandă se încadrează la infracțiuni privind frontiera de stat și, prin urmare, achitarea prejudiciului reclamat de persoana vătămată A.N.A.F. prin Direcția Generală a Vămirilor, nu poate constitui circumstanța atenuantă prevăzută de art. 75 alin. (1) lit. d) Cod penal

Participanții la întâlnire au apreciat, cu majoritate, în acord cu opinia exprimată de INM, că infracțiunea de contrabandă, chiar dacă nu este exceptată în mod expres de la aplicarea circumstanței atenuante legale prevăzută de art. 75 alin. (1) lit. d) C. pen., se încadrează în sfera mai largă a infracțiunilor privind frontiera de stat a României, astfel că se susține opinia exprimată în acest sens de către autorii întrebării. În același sens s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, prin decizia 11/22.04.2015 (HP), prin care a statuat că infracțiunea de contrabandă este infracțiune de pericol, și nu de rezultat, producerea prejudiciului nefiind prevăzută de norma de incriminare ca element constitutiv al laturii obiective a infracțiunii, "întrucât scopul eludării sau sustragerii de la plata taxelor vamale nu se realizează întotdeauna și, pe cale de consecință, nu în toate situațiile se produce o pagubă în bugetul general consolidat al statului".

A fost exprimată și opinia că infracțiunile privind frontiera de stat sunt expres și limitativ reglementate de lege și se referă la restrângerea circulației persoanelor, în timp ce infracțiunea de contrabandă vizează circulația capitalurilor, bunurilor, fiind o infracțiune de prejudiciu. Or, în acest context, ar fi echitabil ca repararea prejudiciului să se reflecte în posibilitatea aplicării circumstanței atenuante legale.

22. Titlul problemei de drept: Modalitatea de calculare a termenului de 5 zile reglementat de art. 235 alin. (1) Cod de procedură penală

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 235 alin. (1), art. 271 C.proc.pen.

Cuvinte-cheie: prelungire arestare preventivă

Judecătorii din cadrul Secției penale a Tribunalului Suceava au exprimat opinii diferite în legătură cu modalitatea de calcul a termenului de 5 zile reglementat de art. 235 alin. (1) C. proc.pen.

A fost exprimată opinia, minoritară, potrivit căreia termenul de 5 zile se calculează în funcție de dispozițiile art. 271 C.proc.pen.

Majoritatea judecătorilor au apreciat faptul că propunerea de prelungire a măsurii arestării preventive trebuie înregistrată la instanță cel mai târziu în a șasea zi calendaristică înainte de data expirării măsurii arestării preventive.

O altă opinie a fost în sensul că termenul amintit este un termen procedural de regresivitate care se calculează potrivit art. 269 C. proc. pen., pe zile pline, în sensul invers al curgerii timpului.

Exemple de jurisprudență:

Prin încheierea nr. 8 din data de 11 ianuarie 2017 pronunțată în dosarul nr. 89/86/2017 al Tribunalului Suceava s-a dispus:

„Admite propunerea formulată de Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism - Serviciul Teritorial Suceava.

În baza art. 236 alin. I Cod procedură penală rap. la art. 202 alin. I, 3 4 lit. e) Cod procedură penală art. 223 alin. (2) Cod procedură penală dispune prelungirea pentru o durată de 30 de zile, începând cu data de 14.01.2017 și până la data de 12.02.2017, inclusiv, a măsurii arestării preventive luată prin încheierea nr. 183/16.09.2016 pronunțată de judecătorul de drepturi libertăți în dosarul nr. 4322/86/2016 al Tribunalului Suceava, prelungită succesiv, față de inculpatul SAE cercetat pentru săvârșirea infracțiunilor prev. de art. 3 alin.1 și 2 din Legea

nr. 143/2000, prev. de art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 143/2000, cu aplic. art 38 alin. 1 Cod penal.

În cuprinsul încheierii nr. 8 din data de 11 ianuarie 2017 pronunțată în dosarul nr. 89/86/2017 al Tribunalului Suceava se arată: „Analizând, prioritar, apărarea inculpatului vizând nulitatea cererii de prelungire a măsurii arestării preventive ca urmare a încălcării dispozițiilor art. 235 alin. I Cod procedură penală, judecătorul de drepturi și libertăți a constatat că propunerea de prelungire a arestării preventive a fost făcută cu respectarea termenului de 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive.

Astfel, cererea a fost înregistrată pe rolul Tribunalului Suceava la data de 09.01.2017, iar măsura arestării preventive a inculpatului expiră în data de 14.01.2017, ora 0.00. Prin urmare în conformitate cu dispozițiile art. 271 Cod procedură penală a fost respectat termenul de 5 zile prevăzut de art. 235 alin. I Cod procedură penală, fiind garantat exercițiul dreptului la apărare al inculpatului, cum acesta a fost analizat în considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 336/2015.”

Prin încheierea nr. 9 din data de 13 ianuarie 2017 a Curții de Apel Suceava pronunțată în dosarul 89/86/2017 s-a dispus:

„În temeiul art. 204 alin. 1, 4 Cod procedură penală raportat la art. 203 alin. 5 Cod procedură penală, admite contestația formulată de inculpatul SAE împotriva încheierii nr. 8 din data de 11.01.2017 pronunțată de judecătorul de drepturi și libertăți din cadrul Tribunalului Suceava în dosar nr. 89/86/2017.

Desființează în totalitate încheierea mai sus menționată în rejudecare:

Admite excepția tardivității propunerii de prelungire a măsurii arestării preventive formulată de Ministerul Public-Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție + Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism - Serviciul Teritorial Suceava față de inculpatul SAE, invocată de inculpat.

În temeiul art. 204 alin. 12 Cod procedură penală, în referire la art. 235 alin. 1 Cod procedură penală cu trimitere la art. 268 alin. 1 Cod procedură penală, respinge propunerea de prelungire a măsurii arestării preventive formulată de Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism - Serviciul Teritorial Suceava față de inculpatul SAE, cercetat pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 3 alin. 1 și 2 din Legea nr. 143/2000 și prev. de art. 2 alin. 1 și 2 din Legea nr. 143/2000, cu aplic. art 38 alin. I Cod penal, ca tardiv introdusă.

În cuprinsul încheierii nr. 9 din data de 13 ianuarie 2017 a Curții de Apel Suceava se arată următoarele:

„În conformitate cu prevederile art. 235 alin. 1 Cod procedură penală referitoare la procedura prelungirii arestării preventive în cursul urmăririi penale, „propunerea de prelungire a arestării preventive împreună cu dosarul cauzei se depun la judecătorul de drepturi libertăți cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive.

Prin decizia Curții Constituționale nr. 336/30.04.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 342/19 mai 2015, s-a admis excepția de neconstituționalitate ridicată de S.V.B. în dosarul nr. 681/86/2015 al Tribunalului Suceava - Secția penală s-a constatat că dispozițiile art. 235 alin. I Cod procedură penală sunt constituționale în măsura în care nerespectarea termenului „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive” atrage incidența art. 268 alin. I Cod procedură penală.

În considerentele deciziei sus-menționate s-au reținut, în esență, următoarele:

Ținând cont de faptul că rațiunea termenului de depunere a propunerii de prelungire a duratei arestării preventive este aceea de a asigura respectarea dreptului fundamental la apărare al inculpatului arestat și de a elimina arbitrariul cât dispunerea prelungirii măsurii privative de libertate, Curtea constată că acest termen are natura juridică a unui termen peremptoriu. Aceasta este singura interpretare care poate determina compatibilitatea normelor procesual penale criticate cu dispozițiile constituționale convenționale referitoare la dreptul la apărare și cu dispozițiile constituționale privind înfăptuirea justiției.

Prin urmare, Curtea reține că nerespectarea termenului de depunere a propunerii de prelungire a arestării preventive la judecătorul de drepturi libertăți „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive” este de natură să cauzeze o vătămare procesuală, concretizată în încălcarea dreptului fundamental la apărare al inculpatului arestat, încât sunt

incidente normele procesual penale ale art. 268 alin. (1) din Codul de procedură penală, sancțiunea pentru nerespectarea acestui termen fiind decăderea procurorului din exercițiul dreptului de a depune propunerea de prelungire a duratei arestului preventiv nulitatea absolută a actului făcut peste termen."

Termenul de sesizare a judecătorului de drepturi libertăți cu propunerea de prelungire a arestării preventive este un termen procedural de regresivitate (care se calculează în sens invers curgerii timpului, având ca moment de început ziua în care expiră durata arestării preventive) imperativ, intrând sub incidența prevederilor art. 269 alin. (2) Cod procedură penală.

Potrivit art. 269 alin. (2) Cod procedură penală „la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socotește ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește”. Alin. (1) al aceluiași articol prevede că: „la calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna sau anul prevăzut în actul care a provocat curgerea termenului, în afară de cazul în care legea dispune altfel”.

Dacă s-ar interpreta în sens contrar, respectiv că procurorul are la dispoziție un termen substanțial de 5 zile pentru a sesiza judecătorul cu propunerea de prelungire a măsurii arestării preventive, s-ar ajunge în situația depunerii acestei propuneri, ca în cazul de față, cu mai puțin de 5 zile pline înainte de expirarea măsurii preventive, astfel că scopul deciziei obligatorii a Curții Constituționale nu ar fi respectat. Or, sensul dispoziției „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive” este acela că între data depunerii propunerii de prelungire a măsurii arestării preventive și data expirării duratei acesteia trebuie să existe un interval de minim 5 zile, în cadrul căruia nu se include data depunerii acestei propuneri.

Altfel, cele 5 zile stipulate de art. 235 alin. (1) Cod procedură penală ar fi în fapt 4, aspect care, în cazul în care s-ar accepta o astfel de interpretare, ar conduce la încălcarea unei decizii general obligatorii, iar părțile ar fi private de termenul minim prevăzut de legiuitor în favoarea lor. În cazul în care legiuitorul ar fi avut în vedere termenul minim de 5 zile, nu ar fi folosit sintagma „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive”, sintagmă din care rezultă că între momentul depunerii unei propuneri de prelungire a măsurii arestării preventive și cel al expirării duratei precedentei măsuri trebuie să fie un interval plin de 5 zile. Nerespectarea, de procuror, a termenului atrage decăderea sa din exercițiul dreptului de a depune propunerea de prelungire a arestării preventive a unui inculpat și nulitatea actului făcut peste termen.

Este real că, potrivit prevederilor art. 271 Cod procedură penală, „În calculul termenelor privind măsurile preventive (. . .) ora sau ziua de la care începe și cea la care se sfârșește termenul intră în durata acestuia”.

Acest text prezintă o reglementare similară cu cel prevăzut de art. 188 din Vechiul Cod procedură penală. Or, doctrina anterioară (dar prezentă) în materie (care face trimitere la toate dispozițiile normative aplicabile în materia termenelor) este convergentă în sensul că regula aici stipulată se aplică calculului termenelor substanțiale (cu trimitere la durata măsurilor privative/restrictive de drepturi), chiar dacă interpretarea literală dată textului ar conduce la aplicabilitatea sa în cazul ambelor categorii de termene (atât substanțiale, cât procedurale).

Pe de altă parte, în minuta întâlnirii reprezentanților CSM cu președinții secțiilor penale ale ÎCCJ și ai curților de apel din data de 24-25 septembrie 2015, s-a reținut, ca opinie majoritară, că, la modalitatea de calcul a termenului de 5 zile reglementat de art. 235 alin. 1 Cod procedură penală, trebuie avut în vedere că acesta reprezintă un „termen procedural de regresivitate care se calculează pe zile pline, în sensul invers al curgerii timpului, concluzie ce rezultă din formularea folosită de legiuitor „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive ”, formulare similară cu aceea utilizată de Codul de procedură penală anterior pentru reglementarea termenului în care inculpatul trebuie să primească citația pentru termenul de judecată”.

Or, plecând de la exemplul la care s-a făcut aici trimitere (a se vedea **I. Neagu, *Tratat de procedură penală*, ediția 1997, pagina 377**), este necesar ca, de la data formulării propunerii de prelungire a măsurii arestării preventive a unui inculpat până la data expirării precedentei arestări preventive să existe minimum 5 zile pline.

În plus, atâta timp cât jurisprudența în materie este divergentă, în lipsa unui recurs în interesul legii sau a unei hotărâri preliminare pentru dezlegarea chestiunilor de drept pronunțate de ÎCCJ, se impune ca dispozițiile legale privind calcularea termenului să fie interpretate în

sensul avut în vedere în decizia Curții Constituționale arătată în cele ce preced, prin prisma scopului urmărit, respectiv asigurarea „dreptului fundamental la apărare al inculpatului arestat”.

În speță, precedentă prelungire a duratei măsurii arestării preventive a inculpatului SAE a fost dispusă prin încheierea nr. 237 din data de 12.12.2016 pronunțată de judecătorul de drepturi și libertăți din cadrul Tribunalului Suceava în dosar nr. 5986/86/2016, pentru o durată de 30 de zile, începând cu data de 15.12.2016 și până la data de 13.01.2017, inclusiv.

Propunerea de prelungire a măsurii arestării preventive formulată de Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism - Serviciul Teritorial Suceava privind pe inculpatul mai sus arătat a fost depusă la Tribunalul Suceava la data de 09.01.2017.

În condițiile în care măsura arestării preventive urmează să expire la finalul zilei de 13.01.2017, dată la care procurorul ar fi trebuit să formuleze propunerea de prelungire a prezentei măsuri, calculând în regresivitate, începând cu data de 13.01.2017, este cel mai târziu 08.01.2017 (pentru a se respecta astfel condiția existenței celor 5 zile pline/libere). Cum propunerea de prelungire a măsurii arestării preventive a fost depusă în cursul zilei de 09.01.2017 (deci cu depășirea termenului de 5 zile la care s-a făcut trimitere în cele ce preced), judecătorul de drepturi și libertăți de la prezenta instanță constată că aceasta a fost tardiv formulată.”

La nivelul Curții de Apel Suceava s-a exprimat și un alt punct de vedere, opus celui argumentat prin încheierea nr. 9 din data de 13 ianuarie 2017, pe care îl redăm în continuare: Pornind de la premisa că termenul de 5 zile prevăzut în art. 235 alin. (1) C. proc. pen. este ca natură un *termen de decădere* (imperativ, peremptoriu), așa cum a statuat Curtea Constituțională, se naște întrebarea: Care este modalitatea de calcul a acestui termen? Mai exact, durata acestui termen se determină conform art. 269 alin. (2) C. proc. pen. sau potrivit art. 271 C. proc. pen.?

Stabilirea modalității de calcul a termenului este importantă, deoarece, dacă sistemul de calcul este cel al zilelor libere (prevăzut în art. 269 C. proc. pen.), termenul efectiv va avea o durată de 7 zile, iar, dacă sistemul de calcul este cel al zilelor incluse, durata concretă a termenului va fi de 5 zile.

Nicio dispoziție legală nu reglementează ca modalitate de calcul al unui termen, interpretarea gramaticală a unui text, care ar conduce la concluzia că în cazul termenului prevăzut de art. 235 alin. (1) C.pr.pen. formularea propunerii de prelungire ar trebui depusă măcar cu 6 zile înainte, astfel încât inculpatul să aibă la dispoziție 5 zile pline pentru pregătirea apărării.

După sensul de calculare, termenele pot fi de succesiune (acelea la care calcularea se face în sensul normal al curgerii timpului) sau de regresivitate (ce se calculează în sensul invers al curgerii timpului, cum este cazul termenului analizat). *Indiferent însă de sensul de calculare, sistemul de calcul nu poate fi decât pe zile libere sau zile pline.*

Dispozițiile legale relevante, în ceea ce privește modalitatea calculării termenelor, sunt cuprinse în art. 269 alin. (2) și art. 271 C. proc. pen.

Potrivit art. 269 alin. (2) C. proc. pen.: „La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socotește ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.”

Conform art. 271 C. proc. pen.: „În calculul termenelor privind măsurile preventive sau orice măsuri restrictive de drepturi, ora sau ziua de la care începe și cea la care se sfârșește termenul intră în durata acestuia”.

În ceea ce privește modalitatea de calcul a termenului de 5 zile, instituit pentru formularea propunerii de prelungire a măsurii arestării preventive, pornindu-se de la teza că art. 269 alin. (2) este incident în privința termenelor procedurale, iar art. 271 în cazul termenelor substanțiale, în literatura de specialitate s-a arătat că „termenul de 5 zile nu pare a fi unul pur procedural, ci mai degrabă unul substanțial sau, cel puțin *sui generis*, cu o natură mixtă (oarecum asemănător cu termenul de formulare a plângerii prealabile), care ar impune un regim diferit de termenele procedurale”. (C. Ghigheci, *Natura termenului de formulare a propunerii de prelungire a arestării*).

În literatura de specialitate a fost exprimată și opinia în sensul că termenele prevăzute de lege în materia măsurilor restrictive sau privative de drepturi sunt termene substanțiale,

inclusiv cele referitoare la căile de atac (M. Udriou, Procedură penală, Partea generală, Noul Cod de procedură penală).

În opinia noastră, în determinarea modalității de calcul a termenului înscris în art. 235 alin. (1) C. proc. pen. nu are relevanță stabilirea în prealabil a naturii acestuia (*procedural sau substanțial*), deoarece din prevederile legale [art. 269 alin. (2) și art. 271 C. proc. pen.] rezultă că *regula în funcție de care se calculează termenele pe zile este stabilită în art. 269 alin. (2), iar excepția în art. 271 C. proc. pen.*

Considerăm că dispozițiile art. 271 C. proc. pen. sunt incidente în ceea ce privește toate termenele din materia măsurilor preventive sau a oricăror măsuri restrictive de drepturi, inclusiv termenul prevăzut de art. 235 alin. (1) sau cele din materia căilor de atac, legea nefăcând nicio distincție sub acest aspect

Problema a fost discutată la Întâlnirea președinților secțiilor penale ale ÎCCJ și curților de apel organizată la Sibiu, în perioada 24-25 septembrie 2015, ocazie cu care opinia exprimată a fost în sensul în care termenul se calculează potrivit art. 271 C.p.p.

Participanții la întâlnire și-au menținut opinia exprimată anterior.

23. Titlul problemei de drept: În situația reținerii în concurs a săvârșirii infracțiunilor de evaziune fiscală, prevăzută de art. 9 lit. b) din Legea nr. 241/2005 (omisiunea înregistrării activității comerciale derulate în contabilitate) și spălare de bani, prevăzută de art. 29 lit. a) și c) din Legea nr. 656/2002, obiect material al ultimei infracțiuni îl reprezintă toată suma de bani rulată în activitatea comercială neînregistrată în contabilitate sau doar suma reprezentând impozitele datorate statului (și de la plata cărora inculpatul s-a sustras)?

Materia: penal

Subcategoria: infracțiuni

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 9 lit. b) din Legea nr. 241/2005; art. 29 lit. a) și c) din Legea nr. 656/2002

Cuvinte-cheie: evaziune fiscală; spălare de bani

Problema ridicată de autorii întrebării apare în cazul în care înregistrarea unei cheltuieli fictive în contabilitate este dublată de simularea plății către un pretins furnizor; în realitate, suma corespunzătoare plății este încasată, în numerar, de persoana aflată la celălalt capăt al circuitului infracțional și restituită, tot în numerar, inculpatului, care, fie o folosește în interes personal, fie o reintroduce în circuitul comercial, de regulă, printr-o pretinsă creditare a societății de către el, ca persoană fizică.

Participanții au agreeat, în unanimitate, opinia potrivit căreia, în acest caz, o parte a sumei în discuție reprezintă prejudiciul produs prin comiterea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 iar diferența, prejudiciul produs prin delapidare/folosirea fără drept a creditului societății, în funcție de calitatea pe care o are inculpatul în cadrul societății comerciale. În sensul reținerii în concurs a celor două infracțiuni s-a pronunțat și ÎCCJ, în Decizia nr.1818/28.05.2014.

Suma de bani ajunsă în posesia inculpatului în modalitatea descrisă mai sus poate forma obiect al spălării de bani, indiferent de infracțiunea din care provine – ÎCCJ, Decizia nr. 16(HP)/2016: „infracțiunea de spălare de bani nu trebuie reținută automat în sarcina autorului infracțiunii din care provin bunurile, pentru simplul fapt că în activitatea sa infracțională s-a realizat și una dintre acțiunile proprii elementului material al spălării de bani, pentru că aceasta ar lipsi infracțiunea de spălare de bani de individualitate. Revine organelor judiciare sarcina de a decide în situații concrete dacă infracțiunea de spălare de bani este suficient de bine individualizată în raport de infracțiunea din care provin bunurile și dacă este cazul să se rețină un concurs de infracțiuni sau o unică infracțiune.”.

24. Titlul problemei de drept: Modalitatea de sesizare a judecătorului de cameră preliminară pentru confirmarea renunțării la urmărirea penală și pentru confiscarea specială sau desființarea unui înscris în caz de clasare, în ipoteza în care renunțarea la urmărirea penală și, respectiv, clasarea au fost dispuse prin rechizitoriu

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de cameră preliminară

Obiectul din ECRIS:

Acte normative incidente: art. 318, art. 315, art. 549, art. 328, art. 329 C. pr. pen.

Cuvinte-cheie: confirmare renunțare la urmărire penală

În practică s-a pus problema dacă, prin rechizitoriu, alături de soluția de trimitere în judecată, s-a dispus și soluții de renunțare la urmărirea penală sau de clasare, procurorul odată cu sesizarea instanței cu rechizitoriu, sesizează judecătorul de cameră preliminară și pentru confirmarea renunțării la urmărirea penală sau confiscarea ori desființarea unui înscris, ori înaintează trei sesizări diferite: trimiterea în judecată, confirmarea renunțării la urmărirea penală și confiscarea specială sau desființarea unui înscris în caz de clasare.

Într-o opinie, s-a apreciat că procurorul trimite o singură sesizare: rechizitoriul, iar judecătorul de cameră preliminară căruia i s-a repartizat cauza este sesizat și cu dispoziția de trimitere în judecată și cu propunerile de confirmare a renunțării la urmărire penală și, respectiv, de confiscare sau desființare a unui înscris, în fața aceluiași judecător urmând să se urmeze trei proceduri distincte: procedura tipică fazei de cameră preliminară prevăzută de art. 342 și urm. C. pr. pen. (pentru dispoziția de trimitere în judecată); procedura de confirmare a renunțării la urmărirea penală [prevăzută de art. 318 alin. (12)-(16) C. pr. pen.] și procedura de confiscare specială sau desființare a unui înscris în caz de clasare (prevăzută de art. 549¹ C. pr. pen.).

Într-o altă opinie, s-a considerat că, fiind instituții diferite, cu reguli și proceduri diferite, chiar dacă cele trei soluții au fost dispuse în aceeași cauză prin același rechizitoriu, procurorul va înainta trei sesizări distincte: trimiterea în judecată; confirmarea renunțării la urmărirea penală și confiscarea specială sau desființarea unui înscris în caz de clasare, fiecare în parte urmând să fie înregistrată distinct și repartizată aleatoriu între judecătorii de cameră preliminară ai instanței.

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, ca fiind corectă această din urmă opinie, pentru argumentele prezentate.

25. Titlul problemei de drept: Acordul de recunoaștere a vinovăției încheiat în aceeași cauză cu mai mulți inculpați. Sesizarea instanței

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiectul din ECRIS:

Acte normative incidente: art. 478 alin. (2) și (5) C. proc. pen.

Cuvinte-cheie: acord de recunoaștere a vinovăției

Rezumatul soluției însușite: *Acordurile de recunoaștere a vinovăției încheiate cu mai mulți inculpați în aceeași cauză vor fi cuprinse într-un singur înscris (instrumentum), care va constitui actul de sesizare a instanței, fără să fie necesară sesizarea instanței în aceeași cauză cu atâtea înscrisuri câte acorduri de recunoaștere a vinovăției s-au încheiat.*

În practică s-a pus problema dacă în aceeași cauză procurorul încheie acorduri de recunoaștere a vinovăției cu mai mulți inculpați, sesizează instanța cu atâtea înscrisuri câte acorduri de recunoaștere a vinovăției au fost încheiate sau sesizează instanța cu un singur înscris care cuprinde distinct atâtea acorduri de recunoaștere a vinovăției câte s-au încheiat.

Într-o opinie s-a apreciat că, date fiind dispozițiile art. 478 alin. (5) C. pr. pen., potrivit cărora dacă acțiunea penală s-a pus în mișcare față de mai mulți inculpați, se poate încheia un acord de recunoaștere a vinovăției distinct cu fiecare dintre aceștia, procurorul încheie un acord

de recunoaștere a vinovăției cu fiecare inculpat în parte și înaintează în instanță atâtea sesizări câte acorduri de recunoaștere a vinovăției au fost încheiate în acea cauză, aceste sesizări urmând să fie înregistrate și repartizate aleatoriu diferit între judecătorii instanței.

Într-o altă opinie, s-a considerat că, într-adevăr, în temeiul art. 478 alin. (5) C. pr. pen., procurorul încheie un acord de recunoaștere a vinovăției separat cu fiecare inculpat (*negotium*). Textul legal nu interzice însă ca acordurile de recunoașterea a vinovăției să se încheie în capitole distincte cu fiecare inculpat, iar acordurile astfel încheiate vor fi cuprinse într-un singur înscris (*instrumentum*), care va constitui actul de sesizare a instanței, fără să fie necesară sesizarea instanței în aceeași cauză cu atâtea înscrisuri câte acorduri de recunoaștere a vinovăției s-au încheiat. Această interpretare este în consens și cu art. 485 alin. (2) C. pr. pen., potrivit căruia instanța poate admite *acordul de recunoaștere a vinovăției numai cu privire la unii dintre inculpați*.

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, ca fiind corectă și complet argumentată această din urmă opinie.

26. Titlul problemei de drept: Consecințele neprevederii în cuprinsul acordului de recunoaștere a vinovăției a dispozițiilor privind aplicarea pedepselor accesorii în situația în care aplicarea acestora este obligatorie (sau a altor dispoziții și mențiuni care implică o negociere între inculpatul asistat și procuror)

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiectul din ECRIS:

Acte normative incidente: art. 482, art. 484 alin. (1), art. 485 lit. a) C. proc. pen.

Cuvinte-cheie: acord de recunoaștere a vinovăției; pedeapsă accesorie

Neincluderea în cuprinsul acordului de recunoaștere a vinovăției a mențiunii privind aplicarea pedepselor accesorii – în situația în care acestea sunt obligatorii, atrage respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției încheiat între inculpat și Ministerul Public, întrucât soluția cu privire la care s-a ajuns prin acord este nelegală sau nejustificat de blândă și având în vedere că dispozițiile art. 484 alin. (1) C. pr. pen. fac trimitere numai la art. 483 și 482 C. pr. pen.

În practică s-a pus problema dacă neincluderea în cuprinsul acordului de recunoaștere a vinovăției a mențiunii privind aplicarea pedepselor accesorii – în situația în care acestea sunt obligatorii –, atrage respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției încheiat între inculpat și Ministerul Public sau atrage aplicarea procedurii-remediu prevăzute de art. 484 alin. (1) C. pr. pen.

Într-o primă opinie, neincluderea în cuprinsul acordului de recunoaștere a vinovăției a mențiunii privind aplicarea pedepselor accesorii – în situația în care acestea sunt obligatorii, atrage aplicarea procedurii-remediu prevăzută de art. 484 alin. (1) C. pr. pen.

Într-o a doua opinie, neincluderea în cuprinsul acordului de recunoaștere a vinovăției a mențiunii privind aplicarea pedepselor accesorii – în situația în care acestea sunt obligatorii, atrage respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției încheiat între inculpat și Ministerul Public, deoarece soluția cu privire la care s-a ajuns prin acord este nelegală sau nejustificat de blândă și având în vedere că dispozițiile art. 484 alin. (1) C. pr. pen. fac trimitere numai la art. 483 și 482 C. pr. pen.

Într-o a treia opinie, instanța investită cu acordul de recunoaștere a vinovăției nu poate verifica dacă prin acordul respectiv au fost aplicate toate tipurile de pedepse prevăzute de lege pentru infracțiunea/infracțiunile în discuție, neexistând un text legal care să permită o astfel de verificare.

Participanții au apreciat, cu majoritate, în acord cu opinia exprimată de INM, că, în situația menționată de autorii întrebării, în cazul sesizării instanței de judecată cu un acord de recunoaștere a vinovăției în conținutul căruia nu a fost menționată și pedeapsa

accesorie, soluția instanței va fi de respingere a acordului pentru neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege. În susținerea soluției s-a reținut pe de o parte, împrejurarea că negocierea între procurorul de caz și inculpat nu a fost finalizată, câtă vreme nu a făcut obiect al înțelegerii și acceptării de către inculpat aplicarea pedepsei accesorii - conținutul și durata acesteia - iar acest lucru nu poate fi suplinat de procedura remediu prevăzută de art. 484 alin. (1) C.p.p. iar pe de altă parte, împrejurarea că omisiunea precizării complete a tratamentului sancționator în conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției reprezintă un caz ce atrage nelegalitatea acestuia, și nu un caz de stabilire a unei pedepse prea blânde în raport de gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului, în sensul art. 485 alin. (1) lit. b) C.p.p.

În plus, potrivit art. 485 alin. (1) lit. a) C.p.p., astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 18/2016, soluția pronunțată de instanța sesizată cu acordul de recunoaștere a vinovăției trebuie să fie totdeauna cea care rezultă din acord, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege; prin urmare, instanța nu poate dispune o soluție mai grea/mai ușoară ca urmare a faptului că admite instrumentul de justiție negociată respectiv, nici măcar din perspectiva aplicării unei pedepse accesorii omise cu ocazia negocierii.

27. Titlul problemei de drept: Încetarea de drept a măsurilor preventive. Deducerea din durata măsurii arestării preventive dispuse în România a perioadei arestării provizorii dispuse de către autoritățile judiciare de executare a unui mandat european de arestare emis de autoritățile judiciare române

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiectul din ECRIS:

Acte normative incidente: art. 241 alin. (1) lit. a) teza a II-a C. proc. pen.; art. 72 alin. (1) C. pen.; art. 15 din Legea nr. 302/2004

Cuvinte-cheie: încetare măsură preventivă; deducere durată arestare provizorie

Rezumatul soluției însușite:

Nu există caz de încetare de drept a măsurii preventive în situația în care un mandat de arestare preventivă, emis pentru o perioadă de 30 de zile, calculată începând cu ziua pronunțării încheierii de arestare preventivă, a fost pus în executare abia după expirarea duratei menționate în mandat, din cauza sustragerii inculpatului.

De asemenea, durata arestării provizorii executate în statul membru de executare a mandatului european de arestare nu se compută din durata arestării preventive dispuse în statul membru emitent al mandatului european, ci doar din pedeapsa ori măsura privativă de libertate aplicată în acest din urmă stat.

În practică s-a pus următoarea problemă: dacă un mandat de arestare preventivă, emis pentru o perioadă de 30 de zile, calculată începând cu ziua pronunțării încheierii de arestare preventivă, mai poate fi pus în executare după expirarea duratei menționate în mandat, atunci când inculpatul s-a sustras, ori măsura preventivă este încetată de drept.

De asemenea, s-a pus problema dacă durata arestării provizorii executate în statul membru de executare a mandatului european de arestare se compută din durata arestării preventive dispuse în statul membru emitent al mandatului european, sau această durată se compută doar din pedeapsa ori măsura privativă de libertate aplicată în acest din urmă stat?

Într-o primă opinie, minoritară, s-a arătat că, potrivit dispozițiilor art. 241 alin. (1) lit. a) teza a II-a C. proc. pen, măsurile preventive încetează de drept la expirarea termenelor stabilite de organul judiciar, astfel că la împlinirea termenului de 30 zile indicat în mod expres în dispozitivul încheierii penale, măsura preventivă încetează de drept.

Într-o a doua opinie s-a apreciat că nu există caz de încetare de drept a măsurii preventive, când un mandat de arestare preventivă, emis pentru o perioadă de 30 de zile, calculată începând cu ziua pronunțării încheierii de arestare preventivă, a fost pus în executare abia după expirarea duratei menționate în mandat din cauza sustragerii inculpatului.

De asemenea, în unanimitate s-a apreciat că durata reținerii sau arestării persoanei în baza mandatului european de arestare nu se deduce din durata măsurii arestării preventive dispuse.

În sprijinul acestei opinii, sunt reținute dispozițiile art. 15 din Legea nr. 302/2004 republicată, potrivit căreia “durata pedepselor și a măsurilor privative de libertate, în îndeplinirea unei cereri formulate de autoritățile române în temeiul prezentei legi, este luată în calcul în cadrul procedurii penale române și se computează din durata pedepsei aplicate de instanțele române”.

Participanții la întâlnire au apreciat ca fiind corectă opinia exprimată în unanimitate, în sensul că nu se poate constata încetarea de drept a măsurii arestării preventive la împlinirea termenului de 30 de zile, câtă vreme mandatul nu a fost pus în executare, întrucât inculpatul s-a sustras procedurii penale în curs.

Totodată, deducerea arestării provizorii dispusă în vederea punerii în executare a unui mandat european de arestare va opera din durata pedepsei aplicate de instanța națională și nu din durata măsurii arestării preventive dispuse, așa cum rezultă din textul art. 15 din Legea nr. 302/2004 republicată.

28. Titlul problemei de drept: Calculul duratei de 30 zile pentru permisiunea de a părăsi țara în cazul persoanei condamnate la pedeapsa închisorii cu suspendare sub supraveghere

Materia: penal

Subcategoria: cauze referitoare la executarea sancțiunilor de drept penal

Obiectul din ECRIS:

Acte normative incidente: art. 46 alin. (2) din Legea nr. 253/2013; art. 92 alin. (2), art. 71 C. pen.

Cuvinte-cheie: suspendarea executării sub supraveghere; permisiunea de a părăsi țara

Rezumatul soluției însușite:

Cele 30 zile pentru care se poate acorda permisiunea de a părăsi țara se calculează luând în calcul totalitatea zilelor pentru care s-a acordat această permisiune în ultimele 12 luni

În practică s-a pus problema modului de calcul a duratei de 30 zile pentru permisiunea de a părăsi țara în cazul persoanei condamnate la pedeapsa închisorii cu suspendare sub supraveghere.

Argumente în susținerea soluției aplicabile ipotezei discutate:

Într-o primă opinie s-a apreciat că cele 30 zile pentru care se poate acorda permisiunea de a părăsi țara se calculează luând în calcul totalitatea zilelor pentru care s-a acordat această permisiune în ultimele 12 luni. S-a argumentat că anul în care condamnatul beneficiază de cele 30 de zile este anul din termenul de supraveghere, stabilit în baza art. 92 C. pen, și nu anul calendaristic. Anul din termenul de supraveghere se calculează potrivit art. 92 alin. (2) raportat la art. 71 C. pen.

Într-o a doua opinie se apreciază că în lipsa unei prevederi legale exprese, cele 30 zile se calculează având în vedere anul calendaristic (calculat de la 1 ianuarie la 31 decembrie), având în vedere faptul că dispozițiile Codului de procedură penală sau ale Legii nr. 253/2013 nu prevăd în mod expres o modalitate de calcul precum cea exprimată în prima opinie, permisiunea prevăzută de art. 46 alin. (2) din Legea nr. 253/2013 se poate acorda într-un an calendaristic. S-a apreciat, de asemenea, că a proceda în altă manieră ar însemna să se adauge la lege.

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, în acord cu opinia exprimată de INM, ca fiind corectă prima opinie, în sensul în care va fi avut în vedere un termen de

12 luni, respectiv durata de un an din termenul de supraveghere, calculat potrivit art. 92 alin. (2) raportat la art. 71 C.p., și nu anul calendaristic.

29. Titlul problemei de drept: Dacă în considerarea cauzelor Beraru și Cuteanu împotriva României, pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, se impune ca în cauzele penale aflate în faza de judecare a apelului, în care prima instanță a dispus achitarea inculpatului, în situația constituirii unui complet de divergență, să fie reaudiați toți martorii audiați de completul investit inițial să judece cauza în apel

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiectul din ECRIS:

Acte normative incidente: art. 420 alin. (11), art. 394 alin. (5) C.proc.pen.

Cuvinte-cheie: apel; principiul continuității completului de judecată; principiul nemijlocirii

În cele două cauze Curtea a constatat încălcarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, reținând că un aspect important al unui proces penal echitabil este posibilitatea pe care o are inculpatul de a fi confruntat cu martorii în prezența judecătorului care, în cele din urmă, se pronunță asupra cauzei. Principiul nemijlocirii este o garanție importantă în procesul penal în cadrul căruia observațiile făcute de instanță cu privire la comportamentul și credibilitatea unui martor pot avea consecințe importante pentru inculpat.

Prin urmare, o modificare adusă compunerii instanței de judecată ulterior audierii unui martor ar trebui să determine în mod normal o nouă audiere a martorului respectiv. De asemenea, Curtea a mai apreciat că o modificare adusă compunerii instanței de judecată ulterior audierii inculpatului trebuie să determine o nouă audiere a acestuia, audiere la care instanța trebuie să procedeze din oficiu.

În practică sunt dese situațiile în care instanța de apel, investită cu soluționarea unei cauze în care prima instanță a dispus achitarea inculpatului, trebuie să procedeze la reaudierea tuturor martorilor, audiați inițial în primă instanță.

Se pune însă problema ca în situația în care judecătorii care fac parte din completul care a judecat cauza în apel, în urma deliberării, să nu ajungă la același punct de vedere cu privire la soluția ce urmează a se pronunța, astfel că se impune constituirea unui complet de divergență, prin includerea în completul de judecată a unui alt judecător din planificarea de permanență.

În astfel de situații se impune reaudierea din nou a martorilor și în fața completului de divergență astfel constituit sau cerința stabilită de CEDO în cele două cauze este îndeplinită doar prin readministrarea probatoriului de către completul de judecată investit inițial cu soluționarea cauzei, urmând ca judecătorul din completul de divergență să se documenteze cu privire la problematica cauzei din actele de la dosar?

Apreciem că această problemă necesită a fi lămurită mai ales că prevederile Codului de procedură penală nu stabilesc în mod imperativ că în procedura de judecare a apelului că se impune readministrarea probelor administrate de prima instanță, lăsând la aprecierea instanței această chestiune [art. 420 alin. (5) C.p.p.].

De menționat, de asemenea, că prin adresa nr. 6/94872/07.12.2016 Ministerul Justiției a informat Agentul Governamental cu privire la faptul că nu consideră oportună o intervenție legislativă în ceea ce privește reglementarea principiului continuității completului de judecată, aplicarea principiilor ce decurg din hotărâre putând fi realizată direct de instanța de judecată.

Având în vedere argumentele CEDO în jurisprudența menționată, precum și dispozițiile art. 420 alin. (11) raportat la art. 394 alin. (5) C.p.p., în ipoteza în care completul de apel nu poate decide în unanimitate/cu majoritate, se va relua judecata cauzei în complet de divergență, prin includerea în completul inițial a președintelui/vicepreședintelui instanței/președintelui de secție/judecătorului din planificarea de permanență, în aceste condiții urmând a fi reluată

dezbateră cauzei în totalitate, și nu doar cu privire la aspectele care au generat opiniile divergente.

Fiind astfel în situația unei modificări a compunerii instanței, **s-a concluzionat, cu unanimitate, în acord cu opinia exprimată de INM, că în cadrul dezbaterilor ar trebui pusă în discuția părților și subiecților procesuali principali necesitatea readministrării nemijlocite a probatoriului (respectiv reaudierea inculpatului și a martorilor relevanți/doar a inculpatului, în condițiile în care relevant în susținerea acuzației este restul probatoriului - înscrisuri, rapoarte de expertiză etc.), tocmai pentru a respecta principiul nemijlocirii, ca garanție a unui proces echitabil.**

CEDO apreciază că principiul nemijlocirii are în vedere imperativul ca probele importante, esențiale, pe care se bazează soluția instanței să fie administrate în prezența judecătorului care se va pronunța asupra cauzei; dacă inculpatul/martorii au avut aceeași poziție pe parcursul tuturor fazelor procesuale, inclusiv în apel, în fața completului inițial investit cu judecarea căii ordinare de atac, iar la reluarea dezbaterilor nu se solicită în mod expres readministrarea în tot/în parte în fața completului de divergență, apreciem că nu s-a adus atingere principiului nemijlocirii iar procedura penală respectivă a fost echitabilă. **În măsura în care a fost formulată însă o solicitare expresă privind readministrarea în tot/parte a probatoriului în fața completului de divergență, o atare cerere nu poate fi respinsă fără a aduce atingere principiului nemijlocirii.**

30. Titlul problemei de drept: Procedura de soluționare a cererii de recuzare a procurorului ca urmare a declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 70 din Codul de procedură penală

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiectul din ECRIS:

Acte normative incidente: art. 70 C.proc.pen.; Decizia Curții Constituționale nr. 625/26.10.2016

Cuvinte-cheie: recuzare

Prezentarea ipotezei:

Prin Decizia nr. 625 din 26 octombrie 2016 a Curții Constituționale a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 C. proc. pen. care reglementează procedura de soluționare a cererii de recuzare a procurorului formulată în etapa de judecată, în faza camerei preliminare sau în fața judecătorului cauzei.

Decizia a fost publicată în Monitorul Oficial la data de 07.02.2017.

La acest moment, textul art. 70 C. proc. pen. nu a fost modificat sau pus în acord cu dispozițiile deciziei de mai sus.

Problema care se pune este dacă o astfel de cerere se soluționează de completul investit în cursul judecării cu soluționarea cauzei sau de un alt complet de judecată în conformitate cu procedura aplicabilă în cazul recuzării judecătorului prevăzută de art. 68 alin. (1) C.p.p.

În opinia majorității colectivului de judecători ai Tribunalului Timiș procedura de soluționare a unei astfel de cereri este similară procedurii reglementate de art. 68 alin. (3) și 68 alin. (4) C. proc. pen., cauza urmând a fi soluționată de judecătorul investit cu judecata, cu judecata în camera preliminară sau judecătorul de drepturi și libertăți.

În susținerea acestui punct de vedere se arată că această procedură ar reieși din considerentele deciziei Curții Constituționale care, la pct. 24, face referire la vechea reglementare care prevedea expres faptul că recuzarea persoanelor care determină constituirea instanței – procurorul, magistratul asistent, grefierul – este soluționată de judecător, coroborate cu dispozițiile art. 68 alin. (3) și art. 68 alin. (4) C.p.p.

În opinia minoritară s-a considerat că, în condițiile în care dispozițiile art. 70 C. proc. pen. sunt declarate neconstituționale, sunt aplicabile dispozițiile generale în ce privește procedura de soluționare a unei cereri de recuzare sau abținere, iar această procedură este cea aplicabilă în cazul judecătorilor, reglementată de dispozițiile art. 68 alin. (1) C.p.p.

Potrivit acestui text, cererea de recuzare ar urma să fie soluționată de un alt judecător întrucât dispozițiile articolului citat se completează cu dispozițiile art. 110 alin. (1) din ROI, potrivit căruia în cazul recuzării membrilor completului de judecată cererea se soluționează de completul cu numărul imediat următor.

În unanimitate, participanții la întâlnire au apreciat ca fiind corectă opinia majoritară exprimată de autorii întrebării, în sensul în care soluționarea cererii de recuzare a procurorului va fi de competența judecătorului de drepturi și libertăți/judecătorului de cameră preliminară/completului de judecată, prin analogie cu procedura prevăzută de art. 68 alin. (3) și art. 68 alin. (4) C. proc. pen., procurorul intrând în constituirea instanței, la fel ca și magistratul-asistent și grefierul.

În susținerea soluției au fost reținute și considerentele Deciziei nr. 625/2016 a Curții Constituționale care reține că se impune o atare concluzie, ca garanție a echitabilității procedurii și consecință a respectării principiului separației funcțiilor judiciare.

De asemenea, participanții au apreciat că se impune de lege ferenda reglementarea procedurii de soluționare a cererii de recuzare în ipoteza analizată.

31. Titlul problemei de drept: Competența de soluționare a contestației la executare întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a C. proc. pen.

Materia: penal

Subcategoria: cauze referitoare la executarea sancțiunilor de drept penal

Obiectul din ECRIS: Penal - contestație la executare (art. 598 NCPP)

Acte normative incidente: art. 598 C.proc.pen.

Cuvinte-cheie: contestație la executare; competență

Prin cererea adresată Curții de Apel București, petentul condamnat P.C.C. a invocat împiedicări la executarea deciziei penale nr. 760/A din data de 22.05.2015, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția I penală, în dosarul nr. 4588/303/2011, constând în aceea că norma penală în baza căreia a fost condamnat definitiv a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale a României nr.405/2016, invocând dispozițiile art. 598 alin. (1) teza a II-a C.p.p., solicitând desființarea formelor de executare întrucât fapta nu mai este prevăzută de legea penală, apreciind că privarea sa de libertate este nelegală.

Practica judiciară – hotărâri ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale instanțelor de control judiciar superioare instanței la care s-a ridicat problema (pentru problemele ridicate de către judecătorii și tribunale) și pe orizontală – ale altor instanțe de același grad, cu indicarea soluțiilor instanțelor de control judiciar și evidențierea unei eventuale practici neunitare la nivel național: indicare instanță/denumire hotărâre (sentință/decizie, încheiere) număr/an, număr dosar, abstract și extras relevant.

Prin încheierea nr. 95/10.02.2016 a ÎCCJ, Secția penală, pronunțată în dosarul nr. 43173/3/2015, a fost soluționat conflictul negativ de competență ivit între Tribunalul București și Curtea de Apel București în cauza privind pe contestatoarea S.C. P.D. S.R.L. și s-a stabilit competența de soluționare a cauzei având ca obiect cererea contestatoarei împotriva deciziei penale nr. 1207/14.10.2014 a Curții de Apel București, Secția a II-a penală, dosar nr. 36794/3/2015, întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a doua NCPP, în favoarea Tribunalului București.

Pentru a pronunța această soluție, ÎCCJ a reținut că sunt aplicabile dispozițiile art. 99 alin. (5²) ROIIJ, din a căror interpretare *per a contrario* rezultă că instanța care a pronunțat hotărârea trebuie să soluționeze doar cererea privind o nelămurire cu privire la aceasta, iar, în situația în care contestația la executare vizează o împiedicare la executare, devin incidente prevederile art. 598 alin. (2) teza I C. proc. pen., competența aparținând instanței de executare, Tribunalul București.

Au fost menționate în același sens *încheierile nr. 632/02.09.2015 și nr. 633/02.09.2015 ale ÎCCJ, Secția Penală* prin care s-a stabilit competența de soluționare a contestațiilor la executare întemeiate pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a C. proc. pen., împotriva aceleiași decizii penale nr. 1207/14.10.2014 a Curții de Apel București, Secția a II-a penală, în favoarea Tribunalului București.

Prin decizia penală nr. 691/10.05.2016 a ÎCCJ, Secția Penală, pronunțată în dosarul nr. 4190/1/2015, a fost trimisă la Curtea de Apel București, spre competență soluționare, contestația la executare formulată în baza art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a C. proc. pen. de condamnatul I.A.M., cu referire la decizia penală nr. 1207/14.10.2014 a Curții de Apel București, Secția a II-a penală, apreciindu-se că sunt incidente dispozițiile art. 598 alin. (2) C.p.p.

Prin sentința penală nr. 391/04.06.2015 a ÎCCJ, Secția Penală, pronunțată în dosarul nr. 7660/2/2014, a fost trimisă la Curtea de Apel București, spre competență soluționare, contestația la executare formulată în baza art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a C.p.p. de contestatoarea B.P. AG, cu referire la decizia penală nr. 1207/14.10.2014 a Curții de Apel București, Secția a II-a penală, apreciindu-se că sunt incidente dispozițiile art. 598 alin. (2) C.p.p. și că aceasta este instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută.

O primă opinie este aceea că în situațiile de genul celei analizate, competența de soluționare a unei contestații la executare întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a C.p.p., aparține instanței de fond, ca instanță de executare a cărei hotărâre se execută.

În acest sens s-au pronunțat:

Prin decizia penală nr. 133/A/02.02.2017 a Curții de Apel București, Secția I penală, pronunțată în dosarul nr. 8001/2/2016, a fost admisă excepția necompetenței materiale a Curții de Apel București – Secția I Penală și în baza art. 50 C.p.p. s-a declinat judecarea cauzei având ca obiect contestație la executare, întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) C.p.p. (existența unui impediment la executare), privind pe contestatorul I.A.M., deținut în Penitenciarul București Rahova, în favoarea Tribunalului București.

În considerentele acestei decizii s-a reținut că „potrivit art. 598 alin. (2) C.p.p., contestația întemeiată pe dispozițiile art. 597 alin. (1) lit. c) C.p.p. se face la instanța a cărei hotărâre se execută. Art. 597 alin. (1) lit. c) C.p.p. reglementează două cazuri distincte de contestație la executare, și anume un caz este nelămurirea cu privire la hotărârea ce se execută și celălalt este împiedicarea la executare, dar potrivit art. 598 alin. (2) *teza a II-a C.p.p., numai în caz de nelămurire a deciziei* instanței de apel, competența revine Curții de Apel sau Înaltei Curți de Casație și Justiție. Per a contrario, în caz de *împiedicare la executare* competența aparține întotdeauna instanței a cărei hotărâre se execută.

Or, jurisprudența și doctrina sunt constante în a arăta că, indiferent ce modificări cunoaște sentința în calea de atac a apelului, hotărârea care se pune în executare este hotărârea instanței de fond, adică sentința. A se vedea în acest sens și dispozițiile art. 555 C.p.p. în care se menționează că mandatul de executare a pedepsei cuprinde numărul și data hotărârii ce se execută, care este întotdeauna sentința ce a fost modificată sau nu prin decizia din apel.

Legiuitorul a vorbit despre instanța a cărei hotărâre se execută, iar nu despre instanța de executare, așa cum este în cazul celorlalte cazuri de contestații la executare, deoarece nu întotdeauna instanța a cărei hotărâre se execută, și care este întotdeauna prima instanță de judecată, este aceeași cu instanța de executare, care este, potrivit art. 553 C.p.p., instanța care pune în executare hotărârea, deoarece în cazul Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanța de executare este Tribunalul București sau Tribunalul Militar, dar instanța a cărei hotărâre se execută este Înalta Curte de Casație și Justiție.

Cu alte cuvinte, întotdeauna atunci când se invocă o împiedicare la executare, competență este prima instanță, iar nu instanța de apel, deoarece hotărârea acesteia se pune în executare.

Raționamentul pentru care legiuitorul a optat pentru această soluție, care de altfel era *identică reglementată și în vechiul Cod penal*, nefiind o noutate în materie (ci doar dorind să se punteze ceea ce este menționat și în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor

judecătorești la art. 99 alin. 5², și anume că, *numai în cazul nelămuririlor* cu privire la o hotărâre competența aparține instanței care a pronunțat hotărârea în conținutul căreia se regăsește nelămurirea), a fost acela că, împiedicarea la executare fiind o cauză *ulterioară* rămânerii definitive a hotărârii și care privește *strict executarea* acesteia, trebuie să urmeze procedura prevăzută de dispozițiile art. 597 C.p.p., atât în ceea ce privește compunerea completului de judecată, și anume de un judecător, cât și în ceea ce privește calea de atac, și anume contestație în trei zile de la comunicare.”

Aceleași considerente se regăsesc în decizia penală nr. 134/A/02.02.2017 a Curții de Apel București, Secția I penală, pronunțată în dosarul nr. 8002/2/2016, prin care a fost admisă excepția necompetenței materiale a Curții de Apel București – Secția I Penală și în baza art. 50 C.p.p. s-a declinat judecarea cauzei având ca obiect contestație la executare, întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit.c C.p.p. (existența unui impediment la executare), privind pe contestatorul P.C.C., în favoarea Judecătoriei Sectorului 6 București.

Într-o a doua opinie s-a apreciat că instanța de apel este instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută, astfel încât contestația la executare întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a C.p.p., împotriva deciziei instanței de apel se impune a fi soluționată de Curtea de Apel București.

Această opinie se regăsește exprimată în decizia penală nr. 438/A/21.03.2017 a Curții de Apel București – Secția I Penală, dosar nr. 1667/2/2017, încă nemotivată, dar și în decizia penală nr. 1163/A/11.07.2016, a Curții de Apel București – Secția I Penală, dosar nr. 3724/2/2016, prin ambele soluționându-se în sensul respingerii ca nefondate, contestațiile la executare executare întemeiate pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a C.p.p., formulate cu referire la decizia penală nr. 416/03.03.2016 a Curții de Apel București – Secția I Penală, dosar nr. 4758/3/2006.

Întrucât chestiunea competenței materiale de soluționare a acestor două cauze nu a fost invocată de instanță din oficiu sau de către contestatori, în considerentele celei de a doua decizii sus-menționate, prima nefiind motivată, nu se regăsesc aspecte vizând problema de drept analizată.

Participanții la întâlnire au apreciat, în acord cu opinia exprimată de INM, că art. 598 alin. (2) C.p.p. nu distinge cu privire la competența de soluționare a contestației la executare între cele două cazuri prevăzute de art. 598 alin. (1) lit. c) C. proc. pen., determinând expres competența instanței care a pronunțat hotărârea care se execută, posibilitatea ca această instanță să fie diferită de instanța de executare fiind acceptată de legiuitor, care trimite în cuprinsul aceluiași text la “instanța de executare” și “instanța a cărei hotărâre se execută”. În mod firesc, cele mai frecvente situații în care competența de soluționare a unei astfel de contestații aparține curților de apel/ÎCCJ sunt determinate de existența unei nelămuriri cu privire la hotărârea care se execută, nelămurire care privește o dispoziție din decizia uneia dintre aceste instanțe.

Nu se poate însă ignora posibilitatea ca aceeași competență să fie atrasă de o împiedicare la executare, de exemplu, în cazul în care instanța de fond dispune condamnarea inculpatului la o pedeapsă cu închisoare cu executare în regim de detenție, iar instanța de apel admite apelul, desființează în parte sentința primei instanțe și, în rejudecare, dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, fără să stabilească organul/autoritatea competentă să verifice respectarea unora dintre obligații/două dintre instituțiile din comunitate unde ar urma să execute obligația prestării unei munci neremunerate în folosul comunității; într-o atare situație, instanța care a pronunțat hotărârea care se execută este instanța de apel, și nu prima instanță, astfel că se va stabili competența în funcție de motivul concret de contestație invocat, în fiecare caz în parte.

32. Titlul problemei de drept: Posibilitatea instanței de judecată, după modificarea dispozițiilor art. 485 alin. (1) C.p.p. prin O.U.G. nr. 18/2016, care admite acordul de recunoaștere a vinovăției, să procedeze la reindividualizarea pedepsei cu privire la care s-a ajuns la acord, în sensul reducerii cuantumului acesteia

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiectul din ECRIS: sesizare cu acord de recunoaștere a vinovăției

Acte normative incidente: art. 485 alin. (1) C. proc. pen.

Cuvinte-cheie: acord de recunoaștere a vinovăției

Obiectul cauzei nr. 6294/109/2016 a Tribunalului Argeș, Secția penală este *acordul de recunoaștere a vinovăției* încheiat între procuror și inculpatul I.D.C., cercetat pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, în formă continuată, prin evidențierea în actele contabile sau în alte documente legale a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale, faptă prevăzută și pedepsită de art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. (1) C.p.1968, în condițiile art. 5 C.p.

Prin sentința penală nr. 776/20.12.2016, pronunțată în dosarul nr. 6294/109/ 2016 al Tribunalului Argeș, definitivă prin decizia penală nr. 105/06.02.2017 a Curții de Apel Pitești prin care s-a luat act de renunțarea la judecarea apelului declarat de inculpatul I.D.C., împotriva sentinței penale nr. 776 din data de 20.12.2016, pronunțată de Tribunalul Argeș, în dosarul nr. 6294/109/2016, a fost admis aceste acord, reținându-se totodată în favoarea inculpatului dispozițiile art. 74 alin. (1) lit. a) și b) VCP raportate la art. 76 VCP, aplicând inculpatului pedeapsa de 1 an închisoare, cu menținerea modalității de executare prevăzută de art. 81-82 VCP din acord, în condițiile în care acordul prevedea o pedeapsă de 1 an și 8 luni închisoare, și reținerea dispozițiile art. 10 din Legea nr. 241/2005, întrucât inculpatul achitase integral prejudiciul.

Analizând îndeplinirea condițiilor prevăzute de dispozițiile art.478-484 C.proc.pen., Tribunalul Argeș a reținut următoarele: *“Obiectul acordului de recunoaștere vizează recunoașterea vinovăției pentru faptele pentru a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește felul și cuantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia, limitele de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunile pentru care este cercetat inculpatul permit inițierea procedurii acordului de recunoaștere, iar din probele administrate și menționate anterior rezultă date suficiente cu privire la existența faptei și cu privire la vinovăția acestuia. Totodată, structura acordului de recunoaștere pentru inculpatul I.D.C. respectă dispozițiile art. 482 C.proc.pen.*

În ceea ce privește, cererea inculpatului privind o nouă individualizare a pedepsei stabilite, s-a apreciat că aceasta este admisibilă, constatând astfel că în favoarea inculpatului se pot reține circumstanțele atenuante prevăzute de art. 74 lit. a) și b) și 76 C.pen.anterior, în condițiile art. 5 C.pen., date fiind împrejurările că nu are antecedente penale, adoptând o atitudine cooperantă pe parcursul cercetărilor și a achitat prejudiciul produs prin comiterea infracțiunii, însă raportat la valoarea mare a prejudiciului - de peste 100.000 de euro - nu putem admite coborârea cuantumului pedepsei la minimul special prevăzut de lege pentru infracțiunea respectivă.

S-a reținut, așadar, faptul că intervenția judecătorului asupra cuantumului pedepsei, are drept limită ideea că nu poate să îi creeze inculpatului o situație mai puțin favorabilă decât aceea convenită prin acord, mai ales că fiind vorba despre circumstanțe atenuante judiciare, a căror reținere nu este obligatorie, ori despre circumstanțe agravante, în cazul cărora aplicarea unui spor este facultativă, negocierea dintre inculpat și procuror nu a putut avea în vedere decât o pedeapsă stabilită între limitele speciale nereduse ori nemajorate, după caz.

Sentința sus-menționată a fost depusă în dosarul nr. 41901/3/2016 al Curții de Apel București, Secția I penală, încă nesoluționat, cu termen de judecată la data de 06.04.2017, având ca obiect apelul declarat de inculpatul I.L. împotriva sentinței penale nr. 75/12.01.2017 a Tribunalului București, Secția I Penală, prin care s-a luat act de acordul de recunoaștere încheiat între inculpat și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, principalul motiv de apel fiind tocmai necesitatea reindividualizării pedepsei cu privire la care s-a ajuns la acord.

În dosarul nr. 1943/740/2016 al Curții de Apel București, Secția I penală, soluționat prin decizia penală nr. 1899/A/15.12.2016, în temeiul art. 421 pct. (1) lit. b) Cod de procedură penală a fost respins, ca nefondat, apelul formulat de inculpatul G.I.N., împotriva sentinței penale

nr.205/31.05.2016, pronunțată de Judecătoria Alexandria, prin care fusese admis acordul de recunoaștere a vinovăției cu care instanța de fond fusese sesizată.

În considerentele deciziei menționate s-a reținut că apelul inculpatului nu a fost motivat nici în scris și nici oral, întrucât inculpatul nu s-a prezentat pentru susținerea lui și, mai mult, că acordul de recunoaștere a vinovăției a fost admis de către instanța de fond, chiar în forma negociată de către inculpatul G.I.N. cu organul de urmărire penală, iar cum din perspectiva dispozițiilor art. 485 alin. (1) lit. b) Cod de procedură penală în cauză nu se identifică incidența niciuneia dintre situațiile care, potrivit acestui text normativ, ar putea determina respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției și trimiterea cauzei la procuror în vederea continuării urmăririi penale, în sensul că acordul a fost încheiat cu respectarea întocmai a condițiilor de legalitate impuse prin prevederile art. 480 Cod de procedură penală și îndeplinește cerințele de formă și de conținut prevăzute de art. 481 și 482 Cod de procedură penală, iar soluția dispusă prin sentința apelată este legală (sub aspectul temeiniciei aceasta nu poate fi cenzurată în acest context procesual, în care instanța de control judiciar este sesizată prin apelul declarat de inculpat, întrucât potrivit voinței legiuitorului, instanța poate respinge acordul de recunoaștere doar în situația în care apreciază că soluția la care s-a ajuns prin acord este nejustificat de blândă în raport cu gravitatea faptei sau cu pericolozitatea inculpatului), altă soluție nu poate fi pronunțată în apel.

Decizii ale Curții Constituționale, ale Curții Europene a Drepturilor Omului și ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, care vizează strict problematica analizată: indicare emitent: decizie, hotărâre, etc./număr/an, abstract și extras relevant din sursa principală, în cazul în care fragmentul este preluat dintr-o altă sursă decât hotărârea, se va indica sursa și autorul.

Decizia CCR nr. 690/2016 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor capitolului I - Acordul de recunoaștere a vinovăției din titlul IV - Proceduri speciale al părții speciale a Codului de procedură penală și, în mod special, a dispozițiilor art. 480 și art. 485 alin. (1) lit. b) din același cod.

Decizia CCR nr. 235 din 7 aprilie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.484 alin. (2) și ale art.488 din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 364 din 26.05.2015, prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate ridicată de Curtea de Apel Ploiești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, din oficiu, și de reprezentantul Ministerului Public în dosarele nr.656/310/2014 și, respectiv, nr. 6.220/300/2014 (1.757/2014) al Curții de Apel București — Secția I penală și s-a constatat că dispozițiile art. 488 din Codul de procedură penală, precum și soluția legislativă cuprinsă în art. 484 alin. (2) din Codul de procedură penală, care exclude persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente de la audierea în fața instanței de fond, sunt neconstituționale.

Practica judiciară – hotărâri ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale instanțelor de control judiciar superioare instanței la care s-a ridicat problema (pentru problemele ridicate de către judecătorii și tribunale) și pe orizontală – ale altor instanțe de același grad, cu indicarea soluțiilor instanțelor de control judiciar și evidențierea unei eventuale practici neunitare la nivel național:

În Monitorul Oficial nr. 935 din 22.12.2014 s-a publicat Decizia nr. 25 din 17.09.2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție de admitere a sesizării formulate de către Curtea de Apel Galați – Secția penală și pentru cauze cu minori în dosarul nr. 10.204/233/2014, prin care s-a solicitat, pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a unei probleme de drept, în materie penală. Problema de drept vizată se referă la posibilitatea procurorului, în faza de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, de a reține în încadrarea juridică dată faptei inculpatului și dispozițiile art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită.

În aplicarea dispozițiilor art. 480-485 din Codul de procedură penală, s-a stabilit că procurorul nu poate, în faza de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, să rețină dispozițiile art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită.

Prin decizia nr. 5/20.03.2017 a ÎCCJ a fost admis recursul în interesul legii dat în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 485 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală, și s-a stabilit că: „Retragerea, de către inculpat, în fața instanței de judecată a consimțământului valabil exprimat în cursul urmăririi penale, în condițiile art. 482 lit. g) din Codul de procedură penală, nu constituie temei pentru respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției.”

Prin decizia nr. 343/A din 7 octombrie 2015, pronunțată de Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, având ca obiect acord de recunoaștere a vinovăției, s-a stabilit că în cazul în care instanța a admis acordul de recunoaștere a vinovăției, conform art. 485 alin. (1) lit. a) Cod procedură penală și a dispus amânarea aplicării pedepsei, inculpatul poate formula apel prin care să solicite renunțarea la aplicarea pedepsei sau înlăturarea obligațiilor prevăzute în art. 85 alin. (2) C. pen., dispuse de prima instanță în cadrul amânării aplicării pedepsei.

Soluții juridice posibile cu argumente în susținerea fiecăreia:

O primă opinie este cea exprimată prin Sentința penală nr. 776/20.12.2016, pronunțată în dosarul nr. 6294/109/2016 al Tribunalului Argeș, definitivă prin decizia penală nr. 105/06.02.2017 a Curții de Apel Pitești.

O a doua opinie, care nu se regăsește încă în nicio hotărâre, este aceea că actuala reglementare a dispozițiilor art. 485 alin. (1) C. proc. pen. nu mai permite o reindividualizare a pedepsei cu privire la care s-a ajuns la acord, de către instanța de judecată, în sensul reducerii ei, atunci când instanța admite acordul, în baza art. 485 alin. (1) lit. a) C. proc. pen., text de lege modificat prin O.U.G. nr. 18/2016.

Dacă din interpretarea per a contrario a vechiului text menționat, care prevedea obligativitatea pentru instanța care admitea acordul de a nu crea pentru inculpat o situație mai grea decât cea cu privire la care s-a ajuns la acord, se putea înțelege că instanța, admitând acordul, poate proceda la o reindividualizare a pedepsei cu privire la care s-a ajuns la acord, în sensul reducerii cuantumului acesteia, în limitele legale, actuala reglementare nu mai conține o astfel de condiție, la lit. b) a art. 485 alin. (1) C. proc. pen. precizându-se că în situația în care pedeapsa din acord este nelegală sau nejustificat de blândă, în raport cu gravitatea infracțiunii sau cu pericolozitatea infractorului, acordul se respinge de către instanța de judecată.

Participanții la întâlnire au apreciat, cu unanimitate, că instanța sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției, în condițiile în care sunt respectate condițiile prevăzute de art. 480-482 C. proc. pen., nu poate decât să admită acordul și să dispună soluția cu privire la care s-a ajuns în respectivul acord, fără a mai avea posibilitatea reindividualizării în favoarea inculpatului. Așa cum s-a precizat anterior, art. 485 alin. (1) lit. a) C. proc. pen., astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 123 din O.U.G. nr. 18/2016 nu permite reindividualizarea tratamentului sancționator cuprins în instrumentul de justiție negociată, această opțiune a legiuitorului fiind justificată de rațiunea procedurii speciale, în ansamblul ei.

33. Titlul problemei de drept: Modalitatea de efectuare a contopirii pedepselor în cazul anulării suspendării condiționate a executării unei pedepse aplicată conform Vechiului Cod penal, anulare determinată de săvârșirea unei noi infracțiuni pentru care este aplicabil Noul Cod penal

Materia: penal

Subcategoria: infracțiuni

Obiectul din ECRIS:

Acte normative incidente: art. 10, art. 15 din Legea nr. 187/2012; art. 85 C.pen.1968; art. 33, art. 34 C.pen.1968; art. 38, art. 39 C.pen.

Cuvinte-cheie: concurs de infracțiuni; aplicarea legii penale în timp

Inculpatul este judecat pentru o infracțiune comisă ulterior datei de 01.02.2014, concurentă cu o alta comisă anterior datei de 01.02.2014, pentru care fost condamnat definitiv în baza Codului penal anterior, la o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării. Fiind

incidente dispozițiile art. 15 din Legea nr. 187/2015, cu referire la dispozițiile art. 85 VCP, se pune problema stabilirii legii penale aplicabile concursului de infracțiuni, urmarea anulării suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată pentru infracțiunea comisă anterior datei de 01.02.2014, respectiv dacă această lege este legea veche (art. 33-34 VCP) sau legea nouă (art. 38-39 NCP).

Decizii ale Curții Constituționale, ale Curții Europene a Drepturilor Omului și ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, care vizează strict problematica analizată:

În jurisprudența Curții Constituționale a fost identificată Decizia nr. 648 din 11 noiembrie 2014, pronunțată de Curtea Constituțională, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 14 ianuarie 2015, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Judecătoria Făget, din oficiu, în Dosarul nr. 129/832/2014 și s-a statuat că dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

În sensul de mai sus, au fost identificate decizia CCR nr. 822/2015 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 127 din 18 februarie 2016, decizia CCR nr. 210/2016 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 13 iunie 2016 și decizia CCR nr. 337/2016 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 646 din 23 august 2016, prin care au fost respinse excepțiile de neconstituționalitate a disp art. 10 din Legea nr. 187/2012.

Practica judiciară – hotărâri ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale instanțelor de control judiciar superioare instanței la care s-a ridicat problema (pentru problemele ridicate de către judecătorii și tribunale) și pe orizontală – ale altor instanțe de același grad, cu indicarea soluțiilor instanțelor de control judiciar și evidențierea unei eventuale practici neunitare la nivel național:

La întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel ce a avut loc la Sibiu, în perioada 24-25 septembrie 2015, a fost discutată problema regimului juridic al anulării/revocării suspendării sub supraveghere aplicate în baza dispozițiilor Codului penal din 1968 în cazul comiterii unei alte infracțiuni sau în ipoteza neexecutării obligațiilor civile, respectiv interpretarea dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 187/2012, prin prisma aplicării legii penale mai favorabile și a dispozițiilor art. 583 NCPP (pct. 20 din minuta întâlnirii).

Cu acel prilej, *opinia unanimă* exprimată în cadrul întâlnirii a avut drept situație premisă distincția între instituția suspendării condiționate a executării pedepsei și instituția suspendării sub supraveghere a executării pedepsei. În ce privește prima instituție, prin dispozițiile art. 15 din Legea nr. 187/2012 au fost reglementate expres toate situațiile tranzitorii generate de împrejurarea că în noul Cod penal această instituție nu mai este reglementată, menționându-se astfel expres că anularea și revocarea vor fi dispuse exclusiv în temeiul art. 83 și 85 Cod penal. S-a consacrat, astfel, ultraactivitatea legii vechi cu privire la această instituție. În ceea ce privește instituția suspendării sub supraveghere există însă o continuitate de reglementare în cadrul celor două coduri, ce subzistă și în condițiile în care conținutul concret, regimul juridic și efectele noii suspendări sub supraveghere sunt extrem de diferite (*la fel ca și în cazul liberării condiționate, reabilitării judecătorești etc.*) Pe cale de consecință, în cadrul acestei instituții de drept penal, ca și în cadrul tuturor altora, *devine incident principiul aplicării legii penale mai favorabile*, aplicat, bineînțeles, în conformitate cu Decizia Curții Constituționale nr. 265/2014, dar fără a omite și jurisprudența mai veche a instanței constituționale, respectiv *Decizia nr. 214 din 16.06.1997 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 alin. (1) din Legea nr. 140/1996 pentru modificarea și completarea Codului penal în care s-a statuat că regulile referitoare la succesiunea legilor penale privesc atât legea în ansamblul său, cât și fiecare dintre normele și instituțiile sale în parte*. De la acest principiu legiuitorul a derogat expres în art. 16 alin. (1) din Legea nr. 187/2012, prevăzând că măsura suspendării sub supraveghere se menține la intrarea în vigoare a noului Cod penal, până la împlinirea termenului de încercare. Această reglementare era necesară pentru prezervarea principiului securității raporturilor juridice. În al doilea alineat însă, s-au menționat unele din criteriile în baza cărora se poate stabili care din cele două instituții ale suspendării sub supraveghere este mai favorabilă, conform dispozițiilor art. 5 Cod penal. În temeiul acestei concluzii, rezultă că, în cazul

formulării unei cereri de revocare a suspendării sub supraveghere aplicată în temeiul Codului penal din 1968 pentru neîndeplinirea obligațiilor civile, vor fi analizate prevederile ambelor instituții pentru a se stabili care, în cazul concret, este mai favorabilă persoanei condamnate. În cazul anulării/revocării suspendării sub supraveghere, pentru comiterea unei alte infracțiuni, se va aplica *integral* legea considerată ca fiind mai favorabilă în ansamblu inculpatului, nefiind admis, în lipsa unor dispoziții tranzitorii exprese, ca anularea sau revocarea să se dispună pe baza prevederilor Codului penal din 1968, iar condamnarea să fie făcută în temeiul Codului penal actual.

S-a considerat că în privința suspendării executării pedepsei sub supraveghere, nu este vorba despre o omisiune; reglementarea tranzitorie a avut în vedere deliberat doar suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru argumentele prezentate anterior.

Problema a mai fost discutată și în cadrul întâlnirii profesionale din data de *14 iunie 2016*, care a avut loc la *Curtea de Apel București* cu judecătorii din cadrul Secțiilor penale din cadrul Curții de Apel București și ai instanțelor arondate.

În unanimitate, participanții la această întâlnire profesională au fost de acord că se aplică dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012, în pluralitatea de infracțiuni intrând o infracțiune comisă sub imperiul noului Cod penal.

La întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel ce a avut loc la *Târgu Mureș, în perioada 29-30 septembrie 2016* a fost de asemenea discutată chestiunea regulilor de drept aplicabile concursului de infracțiuni, în cazul anulării suspendării condiționate a executării pedepsei dispusă în baza art. 81 C.pen. de la 1968, pentru săvârșirea unei noi infracțiuni după data de 01.02.2014, concurentă cu infracțiunea care a determinat condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, săvârșită anterior datei de 01.02.2014.

Participanții la întâlnire au apreciat că pluralitatea de infracțiuni s-a născut sub imperiul legii noi, astfel că se impune aplicarea în cauză a art. 10 din Legea nr. 187/2012.

Argumentul care a determinat această soluție este cel prevăzut de art. 10 din Legea nr. 187/2012.

De asemenea, prin decizia nr. 13/06.05.2015 a ÎCCJ-Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 368/27.05.2015, a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală în Dosarul nr. 26.687/3/2014, și s-a stabilit că în aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal, conform Deciziei nr. 265/2014 a Curții Constituționale, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care, potrivit Codului penal anterior, a fost aplicată, printr-o hotărâre definitivă, o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării care, conform art. 41 alin. (1) din Codul penal, nu îndeplinește condițiile pentru a constitui primul termen al recidivei postcondamnatorii și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei, în urma revocării suspendării condiționate, se realizează potrivit dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal raportat la art. 83 alin. 1 din Codul penal anterior.

Soluții juridice posibile cu argumente în susținerea fiecăreia (fiecare soluție va fi numerotată și va fi urmată de argumentele care o susțin și cu exprimarea eventualelor rezerve cu privire la acea interpretare):

Într-o primă opinie, care se regăsește în considerentele Deciziei penale nr.714/A/20.04.2016, dosar nr. 4511/1748/2015 a Curții de Apel București, Secția I penală, s-au apreciat următoarele: „În cauză nu sunt aplicabile dispozițiile art. 38-39 din noul Cod penal, după anularea suspendării condiționate, având în vedere următoarele considerente:

Dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr.187/2012, vorbesc de regimul suspendării condiționate sub aspectul anulării acesteia, care se aplică potrivit Codului penal din 1969.

Or, regimul juridic al unei instituții presupune nu numai mecanismul de aplicare al acestuia, ci și tratamentul sancționator. Astfel, nu este suficient a dispune doar anularea suspendării condiționate, ci este necesar și aplicarea tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni prevăzut de legea veche, și anume aplicarea celei mai grele pedepse, cu spor facultativ.

În acest sens s-a exprimat și Curtea Constituțională în considerentele deciziei nr. 648/2014, prin care s-a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, și anume că, din perspectiva aplicării legii penale în timp, este justificat ca regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, precum și motivele care pot duce la revocarea măsurii (n.a. *mutatis mutandis* la anularea măsurii), să fie supuse legii în vigoare de la momentul aplicării acestuia.

De asemenea, ÎCCJ în decizia nr. 13/2015 dată în Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a interpretat dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, privitoare la revocarea suspendării condiționate, interpretare care este valabilă și pentru anularea suspendării condiționate.

Astfel, s-a reținut că din conținutul art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, rezultă că temeiul legal al revocării suspendării condiționate, ca efect al săvârșirii unei noi infracțiuni în cursul termenului de încercare, chiar dacă pentru infracțiunea respectivă legea penală mai favorabilă este legea nouă, îl constituie, potrivit voinței legiuitorului, art. 83 alin. (1) din Codul penal anterior, fără a putea face distincție între dispoziția de revocare (n.a. *mutatis mutandis*, dispoziția de anulare) și tratamentul sancționator impus de același text de lege.

Așadar, apreciază Curtea de Apel că, și în cazul anulării suspendării executării pedepsei, tratamentul sancționator trebuie să fie impus de același text de lege, și anume Codul penal anterior, dispozițiile art. 33-34.

În continuare ÎCCJ a arătat în considerentele aceleiași decizii penale că, pe cale de consecință, în ipoteza revocării suspendării (n.a. *mutatis mutandis* - în ipoteza anulării suspendării), tratamentul sancționator nu poate fi decât acela reglementat de art. 83 din Codul penal anterior (n.a. *mutatis mutandis* - art. 85 din Codul penal anterior), care nu era diferit după cum noua infracțiune era săvârșită în stare de recidivă postcondamnatorie sau în stare de pluralitate intermediară, nefiind de acceptat revocarea suspendării condiționate (n.a. *mutatis mutandis* - anularea suspendării condiționate) pe un temei (cel din Codul penal anterior) și stabilirea pedepsei de executat, în urma acestei revocări (n.a. *mutatis mutandis* - anulări), pe un alt temei (cel din noul Cod penal), întrucât s-ar ajunge la crearea unei *lex tertia*, pe cale de interpretare judecătorească.

De asemenea, nu se poate dispune aplicarea dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, conform cărora tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, având în vedere că aceste dispoziții legale au caracter general față de *dispozițiile art. 15 din Legea nr. 187/2012, care sunt norme speciale*, fapt ce rezultă din conținutul acestor dispoziții legale și anume, art. 10 din Legea nr. 187/2012 tratează tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni în general, urmând ca pentru anularea sau revocarea suspendării executării pedepsei, tratamentul sancționator să fie cel prevăzut în legea veche.

A rațiunea altfel ar însemna ca și în cazul unei pluralități de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care, potrivit Codului penal anterior, a fost aplicată, printr-o hotărâre definitivă, o pedeapsă cu suspendarea condiționată care, conform art. 41 alin. (2) din Codul penal actual, nu îndeplinește condițiile pentru a constitui primul termen al recidivei postcondamnatorii și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, după intrarea în vigoare a noului Cod penal, stabilirea și executarea pedepsei, în urma revocării suspendării condiționate, să se stabilească potrivit art. 38-39 din noul Cod penal, iar nu a cumulului aritmetic prevăzut de art. 83 C.p. 1969, ceea ce ar încălca flagrant dispozițiile art. 15 din Legea nr. 187/2012.

Or, faptul că în dispozițiile art. 83 C.p. 1969 s-a prevăzut în mod expres tratamentul sancționator aplicabil după revocarea suspendării condiționate, iar în dispozițiile art. 85 C.p. 1969 se menționează numai că se aplică dispozițiile privitoare la concursul de infracțiuni, fără a menționa încă o dată aceste dispoziții, este o chestiune ce ține de tehnica legislativă, legiuitorul având în vedere în acel moment, într-un mod fără putință de tăgadă, cumulul juridic cu spor facultativ prevăzut de dispozițiile art. 33-34 din Codul penal anterior.

La acest regim juridic face trimitere art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012, iar nu la regimul juridic prevăzut de art. 38 – 39 din noul Cod penal, *art. 10 din Legea nr. 187/2012 nefiind aplicabil în cauză, acesta nevizând pluralitățile de infracțiuni ce au în componență infracțiuni pentru care s-au aplicat pedepse cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.*”

Trebuie precizat că împotriva acestei decizii s-a formulat de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, recurs în casație, motivul principal fiind tocmai modalitatea de contopire a pedepselor pentru infracțiunile concurente, care a fost respins ca nefondat prin decizia penală nr. 465/RC/04.11.2016 a ÎCCJ - Secția Penală, dosar nr. 3341/1/2016.

Într-o altă opinie, care se regăsește în soluțiile pronunțate prin decizia penală nr. 937/A/06.06.2016, dosar nr. 25985/301/2015 și decizia penală nr. 711/A/20.04.2016, dosar nr. 42377/3/2014, ambele ale Curții de Apel București, Secția I penală, s-a considerat că sunt aplicabile dispozițiile art. 38-39 NCP, după prealabila aplicare a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 raportat la art. 85 VCP.

În ultima dintre cele două decizii menționate s-a reținut că:

„Relativ la anularea suspendării condiționate a executării pedepsei de 1 an și 2 luni închisoare, aplicate pentru infracțiunea concurentă, în baza art. 15 alin. (1) din Legea de punere în aplicare a Codului penal și nu în baza dispozițiilor art. 97 Cod penal, se constată că acest motiv de apel este fondat, întrucât într-adevăr temeiul de drept menționat de instanță este greșit, față de dispozițiile art. 15 din Legea nr. 187/2012.

Astfel, potrivit art. 15 din Legea nr. 187/2012, măsura suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, iar regimul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute la alin. (1), inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal din 1969.

Așa fiind, anularea suspendării condiționate a executării pedepsei se dispune în baza art. 15 din Legea 187/2012 raportat la art. 85 alin. (1) C.p. 1969, iar nu prin raportare la textul art. 97 C.p., în vigoare în prezent.

De asemenea, pedeapsa rezultantă stabilită de instanța de fond este într-adevăr nelegală, întrucât în cauză sunt incidente dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 raportat la art. 39 alin. (1) lit. b) C.p., având în vedere faptul că infracțiunile deduse prezentei judecăți sunt săvârșite după intrarea în vigoare a noului cod penal, tratamentul sancționator fiind cel din Codul penal în vigoare.”

Participanții la întâlnire și-au menținut, în unanimitate, opinia exprimată anterior, în sensul aplicării tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni născut pe legea nouă, în conformitate cu dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012.

34. Titlul problemei de drept: Dacă subiect pasiv al infracțiunii de înșelăciune poate fi o instanță de judecată

Materia: penal

Subcategoria: infracțiuni

Obiectul din ECRIS: Penal - falsul în înscrisuri sub semnătură privată (art. 322 NCP)

Acte normative incidente: art. 20, art. 215 alin. (1) și (2), art. 75 alin. (1) lit. a) C.pen.1969

Cuvinte-cheie: înșelăciune; subiect pasiv

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt:

Într-o zi din perioada 25 ianuarie 2013 - 5 februarie 2013, inculpata T.G., urmărind să paralizeze executarea silită începută la cererea persoanei vătămate I.M. (fostul ei soț), pentru obținerea plății sulței, asupra apartamentului ce îi fusese atribuit la partaj în proprietate exclusivă, i-a determinat, în aceeași împrejurare, pe inculpații G.S., B.D. și C.- B. P. (cel din urmă având calitatea de avocat) să plăsmuiască o chitanță olografă, întocmită în două exemplare originale (ambele scrise și semnate de inculpatul G.S., numai semnate de inculpatul B.D. și, în final, atestate, cu privire la identitatea părților, data și conținutul actului, de inculpatul

avocat C.-B.P.), în care s-a menționat, contrar realității, că inculpata T. G. i-ar fi plătit persoanei vătămate I. M., ale cărei scris și semnătură de confirmare, aplicate pe acea chitanță, au fost falsificate, prin contrafacere, fără a se putea stabili autorul acestei manopere, suma de 38.000 euro, reprezentând sultă în dosarul de partaj, iar persoana respectivă nu mai avea nicio pretenție în justiție.

Inculpații G.S., B.D. și C.-B.P., după plâsmuirea, cu participația tuturor, a chitanței olografe și având reprezentarea că aceasta urma să fie folosită inclusiv „în justiție” (termen menționat ca atare chiar în conținutul său), au încredințat înscrisul falsificat inculpatei T. G., care, la data de 07 februarie 2013, invocând înscrisul respectiv și urmărind același scop anterior menționat, a introdus la instanța civilă de la Judecătoria Sectorului 6 București o cerere prin care contesta executarea silită, cu motivarea plății sultei datorate creditorului său (persoana vătămată I.M.), iar la termenul de judecată din data de 09 aprilie 2013 a prezentat instanței respective, drept probă, unul dintre exemplarele originale ale aceluia înscris (care a dispărut), depunând la dosar și o copie a acestuia, certificată de ea, sub semnătură, pentru conformitate cu originalul.

În cauza respectivă, la termenul de judecată din data de 8 octombrie 2013, inculpații G.S. și B.D., audiați de instanța civilă ca martori, au făcut afirmații mincinoase, susținând că, în prezența lor, inculpata T.G. i-a dat persoanei vătămate I.M. o pungă cu bani, pe care aceasta din urmă i-a numărat și introdus în mapa pe care o avea asupra sa și că aceeași persoană a semnat chitanța olografă întocmită cu acel prilej.

Problema de drept apărută din situația de fapt de mai sus constă în stabilirea persoanei vătămate, respectiv a subiectului pasiv al infracțiunii de tentativă la înșelăciune, reținută prin actul de sesizare în sarcina inculpatei T.G., în calitate de autor și, respectiv, în sarcina inculpaților G.S., B.D. și C.-B. P., în calitate de complici, săvârșită prin folosirea unui mijloc fraudulos (un înscris falsificat).

Practica judiciară – hotărâri ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale instanțelor de control judiciar superioare instanței la care s-a ridicat problema (pentru problemele ridicate de către judecătorii și tribunale) și pe orizontală – ale altor instanțe de același grad, cu indicarea soluțiilor instanțelor de control judiciar și evidențierea unei eventuale practici neunitare la nivel național:

„În sensul opiniei exprimate prin hotărârea analizată este Decizia penală nr. 449/A din data de 8 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr.5650/2/2014 a ÎCCJ – Secția Penală.

Soluții juridice posibile cu argumente în susținerea fiecăreia (fiecare soluție va fi numerotată și va fi urmată de argumentele care o susțin și cu exprimarea eventualelor rezerve cu privire la acea interpretare):

Întrucât problema precizată nu a creat practică neunitară fiind însă susceptibilă de a crea o astfel de practică, în cele ce vor urma va fi expusă numai opinia completului de judecată care a pronunțat sentința penală nr. 232/F/19.12.2016 a Curții de Apel București, Secția I penală, dosar nr. 6946/2/2015, încă nedefinitivă, apelurile declarate în cauză fiind în curs de soluționare, pe rolul ÎCCJ - Secția Penală.

Astfel, în hotărârea menționată, cu referire la chestiunea analizată, s-au reținut următoarele:

„Cu privire la *infracțiunile de tentativă la înșelăciune și complicitate la tentativă la înșelăciune*, pentru care au fost trimiși în judecată inculpata T.G. și, respectiv, inculpații G.S. și B.D., Curtea constată, pe baza actului de sesizare, în care aceste infracțiuni au fost considerate a se afla în concurs ideal (prevăzut de art. 38 alin. 2 din Codul penal) cu infracțiunea de uz de fals (reținută în sarcina inculpatei T. G.) și, respectiv, cu infracțiunea de fals în înscrisuri sub semnătură privată (reținută în sarcina fiecăruia dintre inculpații G.S. și B.D., în raport cu elementul de tipicitate al încredințării înscrisului falsificat spre folosire), că *faptele reținute în rechizitoriu se referă la încercarea inculpatei T.G., cu ajutorul inculpaților G.S. și B.D., de a induce în eroare instanța civilă cu privire la plata sultei către persoana vătămată creditor I.M., consemnată în înscrisul falsificat, în scopul pronunțării unei hotărâri judecătorești favorabile în cererea prin care a contestat executarea silită pornită asupra unui bun al său la cererea*

persoanei respective și al obținerii astfel, pentru sine, a unui folos material injust - constatarea stingerii datoriei față de acea persoană.

Faptele astfel reținute prin actul de sesizare nu realizează, însă, condițiile de tipicitate ale infracțiunilor anterior menționate.

În acest sens, Curtea reține că, potrivit normelor de incriminare din ambele legi penale care s-au succedat de la data faptelor și până în prezent (art. 215 din Codul penal 1969 și, respectiv, art. 244 din actualul Cod penal), *infracțiunea de înșelăciune este o infracțiune contra patrimoniului, care presupune nesocotirea încrederii și buneii-credințe în cadrul unor relații sociale cu caracter patrimonial, aceste relații constituind obiectul său juridic special.*

Drept urmare, prezentarea unei fapte cu denaturarea realității în fața unei autorități (astfel cum este și o instanță de judecată), în vederea producerii de consecințe juridice, nu se încadrează în sfera relațiilor sociale protejate prin incriminarea înșelăciunii.

Pe de altă parte, specificul infracțiunii de înșelăciune este acela că, în urma unor manopere dolosive, apte să-i creeze o falsă reprezentare a realității (prin indicarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau, dimpotrivă, ca mincinoasă a unei fapte adevărate), *victima acțiunii de inducere în eroare (ce constituie elementul material al laturii obiective a infracțiunii) se angajează, în cadrul unor relații cu caracter patrimonial, în raport cu participanții la acea acțiune (autor, instigator sau complice), într-o conduită care poate cauza un prejudiciu în patrimoniul propriu ori în patrimoniul altuia.*

O instanță de judecată, chemată să înfăptuiască un act de justiție, nu stabilește niciodată, cu părțile în litigiu, o relație cu caracter patrimonial și, de asemenea, nu poate fi „victimă” unei acțiuni de inducere în eroare aparținând uneia dintre acele părți, întrucât actul pe care îl înfăptuiește este rezultatul formării convingerii sale, în urma evaluării proprii a tuturor probelor administrate în fața sa.

Incriminarea, în art. 268 din actualul Cod penal, a fetei de „inducere în eroare a organelor judiciare” (care preia incriminarea denunțării calomnioase din art. 259 al Codului penal anterior) nu poate conduce la o altă concluzie, cu referire la infracțiunea de înșelăciune, întrucât incriminarea respectivă este inserată în titlul referitor la „infracțiunile contra înfăptuirii justiției”, iar înfăptuirea justiției este apanajul unei autorități (cea judecătorească).

În același sens este și jurisprudența recentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția Penală, menționată ca relevantă pe site-ul oficial al instanței supreme, în care s-a arătat că *infracțiunea de înșelăciune constituie o infracțiune contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii în cadrul unor relații cu conținut patrimonial, iar inducerea în eroare a unei autorități nu se include în sfera relațiilor protejate prin incriminarea înșelăciunii* (Decizia nr. 449/A din data de 08 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr.5650/2/2014).

În speță, instanța civilă a fost sesizată să se pronunțe asupra unui litigiu patrimonial între doi particulari, fără a stabili, însă, ea însăși, relații cu caracter patrimonial cu vreuna dintre părțile litigante, astfel că existența obiectului juridic al infracțiunii de înșelăciune este exclusă.

De asemenea, instanța respectivă nu putea fi, din perspectiva laturii obiective a infracțiunii de înșelăciune, „victimă” unei acțiuni de inducere în eroare aparținând părții care a reclamat inexistența unui drept patrimonial (de creanță) al adversarului procesual, întrucât actul judecătoresc, cu atât mai mult unul desfășurat în cadrul unei proceduri contradictorii, cu citarea și participarea tuturor părților (inclusiv cea titulară a dreptului patrimonial în litigiu), nu presupune acceptarea afirmațiilor părții reclamante, oricât de convingătoare ar fi acestea, chiar susținute fiind de un înscris, posibil de contestat de către partea adversă (menționată în acel înscris), ci analiza obiectivă a pretențiilor și apărărilor formulate de ambele părți litigante, în raport cu toate probele prezentate de acestea și formarea convingerii instanței, pe baza acelei analize, independent de susținerile (adevărate sau neadevărate) ale părților respective.

Pe de altă parte, Curtea constată că nici persoana vătămată I.M. nu putea fi victima acțiunii de inducere în eroare, întrucât aceasta, fiind menționată ca parte a actului consemnat în înscrisul sub semnătură privată, cunoștea că nu a participat la întocmirea acestuia, iar scrisul și semnătura care îi erau atribuite nu îi aparțineau.

În consecință, constatând că *faptele la care se referă actul de sesizare în cazul inculpaților T.G., G.S. și B.D. nu realizează, sub aspectul obiectului juridic special și al laturii obiective, condițiile de tipicitate ale infracțiunilor de tentativă la înșelăciune și, respectiv, de complicitate la tentativă la înșelăciune*, Curtea va pronunța achitarea acestora, pentru acele

infracțiuni, în reglementarea prevăzută de legea în vigoare la data faptelor (Codul penal 1969), în temeiul art. 396 alin. (5) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală.”

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, că instanța de judecată nu poate fi subiect pasiv al infracțiunii de înșelăciune, având în vedere valoarea socială protejată prin incriminarea acesteia, așa cum corect s-a reținut în argumentele prezentate de autorii întrebării. Practica instanței supreme este în același sens – a se vedea ÎCCJ, Secția penală, decizia nr. 449/A/8 decembrie 2015.

35. Titlul problemei de drept: Respingerea ca inadmisibilă a cererii de sesizare a Curții Constituționale. Calea de atac

Materia: drept penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiectul din Ecris: excepție de neconstituționalitate

Acte normative incidente: art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992

Cuvinte-cheie: cale de atac; competență; excepție de neconstituționalitate

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt

Ipoteza în care se respinge ca inadmisibilă cererea de sesizare a Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate. Calea de atac - apel sau contestație. Problema prezintă relevanță întrucât pune în discuție instanța competentă a soluționa calea de atac și compunerea completului de judecată.

Practica judiciară- hotărâri ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale instanțelor de control judiciar superioare instanței la care s-a ridicat problema (pentru problemele ridicate de către judecătorii și tribunale) și pe orizontală- ale altor instanțe de același grad, cu indicarea soluțiilor instanțelor de control judiciar și evidențierea unei eventuale practici neunitare la nivel național:

a. Soluții în sensul calificării căii de atac drept apel

La nivelul Curții de Apel București - Secția a II-a Penală au fost identificate hotărâri prin care calea de atac a fost calificată drept apel.

În acest sens, menționăm încheierea dată de Curtea de Apel București- Secția a II-a Penală în dosarul nr. 7777/2/2015 (4507/2015) la 08.02.2017, definitivă prin respingerea apelului ca nefondat (Decizia nr. 62/A/18.02.2016 pronunțată de ICCJ - Secția Penală în dosarul nr. 7777/2/2015) prin care s-au dispus următoarele: În temeiul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 republicată și modificată respinge ca inadmisibilă cererea petentului I.F.R. de sesizare a Curții Constituționale a României cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. 6 lit. c Cod procedură penală.

În considerentele acestei încheieri s-au reținut următoarele aspecte cu privire la natura căii de atac: „Sub aspectul căii de atac căreia îi este supusă hotărârea prin care se respinge o cerere de sesizare a Curții Constituționale se constată că, într-adevăr, dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 modificată stabilesc faptul că „Dacă excepția este inadmisibilă, fiind contrară prevederilor alin. (1), (2) sau (3), instanța respinge printr-o încheiere motivată cererea de sesizare a Curții Constituționale. Încheierea poate fi atacată numai cu recurs la instanța imediat superioară, în termen de 48 de ore de la pronunțare. Recursul se judecă în termen de 3 zile.” Aceste dispoziții, însă, nu au fost adaptate modificărilor legislative intervenite în materie penală, aspect evident cu privire la calea de atac, în materie penală nemaexistând calea de atac a recursului, calea de atac fiind interpretată în practică, în prezent, ca fiind apelul.”

Soluții similare:

I. La nivelul Secției a II- a Penale a Curții de Apel București:

Decizia penală nr. 110/A/27.01.2017 pronunțată în dosarul nr. 22876/301/2016 (237/2016), în practica căreia s-au reținut următoarele sub aspectul naturii căii de atac: „Curtea califică cererea ca fiind o cerere de apel, apreciind că dispozițiile Legii nr. 47/1992 au

fost modificate implicit ca urmare a intrării în vigoare a noului Cod penal, astfel încât calea de atac care poate fi formulată împotriva unei încheieri de respingere a sesizării Curții Constituționale este apelul”.

De menționat că în practica recentă a acestei secții orientarea actuală este în sensul calificării căii de atac incidente drept apel.

II. La nivelul Secției I Penale a Curții de Apel București:

Decizia penală nr. 857/A/18.05.2016 pronunțată în dosarul nr. 17017/3/2016 (1689/2016) prin care au fost respinse ca nefondate apelurile; calificarea căii de atac nu a făcut obiectul unei analize distincte, Curtea reținând doar următoarele aspecte cu privire la acest aspect: „Curtea califică prezenta cale de atac ca fiind apel”.

De menționat faptul că practica acestei Secții tinde către calificarea căii de atac drept contestație.

III. La nivelul ICCJ- Secția Penală:

III. 1. Încheierea dată la 28.04.2015 în dosarul nr. 33903/325/2014 prin care s-au dispus următoarele: cauza a fost scoasă de pe rol și trimisă în vederea repartizării aleatorii a apelului declarat împotriva încheierii nr. 104/PI/CP/CC din 19 februarie 2015 a Curții de Apel Timișoara- Secția Penală, pronunțată în dosarul nr. 33903/325/2014 numai referitor la dispoziția de respingere a cererii privind sesizarea Curții Constituționale.

În considerentele acestei încheieri s-au reținut următoarele argumente vizând calificarea căii de atac: „Dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 republicată, privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale prevăd că «Dacă excepția este inadmisibilă, fiind contrară prevederilor alin. (1), (2) sau (3), instanța respinge printr-o încheiere motivată cererea de sesizare a Curții Constituționale. Încheierea poate fi atacată numai cu recurs la instanța imediat superioară, în termen de 48 de ore de la pronunțare». Aceste dispoziții nu au fost modificate sau abrogate prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale.

Conform dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 255/2013, «Hotărârile pronunțate în primă instanță după intrarea în vigoare a legii noi sunt supuse căilor de atac, termenelor și condițiilor de exercitare ale acestora, prevăzute de legea nouă».

În continuare, art. 24 din Legea nr. 255/2013 menționează că «Dispozițiile procesual penale din legile speciale se completează cu cele ale Codului de procedură penală».

Judecătorul de cameră preliminară, raportat la prevederile menționate, apreciază că se impune o corelare, sub aspectul căii de atac, a dispozițiilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, republicată, privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale cu cele privind căile ordinare de atac din normele procesual penale care se aplică începând cu data de 01 februarie 2014.

În aceste condiții, în considerarea argumentelor expuse, având în vedere și jurisprudența constantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la calea de atac declarată împotriva soluției de respingere a cererii privind sesizarea Curții Constituționale după data de 01 februarie 2014, Judecătorul de cameră preliminară apreciază că instanța a fost investită cu soluționarea căii de atac a apelului declarat împotriva dispoziției de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. (8) C.proc.pen. prin raportare la art.16 pct. 1, 2, art. 21 pct. 1, 2, 3, art. 53 pct.1, 2 și art. 124 pct. 1, 2 din Constituția României.

Se constată că din eroare prezenta cauză a fost repartizată completului de judecată C17 CP (complet de cameră preliminară care judecă exclusiv sesizări date în competența judecătorului de cameră preliminară și care are exclusiv stadiile procesuale fond și contestație), figurând în aplicația ECRIS cu obiectul «Penal - plângere soluții de neurmărire/netrimiteri judecată (art. 340 NCPP) » și stadiul procesual – «Contestație (NCPP)».

În vederea respectării dispozițiilor referitoare la repartizarea aleatorie a cauzelor, precum și a compunerii completului de judecată, Judecătorul de cameră preliminară va scoate cauza de pe rol și o va trimite pentru repartizarea aleatorie a apelului declarat împotriva încheierii nr.104/PI/CP/CC din 19 februarie 2015 a Curții de Apel Timișoara – Secția Penală,

pronunțată în dosarul nr. 33903/325/2014 numai referitor la dispoziția de respingere a cererii privind sesizarea Curții Constituționale.”

III. 2. Încheierea nr. 181/12.03.2015 în dosarul nr. 2659/1748/2014 prin care, investită cu conflictul de competență între Tribunalul Ilfov și Curtea de Apel București- Secția I Penală, instanța supremă a stabilit competența în favoarea Curții de Apel București.

Pentru a dispune astfel, Înalta Curte a reținut următoarele argumente:

„Potrivit dispozițiilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 republicată, atunci când cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate este respinsă ca inadmisibilă, instanța se pronunță printr-o încheiere care poate fi atacată numai cu recurs la instanța imediat superioară.

Se observă că aceste prevederi referitoare la calea de atac împotriva hotărârii prin care s-a respins, ca inadmisibilă cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate, nu au fost corelate cu dispozițiile noului Cod de procedură penală, făcând în continuare trimitere la calea de atac a recursului.

În cauză, se constată că sunt incidente dispozițiile art. 7 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă care modifică explicit dispozițiile din toate legile speciale privitoare la calea de atac care poate fi exercitată împotriva hotărârilor judecătorești de primă instanță; cum Legea nr. 47/1992 republicată face trimitere la faptul că hotărârea primei instanțe prin care se soluționează cererea de sesizare a Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate poate fi atacată cu recurs, urmează a recalifica calea de atac ce face obiectul prezentei cauze ca fiind apel.

Pe de altă parte, potrivit art. 8 din Legea nr. 255/2013, hotărârile pronunțate în primă instanță după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură penală sunt supuse căilor de atac, termenelor și condițiilor de exercitare a acestora, prevăzute de legea nouă. Or, noul Cod de procedură penală nu mai reglementează recursul ca și cale de atac, ci doar recursul în casație, iar potrivit art. 38 alin. (2) Cod procedură penală apelurile declarate împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de judecătoria și de tribunale se soluționează de curtea de apel, motiv pentru care instanța competentă să se pronunțe asupra prezentei cereri este Curtea de Apel București.

Astfel se constată că, în mod corect Tribunalul Ilfov, Secția penală a recalificat calea de atac formulată de petentul V.A. ca fiind apel, având în vedere că recursul nu este prevăzut ca o cale ordinară de atac de noul Cod de procedură penală.

Față de cele expuse, Înalta Curte va stabili competența de soluționare a cauzei având ca obiect cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.453 alin. (1) Cod procedură penală formulată de petentul V.A. în favoarea Curții de Apel București, instanță căreia i se va înainta dosarul, cheltuielile judiciare rămânând în sarcina statului.”

De menționat că, inițial, instanța supremă a calificat - în puține situații - calea de atac drept contestație sau recurs, însă ulterior practica s-a orientat constant către calificarea căii de atac drept apel.

b. Soluții în sensul calificării căii de atac drept contestație

La nivelul Secției a II-a Penale a Curții de Apel București: încheierea nr. 80/CO/27.01.2015 pronunțată în dosarul nr. 61867/299/2014 (228/2015) prin care a fost admisă contestația formulată de inculpatul C.C., a fost desființată, în parte, încheierea nr. 810/CDL/22.12.2014 a Tribunalului București - Secția I penală și rejudecând în fond a fost admisă cererea de sesizare a Curții Constituționale formulată de inculpatul C.C. cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 223 alin. (2) teza finală Cod procedură penală.

Natura căii de atac nu a făcut obiectul unei analize distincte.

Soluții similare:

I. La nivelul Secției a II-a Penale a Curții de Apel București:

I.a. Decizia penală nr. 110/A/27.01.2017 pronunțată în dosarul nr. 22876/301/2016 (237/2016), în practica a căreia s-au reținut următoarele sub aspectul naturii căii de atac: „Curtea califică cererea ca fiind o cerere de apel, apreciind că dispozițiile Legii nr. 47/1992 au

fost modificate implicit ca urmare a intrării în vigoare a noului Cod penal, astfel încât calea de atac care poate fi formulată împotriva unei încheierii de respingere a sesizării Curții Constituționale este apelul”.

II. b. Decizia penală nr. 924/CO/15.12.2014 pronunțată în dosarul nr. 2954/122/2014 și Decizia penală nr. 888/CO/26.11.2014 pronunțată în dosarul nr. 208/236/2014/a1 (4037/2014).

De menționat că doar cele trei decizii menționate anterior au reținut calificarea căii de atac drept contestație, la nivelul acestei secții. În practica recentă a acestei Secții orientarea actuală - unanimă, astfel cum rezultă din verificările efectuate în aplicația Ecris - este în sensul calificării căii de atac incidente drept apel.

II. La nivelul Secției I Penale a Curții de Apel București:

Încheierea pronunțată la 08.02.2017 în dosarul nr. 908/2/2017 (358/2017) prin care s-au dispus următoarele: a fost calificată drept contestație calea de atac exercitată de inculpatul V.V. cu privire la dispoziția de respingere, ca inadmisibilă, a cererii acestuia de sesizare a Curții Constituționale, cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 189 alin. (1) lit. e) și art. 199 alin. (1) din Codul penal, din încheierea din camera de consiliu de la data de 19 ianuarie 2017, pronunțată de un judecător de cameră preliminară al Tribunalului București- Secția I Penală în Dosarul nr. 45761/3/2016/a1; a fost scoasă cauza de pe rolul acestui complet de apel și s-a dispus repartizarea aleatorie a contestației către un judecător de cameră preliminară din cadrul Curții de Apel București - Secția I Penală.

Pentru a dispune astfel, Curtea a reținut următoarele:

„Potrivit art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, încheierea prin care instanța respinge cererea de sesizare a Curții Constituționale, pe motiv că excepția de neconstituționalitate invocată este inadmisibilă, poate fi atacată cu „recurs” la instanța imediat superioară.

Legislația procesual penală în vigoare începând cu data de 01 februarie 2014 nu mai prevede, drept cale de atac, „recursul”.

În aceste condiții, opinia completului de apel este că, în lipsa unei reglementări exprese de actualitate în Legea nr. 47/1992, calea de atac împotriva soluției de respingere, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare a Curții Constituționale este cea specifică fazei procesuale în care excepția de neconstituționalitate a fost invocată, iar competența de soluționare aparține judecătorului sau completului de judecată cu funcție judiciară, potrivit art. 3 din Codul de procedură penală, în respectiva fază procesuală de la instanța imediat superioară.

Conform art. 347 alin. (2) și art. 425¹ alin. (5) din Codul de procedură penală, calea de atac prevăzută de lege pentru hotărârea pronunțată în procedura de cameră preliminară este contestația, iar competența de judecare a acesteia aparține unui judecător de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară.”

II. b. Decizia penală nr. 1191/A/29.07.2016 pronunțată în dosarul nr. 2849/229/2015 (2291/2015) prin care, în temeiul art. 47 Cod procedură penală raportat la art. 29 alin. (5) teza a II-a din Legea nr. 47/1992 a fost admisă excepția de necompetență materială a Curții de Apel București, iar în temeiul art. 50 Cod procedură penală a fost declinată competența de soluționare a contestației împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea ca inadmisibilă a excepției de neconstituționalitate, în favoarea judecătorului de cameră preliminară de la Tribunalul Ialomița.

Pentru a decide astfel Curtea a reținut următoarele:

„Conform art. 341 alin. (10) Cod procedură penală, împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară pronunțată în procedura prevăzută de art. 340 Cod procedură penală și următoarele se poate face contestație la judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară, iar conform art. 29 alin. (5) teza a II-a din Legea nr. 47/1992, dacă excepția este inadmisibilă, încheierea poate fi atacată numai cu recurs la instanța imediat superioară, în termen de 48 de ore de la pronunțare.

Interpretând coroborat aceste dispoziții legale, respectând principiul separării funcțiilor judiciare prevăzute de art. 3 Cod procedură penală, conform căruia funcția de judecată este exercitată de instanță, iar funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată se

realizează de judecătorul de cameră preliminară, și având în vedere că în noul Cod de procedură penală nu mai este reglementată calea de atac a recursului, Curtea califică prezenta cale de atac ca fiind o contestație, ce trebuie să fie soluționată de judecătorul de cameră preliminară de la instanța imediat superioară celei care s-a pronunțat.

Curtea constată că prin prezenta se contestă o încheiere a unui judecător de cameră preliminară de la Judecătoria Fetești, încheiere prin care s-a dispus respingerea ca inadmisibilă a unei excepții de neconstituționalitate.

Având în vedere considerentele mai sus menționate, competent material să judece prezenta contestație este judecătorul de cameră preliminară de la Tribunalul Ialomița, instanța imediat superioară Judecătoriei Fetești”.

Tribunalul Ialomița - Secția Penală a soluționat pe fond această contestație.

III. La nivelul ICCJ- Secția Penală:

De menționat că, inițial, instanța supremă a calificat - în puține situații - calea de atac drept contestație sau recurs (dosarele nr. 1802/122/2014 și 2391/1/2014- recurs; dosarele nr. 539/64/2014, 2103/2/2015, 3793/3/2014/a1- contestație- identificate în aplicația Ecris), însă ulterior practica s-a orientat constant către calificarea căii de atac drept apel (161 de dosare identificate în aplicația Ecris).

Soluții juridice posibile cu argumente în susținerea fiecăreia (fiecare soluție va fi numerotată și va fi urmată de argumentele care o susțin și cu exprimarea eventualelor rezerve cu privire la acea interpretare):

- calificarea căii de atac drept apel: dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 modificată prevăd calea de atac a recursului în această materie; aceste dispoziții, însă, nu au fost adaptate modificărilor legislative intervenite în materie penală; conform dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 255/2013, „Hotărârile pronunțate în primă instanță după intrarea în vigoare a legii noi sunt supuse căilor de atac, termenelor și condițiilor de exercitare ale acestora, prevăzute de legea nouă”, iar potrivit art. 24 din Legea nr. 255/2013 „Dispozițiile procesual penale din legile speciale se completează cu cele ale Codului de procedură penală”; noul Cod de procedură penală nu mai reglementează recursul ca și cale de atac, ci doar recursul în casație;

- calificarea căii de atac drept contestație: legislația procesual penală în vigoare începând cu data de 01 februarie 2014 nu mai prevede drept cale de atac, „recursul”; în aceste condiții, în lipsa unei reglementări exprese de actualitate în Legea nr. 47/1992, calea de atac împotriva soluției de respingere, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare a Curții Constituționale este cea specifică fazei procesuale în care excepția de neconstituționalitate a fost invocată, iar competența de soluționare aparține judecătorului sau completului de judecată cu funcție judiciară, potrivit art. 3 din Codul de procedură penală, în respectiva fază procesuală de la instanța imediat superioară; conform art. 347 alin. (2), respectiv art. 341 alin. (10) și art. 425¹ alin. (5) din Codul de procedură penală, calea de atac prevăzută de lege pentru hotărârea pronunțată în procedura de cameră preliminară este contestația, iar competența de judecare a acesteia aparține unui judecător de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară. În esență, aceste argumente vizează separația funcțiilor judiciare.

*Problema de drept ridicată a fost discutată la Întâlnirea de unificare a practicii judiciare în materie penală de la Sibiu (septembrie 2015), **concluzia exprimată de participanți, cu majoritate, fiind în sensul calificării căii de atac declarate în acest caz ca fiind apel, având în vedere că dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 modificată nu au fost puse în acord cu dispozițiile noului Cod de procedură penală, precum și dispozițiile art. 8 și art. 24 din Legea nr. 255/2013.***

Practica Înaltei Curți de Casație și Justiție este în același sens, al recalificării căii de atac, având în vedere că dispozițiile art. 14 din Legea nr. 47/1992 prevăd posibilitatea complinirii cu dispozițiile procedurii civile iar potrivit art. 7 alin. (1) și (2) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă „(1) Dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, ori de câte ori printr-o lege specială se prevede că hotărârea

judecătorească de primă instanță este "definitivă", de la data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, aceasta va fi supusă numai apelului la instanța ierarhic superioară. (2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul în care printr-o lege specială se prevede că hotărârea judecătorească de primă instanță este "supusă recursului" sau că "poate fi atacată cu recurs" ori, după caz, legea specială folosește o altă expresie similară".

În cadrul dezbaterilor s-a ridicat și problema competenței de soluționare a căii de atac recalificate ca apel, în condițiile în care art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 prevede că aceasta se soluționează de către instanța ierarhic superioară.

Prin decizia pronunțată în 9 mai 2017, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 și art. 24 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, raportate la cele ale art. 29 alin. (5) teza a II-a din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și a constatat că dispozițiile menționate sunt constituționale în măsura în care nu exclud posibilitatea formulării recursului împotriva hotărârii judecătorești de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de ultimă instanță în ierarhia instanțelor judecătorești. Astfel, Curtea a reținut că, „în ipoteza în care cererea de sesizare a Curții Constituționale este respinsă de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești, care, în materie civilă, corespunde cu secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar, în materie penală, cu Completul de 5 judecători, având în vedere conținutul normativ al art. 21 și art. 24 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, încheierea astfel pronunțată nu mai poate fi supusă recursului reglementat de art. 29 alin. (5) teza a doua din Legea nr. 47/1992, ceea ce încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, precum și ale art. 129 privind folosirea căilor de atac”.

Participanții la întâlnire au decis menținerea opiniei exprimate la întâlnirea anterioară de la Sibiu. În funcție de motivarea deciziei Curții Constituționale sus-amintite urmează a fi avută în vedere o intervenție de lege ferenda în ceea ce privește reglementarea căii de atac și a competenței de soluționare a acesteia.

36. Titlul problemei de drept: Cerere de recunoaștere a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii pronunțată de o instanță străină, formulată de condamnat în vederea contopirii cu pedepse aplicate de instanțele române și deducerii duratei executate în străinătate. Calificare. Competență de soluționare

Materia: drept penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiectul din Ecris: recunoaștere hotărâri străine/alte modificări de pedepse/contestație la executare

Acte normative incidente: art. 140¹, art. 142 din Legea nr. 302/2004; art. 52, art. 585, art. 598 C.proc.pen.

Cuvinte-cheie: recunoaștere hotărâre străină de condamnare; competență

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt

Ipoteza în care condamnatul solicită recunoașterea unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii pronunțată de o instanță străină, în vederea contopirii cu pedepse aplicate de instanțele române și deducerii duratei executate în străinătate. Calificare: recunoaștere pe cale principală sau pe cale incidentală. Competență de soluționare: judecătoria/ instanța învestită cu soluționarea unei cereri în materia executării/ curtea de apel.

Decizii ale Curții Constituționale, ale Curții Europene a Drepturilor Omului și ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, care vizează strict problematica analizată:

Decizia nr. 9/2010 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție într-un recurs în interesul legii: „Sintagma "proces penal în curs" cuprinsă în textul art. 119 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că recunoașterea pe cale incidentală a unei hotărâri penale străine sau a unui act juridic străin se poate face și în faza privind punerea în executare a hotărârilor penale definitive.”

Practica judiciară - hotărâri ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale instanțelor de control judiciar superioare instanței la care s-a ridicat problema (pentru problemele ridicate de către judecătorii și tribunale) și pe orizontală- ale altor instanțe de același grad, cu indicarea soluțiilor instanțelor de control judiciar și evidențierea unei eventuale practici neunitare la nivel național:

a. Soluții - competența de soluționare a cererilor de recunoaștere a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii pronunțate de o instanță străină formulată de condamnat în vederea contopirii cu pedepse aplicate de instanțele române și deducerii duratei executate în străinătate nu revine Curții de Apel

a.1. incidența art. 140¹ alin. (1) din Legea nr. 302/2004 modificată - recunoaștere pe cale principală

La nivelul Curții de Apel București - Secția a II-a Penală au fost identificate în acest sens două sentințe penale:

- Sentința penală nr. 84/F/08.05.2015 pronunțată în dosarul nr. 73/249/2014 (1725/2014), prin care s-a declinat competența de soluționare în favoarea Judecătoriei Sectorului 4 București și, constatându-se ivit conflictul negativ de competență, a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție; în considerentele acestei sentințe s-au reținut următoarele: „Cererea formulată de condamnatul C.G. are ca obiect recunoașterea hotărârii penale prin care a fost condamnat la pedeapsa de 4 ani închisoare prin sentința pronunțată de Tribunalul de Primă Instanță din Strasbourg la data de 07.06.2013, pentru săvârșirea infracțiunilor de achiziție de echipament, instrument, program informatic sau de date conceput sau adaptat pentru contrafacerea instrumentelor de plată, deținerea de echipament, instrument, program informatic sau de date conceput sau adaptat pentru contrafacerea instrumentelor de plată, participarea la asocierea cu infractori în vederea săvârșirii unei infracțiuni pedepsită cu 10 ani și, în subsidiar, contopirea pedepsei sus-menționată cu pedeapsa de 4 ani închisoare stabilită prin sentința penală nr.97/04.07.2012 pronunțată de Judecătoria Vatra Dornei în dosarul nr.1764/334/2011, rămasă definitivă la 24.10.2012 prin decizia penală nr.1051/2012 a Curții de Apel Suceava, precum și acordarea liberării condiționate din executarea pedepsei rezultante după contopire. Art. 140¹ din Legea nr. 302/2004 reglementează recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de alte efecte decât cel al executării în regim de detenție a pedepsei, precum și a altor acte judiciare emise de autoritățile străine. Alin. (1) al aceluiași articol prevede că recunoașterea, pe cale principală, a hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, se face la sesizarea persoanei interesate sau a procurorului, în condițiile tratatului aplicabil între România și statul emitent, de către judecătoria în a cărei circumscripție aceasta domiciliază. Având în vedere că persoana condamnată a introdus o cerere principală de recunoaștere a unei hotărâri străine și nu a făcut această solicitare în cadrul unui proces penal sau în faza de urmărire penală, apreciem că sunt incidente dispozițiile art. 140¹ alin. (1) care stabilesc competența de soluționare în sarcina judecătoriei în a cărei circumscripție aceasta domiciliază - Judecătoria Sectorului 4 București. ”

- Sentința penală nr. 39/F/23.02.2017 pronunțată în dosarul nr. 717/2/2017 (279/2017), prin care s-a declinat competența de soluționare în favoarea Judecătoriei Sectorului 5 București și, constatându-se ivit conflictul negativ de competență, a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție; în considerentele acestei sentințe s-au reținut următoarele:

„În prezenta cauză petentul a investit instanța cu o cerere de deducere a pedepsei executate în Franța, anterior predării sale către România în vederea executării unui mandat de executare a pedepsei închisorii emis de autoritățile judiciare române. Ordinea logico-juridică a soluționării unei asemenea solicitări este reprezentată de următoarele etape: recunoașterea

hotărârii pronunțate de autoritățile judiciare străine; stabilirea pedepsei rezultante (modificarea pedepsei pronunțate de instanța română ca urmare a recunoașterii hotărârii pronunțate de instanța străină - art. 585 alin. 1 Cod procedură penală); deducerea perioadei executate de petent în România și în afara teritoriului țării. Spre deosebire de vechea reglementare, dispozițiile art. 140¹ din Legea nr. 302/2004 modificată cuprind sintagma „în vederea producerii de alte efecte decât cel al executării în regim de detenție a pedepsei”. Se impune, prioritar, în vederea examinării competenței materiale de soluționare a cauzei de față, a se stabili semnificația juridică a sintagmei „alte efecte decât cel al executării în regim de detenție a pedepsei”, ceea ce presupune un examen comparativ al dispozițiilor art. 140¹ și art. 142 din Legea nr. 302/2004 modificată. Independent de calificarea capătului principal ca fiind recunoaștere hotărâri judecătorești străine [art. 140¹ alin. (1) din Legea nr. 302/2004 modificată] sau modificarea pedepsei [art. 585 alin. (1) Cod procedură penală, recunoașterea hotărârii judecătorești străine având un caracter accesoriu în cazul unei proceduri pendente de modificare a pedepsei - art. 140¹ alin. 2 din Legea nr. 302/2004 modificată -, posibilitate recunoscută prin Decizia nr. 9/2010 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție într-un recurs în interesul legii], în cazul în care se solicită recunoașterea unei hotărâri străine pentru a se realiza o operațiune de contopire și ulterior deducere a perioadei executate, recunoașterea hotărârii nu are ca efect executarea, în individualitatea sa, a pedepsei aplicate de instanța străină, această pedeapsă pierzându-și individualitatea, regăsindu-se în pedeapsa rezultantă aplicată în condițiile art. 585 alin. (1) Cod procedură penală. Dispozițiile art. 142 alin. (2) din Legea nr. 302/2004 modificată vizează „recunoașterea și punerea în executare a hotărârii judecătorești transmise de statul emitent”, ceea ce presupune executarea pedepsei respective în mod individual, numai ulterior persoana condamnată putând solicita instanței competente conform Codului de procedură penală modificarea eventuală a acestei pedepse [în condițiile art. 144 alin. (1) din Legea nr. 302/2004, modificată]. Atribuirea în sarcina curților de apel a competenței materiale exclusive de a soluționa cererile de recunoaștere a unei hotărâri străine formulată de petenții-condamnați (cereri având ca finalitate mediată modificarea pedepsei și deducerea perioadei executate, deci operațiuni ce vizează etapa executării) este de natură să creeze nejustificat incongruență între competența instanței de executare în cazul recunoașterilor efectuate la solicitarea statului de condamnare, pe de o parte și în cazul recunoașterilor efectuate la solicitarea persoanei condamnate sau din oficiu, pe de altă parte. Pentru aceste considerente, Curtea, constatând că în cauza de față solicitarea formulată de petent nu are ca finalitate executarea în regim de detenție a pedepsei aplicate de instanța străină, în individualitatea sa, va reține incidența art. 140¹ din Legea nr. 302/2004 modificată, sub aspectul naturii cererii și, implicit, sub aspectul competenței materiale de soluționare. În același sens, Curtea va avea în vedere și practica instanței supreme (încheierea nr. 1107/20.12.2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr. 7087/2/2016; încheierea nr. 586/30.07.2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr. 73/2/2015) în cauze similare instanța supremă, investită cu soluționarea unor conflicte negative de competență, apreciind că în asemenea situații competența nu revine Curții de Apel.”

1.a. incidența art. 140¹ alin. (2) din Legea nr. 302/2004 modificată - recunoaștere pe cale principală

La nivelul Curții de Apel București - Secția a II-a Penală au fost identificate în acest sens două sentințe penale:

- Sentința penală nr. 208/F/04.11.2016 pronunțată în dosarul nr. 7087/2/2016 (3511/2016), prin care s-a declinat competența de soluționare în favoarea Judecătoriei Sectorului 5 București și, constatându-se ivit conflictul negativ de competență, a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție; în considerentele acestei sentințe s-au reținut următoarele: „Persoana condamnată S.L.A. aflat în Penitenciarul Rahova în executarea pedepsei de 5 ani închisoare stabilite prin sentința penală nr. 579/29.05.2012 a Judecătoriei Sectorului 1 București, a formulat o cerere de contopire a acestei pedepse cu cea aplicată printr-o hotărâre penală străină pronunțată de Judecătoria pentru Cauze Penale nr.2 Almeria din Spania. Curtea apreciază că în cauză sunt incidente dispozițiile art. 140¹ din Legea nr. 302/2004 privind recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de alte efecte decât cel

al executării în regim de detenție a pedepsei, având în vedere că prin cererea formulată petentul urmărește efectuarea operațiunilor juridice de contopire a pedepselor și în final deducerea din pedeapsa rezultantă a întregii perioade executate, inclusiv cea executată în baza hotărârii judecătorești străine a cărei recunoaștere o solicită. Această recunoaștere a hotărârii judecătorești străine se poate face atât pe cale principală, cât și pe cale incidentală, în cazul petentului, în cadrul procesului de contopire a pedepselor, în ambele situații fiind competentă judecătoria în a cărei rază teritorială se află locul de detenție, respectiv Judecătoriei Sectorului 5 București.”

- Sentința penală nr. 232/F/29.11.2016 pronunțată în dosarul nr. 20705/302/2016 (3648/2016), prin care s-a declinat competența de soluționare în favoarea Judecătoriei Sectorului 5 București și, constatându-se ivit conflictul negativ de competență, a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție; în considerentele acestei sentințe s-au reținut următoarele: „Curtea constată că cele 2 texte menționate (art. 140¹ și art. 142 din Legea nr. 302/2004 modificată, nn) vizează situații premisă diferite: în primul caz situația cererilor recunoaștere transmise de către un stat străin, iar în cel de-al doilea - ca în speță - cereri de recunoaștere a unor hotărâri pronunțate de instanțe străine, pe cale incidentală, în cadrul unei cereri de contopire, în vederea producerii de alte efecte juridice decât executarea în regim de detenție. Cum, raportat la principiul *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*, a împărtași punctul de vedere al Judecătoriei Sector 5 București, potrivit căreia și în cel de-al doilea caz menționat competența aparține tot Curții de Apel București, înseamnă a adăuga la lege”.

Soluții similare sub aspectul competenței pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea conflictelor de competență:

- încheierea nr. 1107/20.12.2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr. 7087/2/2016 prin care, soluționându-se conflictul negativ de competență, s-a stabilit competența în favoarea Judecătoriei Sectorului 5 București pentru următoarele considerente: „Judecătoria Sector 5 București a fost investită cu o cerere de contopire a pedepselor aplicate prin sentința penală nr. 579/29.05.2012 a Judecătoriei Sectorului 1 București, respectiv cea aplicată printr-o hotărâre penală străină, pronunțată de Judecătoria pentru Cauze Penale nr.2 Almeria din Spania. În opinia Înaltei Curți, conflictul de competență reprezintă situația care se poate ivi în practică, derivând din faptul că, două sau mai multe instanțe, sesizate simultan sau succesiv, se declară competente să soluționeze cauza, ipoteză în care se subsumează cazurile de conflict pozitiv, sau își declină succesiv una altele competența de a judeca o cauză penală, ivindu-se astfel un conflict negativ de competență. Potrivit dispozițiilor cuprinse în art. 51 alin. (1) și (2) Cod procedură penală, când două sau mai multe instanțe se recunosc competente a judeca aceeași cauză ori își declină competența reciproc, conflictul pozitiv sau negativ de competență se soluționează de instanța ierarhic superioară comună, care este sesizată, în caz de conflict pozitiv, de către instanța care s-a declarat cea din urmă competentă, iar în caz de conflict negativ, de către instanța care și-a declinat cea din urmă competența. Înalta Curte reține că dispozițiile art. 142 alin. (2) din Legea nr. 302/2004 (versiune consolidată la 1 februarie 2014) prevăd că: „Atunci când România este stat de executare, iar persoana condamnată se află pe teritoriul României, recunoașterea și punerea în executare a hotărârii judecătorești transmise de statul emitent este de competența curții de apel în a cărei circumscripție teritorială domiciliază persoana condamnată. În cazul în care persoana condamnată nu are domiciliul pe teritoriul României, competența aparține Curții de Apel București. Atunci când persoana condamnată se află în România, în executarea unei pedepse, competența recunoașterii și punerii în executare aparține curții de apel în a cărei circumscripție teritorială se află instanța locului de deținere.” Dispozițiile art. 140¹ din Legea nr. 302/2004 (versiune consolidată la data de 01.02.2014) prevăd că: „1) Recunoașterea, pe cale principală, a hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, se face la sesizarea persoanei interesate sau a procurorului, în condițiile tratatului aplicabil între România și statul emitent, de către judecătoria în a cărei circumscripție aceasta domiciliază. 2) Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, se face și pe cale incidentală, în cadrul unui proces penal în curs, de către procuror, în faza de urmărire penală, sau de către instanța de judecată pe rolul căreia se

află cauza spre soluționare. Prin cererea formulată la data de 6.04.2016, petentul S.L.A., deținut în Penitenciarul Rahova, a solicitat contopirea pedepsei de 5 ani închisoare stabilită prin sentința penală nr. 579/29.05.2012 a Judecătoriei Sectorului 1 București, cu cea aplicată printr-o hotărâre penală străină, pronunțată de Judecătoria pentru Cauze Penale nr.2 Almeria din Spania, urmărind, în final, deducerea din pedeapsa rezultantă a întregii perioade executate, inclusiv cea executată în baza hotărârii judecătorești străine, cum în mod corect a reținut Curtea de Apel București. Dispozițiile art. 140¹ din Legea nr. 302/2004 reglementează recunoașterea, pe cale principală sau incidentală, a hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, rezultând că în cauză nu sunt incidente dispozițiile art. 142 alin. (2) din aceeași lege, acest text legal vizând ipoteza în care pedeapsa deja a fost executată într-un alt stat.”

- încheierea nr. 586/30.07.2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr. 73/2/2015 prin care, soluționându-se conflictul negativ de competență, s-a stabilit competența în favoarea Judecătoriei Sectorului 4 București.

b. Soluții - competența de soluționare a cererilor de recunoaștere a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii pronunțate de o instanță străină formulată de condamnat în vederea contopirii cu pedepse aplicate de instanțele române și deducerii duratei executate în străinătate nu revine Curții de Apel

- încheierea nr. 1090/14.12.2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție-Secția Penală în dosarul nr. 20705/302/2016 prin care, soluționându-se conflictul negativ de competență, s-a stabilit competența în favoarea Curții de Apel București pentru următoarele considerente: „în prezenta cauză sunt incidente dispozițiile art. 142 alin. (2) din Legea nr. 302/2004 având în vedere următoarele considerente: „prin cererea formulată la Judecătoria Sector 5 București la data de 15 septembrie 2016 (fila 3,4 dosar nr. 20705/302/2016), condamnatul D.P. a solicitat deducerea corespunzătoare din pedeapsă aplicată a numărului de zile câștigate prin muncă pe timpul cât a executat pedeapsa închisorii în Republica Federală Germania. A mai solicitat să se dispună contopirea celor două pedepse la care a fost condamnat prin sentința penală pronunțată de Tribunalul din Germania, respectiv cea pronunțată de Tribunalul din Spania, deducerea perioadei în care a fost arestat în Spania, precum și deducerea perioadei executate de la data de 24.10.2014 la zi. În esență condamnatul, cetățean român, a solicitat recunoașterea unei hotărâri judecătorești emise de autoritățile judiciare spaniole pentru a i se putea da eficiență juridică în cazul stabilirii unei pedepse rezultante ce urmează a se executa în țara sa de origine. Trebuie însă amintit că D.P. se află încarcerat la Penitenciarul București - Rahova în baza mandatului de executare a pedepsei închisorii nr.107/2016 din 23.06.2016, în vederea continuării executării pedepsei de 5 ani și 6 luni închisoare aplicată prin sentința penală nr.68 din 13.04.2016 pronunțată de Curtea de Apel București, secția a II a penală, definitivă prin neapelare la 17.06.2016, de recunoaștere a sentinței nr. 1 KLS 31 Js 7782/13 din 2.07.2014, definitivă la 24.10.2014, pronunțată de Tribunalul Hoj din Republica Federală Germania, prin care condamnatul D.P. a fost condamnat la 5 ani și 6 luni închisoare, pentru săvârșirea a 6 infracțiuni de furt calificat și 1 infracțiune de tentativă la furt calificat, prevăzute de art. 242 alin. (1), art. 244 alin. (1) și alin. (3), art. 244 alin. (1) lit. d), alin. (2) lit. b) (o infracțiune) toate cu aplicarea art. 38 alin. (1) din Codul penal (fila 30 dosar Judecătoria sector 5 București).

Potrivit art. 142 alin. (2) din Legea nr. 302/2004 republicată: „Atunci când România este stat de executare, iar persoana condamnată se află pe teritoriul României, recunoașterea și punerea în executare a hotărârii judecătorești transmise de statul emitent este de competența curții de apel în a cărei circumscripție teritorială domiciliază persoana condamnată. În cazul în care persoana condamnată nu are domiciliul pe teritoriul României, competența aparține Curții de Apel București. Atunci când persoana condamnată se află în România, în executarea unei pedepse, competența recunoașterii și punerii în executare aparține curții de apel în a cărei circumscripție teritorială se află instanța locului de deținere.” Dispozițiile art. 140¹ din Legea nr. 302/2004 (versiune consolidată la data de 01.02.2014) prevăd că: «(1) Recunoașterea, pe cale principală, a hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, se face la sesizarea persoanei interesate sau a procurorului, în condițiile tratatului aplicabil între România și statul emitent, de către

judecătoria în a cărei circumscripție aceasta domiciliază. (2) Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, se face și pe cale incidentală, în cadrul unui proces penal în curs, de către procuror, în faza de urmărire penală, sau de către instanța de judecată pe rolul căreia se află cauza spre soluționare. Se constată din cele două texte de lege că persoana interesată, respectiv condamnatul poate fi titular al cererii de recunoaștere a hotărârii străine, iar competența, în această materie, aparține Curții de Apel».

Soluții juridice posibile cu argumente în susținerea fiecăreia (fiecare soluție va fi numerotată și va fi urmată de argumentele care o susțin și cu exprimarea eventualelor rezerve cu privire la acea interpretare):

i. competența de soluționare a cererilor de recunoaștere (pe cale principală sau incidentală) a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii pronunțate de o instanță străină formulată de condamnat în vederea contopirii cu pedepse aplicate de instanțele române și deducerii duratei executate în străinătate nu revine curții de apel: în cazul în care se solicită recunoașterea unei hotărâri străine pentru a se realiza o operațiune de contopire și ulterior deducere a perioadei executate, recunoașterea hotărârii nu are ca efect executarea, în individualitatea sa, a pedepsei aplicate de instanța străină, această pedeapsă pierzându-și individualitatea, regăsindu-se în pedeapsa rezultantă aplicată în condițiile art. 585 alin. (1) C. proc. pen.; dispozițiile art. 142 din Legea nr. 302/2004 modificată se referă la situația în care pedeapsa aplicată de autoritățile străine nu a fost executată; calificarea cererii - pe cale principală sau accesorie- depinde, practic, de datele concrete ale cauzei, existând însă și posibilitatea calificării cererii ca fiind o cerere în materia executării prin raportare la finalitatea mediată a acesteia.

ii. competența de soluționare a cererilor de recunoaștere a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii pronunțate de o instanță străină formulată de condamnat în vederea contopirii cu pedepse aplicate de instanțele române și deducerii duratei executate în străinătate revine curții de apel: prin aceste cereri se ajunge la executarea efectivă a pedepsei, fiind exclusă aplicarea art. 140¹ din Legea nr. 302/2004 modificată.

În cadrul dezbaterilor a fost evocată practică judiciară majoritară referitoare la calificarea juridică și competența de soluționare a unei cereri de recunoaștere a unui act judiciar (ordonanță) prin care se recunoaște persoanei condamnate în străinătate un beneficiu pentru liberarea anticipată, corespunzător unei fracții din pedeapsa executată pe teritoriul statului străin, în sensul că această cerere a fost calificată un act juridic nou, cu consecința aplicării regulilor de procedură și competență prevăzute de art. 140¹ din Legea nr. 302/2004, competența de soluționare a cererii aparținând judecătoriei în raza căreia se află locul de deținere. În motivarea soluției au fost reținute considerente din decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 15/2015 (HP), conform cărora perioada astfel stabilită ca beneficiu nu afectează durata pedepsei, putând fi valorificată la soluționarea unei cereri de eliberare condiționată.

Participanții au agreeat soluția expusă în opinia INM, conform căreia:

1. Recunoașterea unei hotărâri judecătorești străine reprezintă, în acest caz, o cerere incidentală în raport de operațiunea de contopire a pedepselor - acesta fiind obiectul cauzei - motiv pentru care competența nu va aparține curții de apel în temeiul art. 142 din Legea nr. 302/2004; potrivit art. 52 C. proc. pen., instanța penală este competentă să judece orice chestiune prealabilă, chiar dacă, prin natura ei, acea chestiune este de competența altei instanțe, excepând cazul în care competența de soluționare nu aparține organelor judiciare. Pe de altă parte, potrivit art. 140¹ alin. (2) din Legea nr. 302/2004, recunoașterea hotărârilor judecătorești străine în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, se face și pe cale incidentală, în cadrul unui proces penal în curs, de către instanța de judecată pe rolul căreia se află cauza.

2. Competența de soluționare a unei cereri de modificare a pedepsei aparține instanței de executare a ultimei hotărâri - în raport de data rămânerii definitive a acesteia

- sau instanței corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție teritorială se află locul de deținere, pentru cazul în care petentul se află în stare de deținere; dacă printre aceste hotărâri se află și condamnări pronunțate în străinătate și recunoscute de curtea de apel competentă, contopirea va fi dispusă de instanța de executare a ultimei hotărâri/instanța corespunzătoare acesteia în circumscripția căreia se află locul de deținere/instanța corespunzătoare în grad celei căreia i-ar fi revenit competența să judece cauza în care s-a pronunțat hotărârea recunoscută și în a cărei rază teritorială se află locul de deținere.

3. Coroborând dispozițiile art. 160 alin. (7) din Legea nr. 302/2004 și ale art. 154 alin. (13) lit. b) din același act normativ, reținem că, doar în cazul în care, ulterior recunoașterii unei hotărâri judecătorești străine de către curtea de apel, același stat emitent transmite o nouă cerere de recunoaștere a unei alte hotărâri privind aceeași persoană, curtea de apel inițial sesizată se va pronunța atât cu privire la cererea de recunoaștere, cât și cu privire la operațiunea de modificare a pedepsei, din perspectiva asigurării legalității primei pedepse în faza de punere în executare a acesteia, și numai în situația în care analiza celor două aspecte are loc în același cadru procesual; în caz contrar, competența se va stabili potrivit regulilor de drept comun în materie, respectiv va dispune contopirea instanța corespunzătoare în grad celei căreia i-ar fi revenit competența de soluționare a cauzei în care a rămas definitivă ultima hotărâre și în circumscripția căreia se află locul de deținere.

**Alte probleme de drept, susceptibile de a crea practică neunitară
(Curtea de Apel București)**

37. Titlul problemei de drept: Admisibilitatea contestației la executare întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. d) teza penultimă C. proc. pen. (cauză de stingere a pedepsei) sau a cererii întemeiată pe dispozițiile art. 595 C. proc. pen., urmarea deciziei Curții Constituționale nr. 405/2016

Materia: penal

Subcategoria:

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 598 C.proc.pen., art. 4 C.pen.; Decizia Curții Constituționale nr. 405 din 15 iunie 2016

Cuvinte cheie: abuz în serviciu; contestație la executare

Cu referire la această problemă s-au conturat două opinii.

Prima opinie este exprimată în considerentele deciziei penale nr. 87/C/23.02.2017, dosar nr. 35020/3/2016 al Curții de Apel București, Secția I penală, prin care, în baza art. 425¹ alin. (7) pct. 1 lit. b) C.p.p., s-a respins, ca nefondată, contestația formulată de petentul P.V. împotriva sentinței penale nr. 2443 din data de 11.10.2016 pronunțată de Tribunalul București.

În considerentele acestei decizii s-a reținut că remediul procesual prin care petentul tinde la rezolvarea situației sale nu este corect ales. Se precizează că situații precum cea intervenită în speță au fost prevăzute de legiuitor și reglementate ca atare în dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) C.p.p., care recunoaște drept caz de revizuire pe cel în care hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală ce a fost declarată neconstituțională după ce hotărârea a devenit definitivă, în contextul în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

A doua opinie este exprimată în sentința penală nr. 335/F/19.12.2016 a Tribunalului Ilfov, dosar nr. 2499/93/2016, prin care, în temeiul art. 595 C. pr. pen. cu referire la art. 4 C. pen., s-a respins ca inadmisibilă cererea de înlăturare a pedepsei principale, complementare și accesorii și de constatare a încetării tuturor consecințelor penale ca urmare a dezincriminării faptei formulată de condamnatul P.V., cu referire la sentința penală nr. 1081/ 02.07.2015 pronunțată de Tribunalul București, definitivă prin decizia penală nr. 1718/A/ 11.12.2015 a Curții de Apel București, Secția a II-a Penală.

În baza art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 a fost admisă cererea condamnatului P.V. și s-a dispus sesizarea Curții Constituționale în vederea soluționării excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 C. pen. și art. 595 C. pr. pen., invocată de condamnat.

La baza pronunțării acestei soluții a stat opinia instanței de fond în sensul că o decizie a Curții Constituționale nu poate fi considerată lege, pentru a fi incidente dispozițiile art. 595 C.p.p.

În prezent, această cauză se află în calea de atac a contestației, nesoluționată încă, cu termen de judecată la data de 07.04.2017, pe rolul Curții de Apel București, Secția a II-a penală.

Soluția de principiu agreată este cea menționată supra la pct. 2.

38. Titlul problemei de drept: Obligativitatea stabilirii pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi, în situația aplicării dispozițiilor art. 83 C.p., în ceea ce privește pedeapsa principală, atunci când pedeapsa complementară este obligatorie potrivit textului incriminator al infracțiunii deduse judecării

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 83 C. pen.

Cuvinte cheie: pedeapsă complementară

Decizia penală nr. 464/A din data de 23 martie 2017, dosar nr. 47190/3/2015 al Curții de Apel București, Secția I penală, prin care s-au decis următoarele:

”În temeiul art. 421 pct.2 lit.a) Cod de procedură penală, admite apelurile declarate de Parchetul de pe lângă Tribunalul București și de inculpații F.I. și B.I. împotriva Sentinței penale nr. 191 din data de 26 ianuarie 2017, pronunțată de Tribunalul București – Secția I Penală, în Dosarul nr.47190/3/2015.

Desființează, în parte, sentința penală apelată și, în fond, rejudecând:

În temeiul art. 396 alin. (1), (4) și (10) din Codul de procedură penală raportat la art. 83 din Codul penal, stabilește în sarcina inculpatului F.I. pedeapsa de 1 an și 2 luni închisoare, pentru săvârșirea infracțiunii de conflict de interese în formă continuată, prevăzută de art. 301 din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) Cod penal. În temeiul art. 67 alin. (1) și (2) Cod penal și art.65 alin. (1) Cod penal stabilește în sarcina aceluiași inculpat pedeapsa complementară a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b), g) și k) Cod penal pe o perioadă de 1 an și pedeapsa accesorie a interzicerii aceluiași drepturi, pedepse care urmează a fi aplicate și executate doar în situația executării pedepsei principale. În temeiul art. 83 alin. (1) din Codul penal, dispune amânarea aplicării acestei pedepse pe un termen de supraveghere de 2 ani, stabilit în condițiile art. 84 Cod penal. În temeiul art. 85 alin. (1) din Codul penal, dispune ca, pe durata termenului de supraveghere, inculpatul să respecte următoarele măsuri: - să se prezinte la Serviciul de Probațiune București, la datele fixate de acesta; - să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea lui; - să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile, precum și întoarcerea; - să comunice schimbarea locului de muncă; - să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență. În temeiul art. 404 alin. (3) din Codul de procedură penală, atrage atenția inculpatului asupra consecințelor nerespectării măsurilor anterior menționate și ale săvârșirii de noi infracțiuni în cursul termenului de supraveghere. Ia act că inculpatul a fost reținut pentru o perioadă de 24 de ore, de la 11.06.2015, ora 13.30, până la 12.06.2015, ora 13.30. Reduce cuantumul cheltuielilor judiciare la plata cărora a fost obligat inculpatul F.I. de către instanța de fond, de la 3.200 lei la 2.400 lei. Înlătură din dispozitivul sentinței apelate dispoziția privitoare la aplicarea cu titlu de pedeapsă complementară față de inculpatul B.I. pe o perioadă de 1 an a interdicției prevăzute de art.12 din Legea nr.241/2005. Menține celelalte dispoziții ale sentinței apelate. În temeiul art. 421 pct. 1 lit. b) Cod de procedură penală respinge ca nefondat apelul formulat de apelanta parte civilă A.N.A.F. împotriva aceleiași sentințe penale.”

Cu referire la această problemă nu au fost exprimate opinii diferite, până la acest moment, decizia sus-menționată fiind singura prin care la nivelul Secției I penală a Curții de Apel București, s-a procedat în acest mod, aceasta nefiind motivată încă.

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, că aplicarea pedepsei complementare - indiferent că este obligatorie sau nu - reprezintă o obligație a instanței care trebuie să soluționeze cauza sub toate aspectele dacă, în mecanismul de individualizare și stabilire a tratamentului sancționator, apreciază că se justifică această opțiune; împrejurarea că se optează ulterior pentru amânarea aplicării pedepsei nu afectează în niciun mod o pedeapsă legal stabilită (și în privința pedepsei complementare stabilite va opera amânarea aplicării acesteia, însă, în ipoteza în care s-ar pune problema incidenței instituțiilor anulării/revocării amânării aplicării pedepsei, instanța care se va pronunța în acest sens ar trebui să aducă atingere autorității de lucru judecat, prin stabilirea și aplicarea pentru prima dată a unei pedepse complementare - cu atât mai mult dacă aceasta este obligatorie).

39. Titlul problemei de drept: Etapa procesuală (cameră preliminară sau fond) din care se reia procesul penal în urma admiterii cererii de redeschidere a procesului penal întemeiată pe dispozițiile art. 466 și urm. C. proc. pen.

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS:

Acte normative incidente: art. 466 C.proc.pen.

Cuvinte cheie: redeschiderea procesului penal

Decizia penală nr. 131/A din data de 2 februarie 2017, dosar nr. 1397116/2016 al Curții de Apel București, Secția I penală, prin care s-au decis următoarele:

”În temeiul art. 421 pct. 2 lit. a) Cod de procedură penală admite apelul declarat de petenta condamnată G.T.M. împotriva sentinței penale nr.104/12.12.2016 pronunțată de Tribunalul Călărași - Secția Penală în dosarul nr.1397/116/2016.

Desființează, în tot, sentința penală apelată, și în fond rejudecând:

În temeiul art. 469 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală admite cererea de redeschidere a procesului penal formulată de petenta condamnată G.T.M.

În temeiul art. 469 alin. (7) Cod de procedură penală constată desființate de drept încheierea din camera de consiliu din data de 05.04.2016 pronunțată de judecătorul de cameră preliminară al Tribunalului Călărași – Secția Penală, în dosarul nr.279/116/2016/a1 și sentința penală nr. 45 din 02.06,2016 pronunțată de Tribunalul Călărași - Secția Penală, în dosarul nr.279/116/2016 și dispune anularea mandatului de executare a pedepsei nr. 63/21.06.2016 emis în baza sentinței de condamnare anterior menționate.

Dispune trimiterea cauzei în care inculpata G.T.M. a fost trimisă în judecată prin rechizitoriul nr.36D/P/2012 din data de 19.02.2016 emis de Parchetul de pe lângă ICCJ – DIICOT – Biroul Teritorial Călărași pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 14 alin. (1) lit. c) teza I din Legea nr. 143/2000 și art. 5 Cod penal la Tribunalul Călărași - Secția Penală în vederea rejudecării începând cu etapa camerei preliminare.

Constată că inculpata a fost arestată în baza mandatului de executare a pedepsei nr. 63/2016 în perioada 06.10.2016 la zi.

În temeiul art. 469 alin. (9) Cod de procedură penală raportat la art. 238 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură penală cu referire la art. 202 alin. (1), (2), (3) și alin. (4) lit. e) și la art. 223 alin. (1) lit. a) și alin. (2) Cod de procedură penală, admite propunerea formulată de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București și dispune arestarea preventivă a inculpatei G.T.M., pe o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 02.02.2017, până la data de 03.03.2017 inclusiv.”

În considerentele acestei decizii s-a reținut că prin Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin.(4), art. 345, art. 346 alin. (1) și art. 347 din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014, paragraful 27, Curtea Constituțională a statuat că „prin prisma atribuțiilor procesuale încredințate judecătorului de cameră preliminară, în contextul separării funcțiilor judiciare potrivit textului de lege menționat anterior, Curtea trage concluzia că acestuia îi revine funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată și că, în concepția legiuitorului, această nouă instituție procesuală nu aparține nici urmăririi penale, nici judecării, fiind echivalentă unei noi faze a procesului penal. Procedura camerei preliminare a fost încredințată, potrivit art. 54 din Codul de procedură penală, unui judecător - judecătorul de cameră preliminară -, a cărui activitate se circumscrie aceleiași competențe materiale, personale și teritoriale ale instanței din care face parte, conferindu-i acestei noi faze procesuale un caracter jurisdicțional.”

Prin urmare, s-a arătat că instanța de contencios constituțional a statuat cu privire la o nouă fază procesuală, corespunzătoare funcției de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată, - faza camerei preliminare -, distinctă de toate celelalte faze procesuale, inclusiv de faza de judecată, prin efectul deciziei sus-amintite fiind instituită o nouă structură a procesului penal.

Din această perspectivă, s-a apreciat că având în vedere că obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, în condițiile în care, potrivit art. 346 alin. (5) din Codul de procedură penală, probele care au fost excluse de judecător în această fază nu pot fi avute în vedere la judecarea în fond a cauzei, este important ca, urmare a admiterii cererii de redeschidere a procesului penal, rejudecarea cauzei să se desfășoare cu parcurgerea fazei

camerei preliminară, întrucât, astfel cum a reținut și Curtea Constituțională în paragraful 40 al Deciziei nr. 641 din 11 noiembrie 2014, precizată, „*procedura desfășurată în camera preliminară este deosebit de importantă, având o influență directă asupra desfășurării și echității procedurii ulterioare, inclusiv asupra procesului propriu-zis*”. Or, asigurarea caracterului echitabil al procedurii și, implicit, respectarea principiilor precitate presupune posibilitatea reală a persoanei condamnate în lipsă de a dezbate în fața judecătorului tot ceea ce este avansat în drept sau în fapt de către adversar și tot ceea ce este prezentat de acesta, probe sau alte documente.

Raportat la problema analizată, este de menționat și faptul că în M. Of. nr. 486 din 2 iulie 2015 s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 22/2015 prin care s-a stabilit, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 466 alin. (1) din Codul de procedură penală, că obiectul cererii de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate îl reprezintă numai hotărârile penale definitive prin care s-a dispus condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei, indiferent dacă judecata în primă instanță sau în calea ordinară de atac este consecința rejudecării cauzei ca urmare a admiterii contestației în anulare ori revizuirii.

Cu referire la această problemă nu au fost exprimate opinii diferite, până la acest moment, decizia sus-menționată fiind singura prin care la nivelul Secției I penală a Curții de Apel București s-a tranșat această chestiune.

Participanții au apreciat că nu se impune adoptarea unei soluții cu privire la acest punct, având în vedere că pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție este înregistrată o sesizare cu recurs în interesul legii, cu termen la la 3 iulie 2017.

Notă: Prin decizia nr. 13/3.07.2017, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 469 alin. (3) C.proc.pen., că „În urma admiterii cererii de redeschidere a procesului penal pentru persoanele condamnate judecate în lipsă, cauza se reia din faza judecării în primă instanță”.

40. Titlul problemei de drept: Efectele juridice ale încălcării dispozițiilor art. 346 alin. (7) C.p.p. Nulitate absolută. Nulitate relativă. Art. 354 alin. (2) C. proc. pen., art. 346 alin. (7) C.p.p., art. 281 C.p.p.

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de cameră preliminară

Obiectul din Ecris:

Acte normative incidente: art. 354 alin. (2), art. 346 alin. (7), art. 281, art. 282 C. proc. pen.

Cuvinte-cheie: principiul continuității completului de judecată; nulitate relativă

Ipoteză:

Încheierea prin care se dispune începerea judecării, potrivit art. 346 C. proc. pen., este pronunțată de judecătorul de cameră preliminară, potrivit planificării de permanență (așadar, nu este titularul completului investit cu actul de sesizare).

Ulterior, în faza judecării, cercetarea judecătorească este efectuată nemijlocit de titularul completului de judecată. Cu ocazia deliberării, judecătorul, constatând că încheierea de cameră preliminară a fost pronunțată de alt judecător, repune cauza pe rol și, potrivit art. 346 alin. (7) C. proc. pen., o înaintează judecătorului care a pronunțat încheierea de cameră preliminară prin care s-a dispus începerea judecării.

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul că *încălcarea dispozițiilor art. 346 alin. (7) C. proc. pen. atrage nulitatea relativă a actelor de cercetare judecătorească efectuate, nulitate care poate fi invocată în condițiile art. 282 C. proc. pen.*

Argumente:

În cadrul Judecătoriei Vaslui s-au conturat 2 opinii:

O parte a judecătorilor consideră că trebuie respectat principiul prevăzut în art. 346 alin. (7) C. proc. pen., cu excepția situațiilor în care lipsa judecătorului care a pronunțat încheierea de cameră preliminară prin care s-a dispus începerea judecării este de durată, apreciind că prevalează principiul continuității, potrivit art. 346 alin. (7) C. proc. pen.

O parte a judecătorilor consideră că, dacă judecătorul fondului, altul decât cel care a pronunțat încheierea de cameră preliminară prin care a dispus începerea judecării, a efectuat acte de cercetare judecătorească, acesta trebuie să soluționeze cauza, apreciind că prevalează principiul continuității potrivit art. 354 alin. (2) C. proc. pen., coroborat cu principiul nemijlocirii care rezultă din cauza Cutean c. România.

Opinia unanimă a judecătorilor Secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul că dispozițiile art. 346 alin. (7) C. proc. pen. impun ca judecătorul de cameră preliminară care a dispus începerea judecării să exercite funcția de judecată în cauză.

Judecătorul de cameră preliminară care dispune începerea judecării poate fi judecătorul titular al completului căruia i-a fost repartizată cauza sau, pentru cazurile de absență a judecătorului, judecătorul din lista de permanență.

Încălcarea dispozițiilor art. 346 alin. (7) C. proc. pen. poate atrage nulitatea relativă a actelor de cercetare judecătorească efectuate, respectiv a hotărârii pronunțate, nulitate care poate fi invocată în condițiile art. 282 C. proc. pen.

Încălcarea menționată nu se integrează cazului de nulitate absolută prevăzut de art. 281 alin. (1) lit. a) C. proc. pen., cu privire la compunerea completului de judecată, concept care acoperă următoarele situații: numărul judecătorilor membri ai completului de judecată, încălcarea dispozițiilor relative la incompatibilități, relative la separarea funcțiilor judiciare și, respectiv, la continuitatea completului de judecată în fața căruia au avut loc dezbaterile, pentru deliberare.

Argumentele soluției însușite:

Conform art. 346 alin. (7) C. proc. pen., judecătorul de cameră preliminară care a dispus începerea judecării exercită funcția de judecată în cauză.

Judecătorul de cameră preliminară care dispune începerea judecării poate fi judecătorul titular al completului căruia i-a fost repartizată cauza sau, pentru cazurile de absență a judecătorului, judecătorul din lista de permanență.

Încălcarea dispozițiilor art. 346 alin. (7) C. proc. pen. poate atrage nulitatea relativă a actelor de cercetare judecătorească efectuate, respectiv a hotărârii pronunțate, nulitate care poate fi invocată în condițiile art. 282 C. proc. pen.

Încălcarea menționată nu se integrează cazului de nulitate absolută prevăzut de art. 281 alin. (1) lit. a) C. proc. pen., cu privire la compunerea completului de judecată, concept care acoperă următoarele situații: numărul judecătorilor membri ai completului de judecată, încălcarea dispozițiilor relative la incompatibilități, relative la separarea funcțiilor judiciare și, respectiv, la continuitatea completului de judecată în fața căruia au avut loc dezbaterile, pentru deliberare.

Participanții la întânire au apreciat, în unanimitate, ca fiind corectă opinia exprimată unanim de Secția penală și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași, pentru argumentele prezentate anterior.

41. Titlul problemei de drept: Interpretarea dispozițiilor art. 587 alin. (3) teza ultimă C. proc. pen. (contestația formulată de procuror este suspensivă de executare) în cazul respingerii cererii/propunerii de liberare condiționată și stabilirii unui nou termen de rediscutare

Materia: penală

Subcategoria: cauze referitoare la executarea sancțiunilor de drept penal

Obiectul din Ecris: liberare condiționată
Acte normative incidente: art. 587 alin. (3) C. proc.pen.
Cuvinte-cheie: liberare condiționată; contestație

Rezumatul soluției însușită (cu majoritate calificată):

Contestația declarată de procuror, conform art. 587 alin. (3) C.p.p. are efect suspensiv de executare, indiferent de soluția care se pronunță pe fondul cauzei, asupra cererii/propunerii de liberare condiționată.

Argumente:

Mai multe opinii exprimate:

A. *O primă opinie* a judecătorilor Judecătoriei Iași este în sensul că prin exercitarea căii de atac de către procuror împotriva hotărârii de respingere a cererii/propunerii de liberare condiționată este suspendată dispoziția referitoare la stabilirea termenului de rediscutare în comisia de liberare condiționată.

Ca efect al acestei interpretări, în cazul în care termenul de rediscutare se împlinește anterior soluționării contestației de către tribunal, penitenciarul nu-l poate discuta pe condamnat la data stabilită prin sentința penală nedefinitivă.

A fost pronunțată o singură sentință penală prin care a fost respinsă propunerea de liberare condiționată formulată de Penitenciarul Iași, care îl luase în discuție pe condamnat la data stabilită prin sentința penală contestată de procuror. Penitenciarul Iași a făcut precizări în această cauză, în sensul că nu a avut cunoștință despre contestația formulată de către procuror.

Conform dispozițiilor regulamentului de ordine interioară, nu există o obligație a instanței de a comunica penitenciarului dacă procurorul a formulat contestație împotriva hotărârii pronunțate în materia liberării condiționate.

B. *O a doua opinie formulată*, fără a exista jurisprudență în acest sens, este aceea că prin exercitarea căii de atac de către procuror împotriva hotărârii de respingere a cererii/propunerii de liberare condiționată nu ar fi suspendată dispoziția referitoare la stabilirea termenului de rediscutare în comisia de liberare condiționată. Contestația formulată de procuror ar fi suspensivă de executare doar în cazul hotărârilor de admitere a propunerii/cererii de liberare condiționată. Se are în vedere faptul că procurorul poate formula contestație și pentru alte motive decât termenul de rediscutare (spre exemplu: modalitatea de stabilire a cheltuielilor judiciare).

Este adoptată această opinie de majoritatea judecătorilor secției și pentru că, din punct de vedere practic, dacă este respinsă contestația procurorului și menținută soluția judecătorei, tribunalul nu ar stabili un alt termen de rediscutare, iar dacă acest termen s-a împlinit înainte de soluționarea contestației, penitenciarul nu ar avea o dată la care să discute liberarea condamnatului. Acest aspect este valabil și în cazul în care contestația procurorului privește alte chestiuni decât termenul de rediscutare, caz în care tribunalul ar putea să admită contestația, dar fără să modifice termenul stabilit de judecătoreie.

Opinia unanimă a judecătorilor Secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul următor:

Conform art. 587 alin. (3) teza a II-a C. proc. pen., contestația formulată de procuror este suspensivă de executare.

Conform art. 587 alin. (2) teza ultimă C. proc. pen., termenul fixat pentru reînnoirea propunerii sau cererii nu poate fi mai mare de 1 an și curge de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Cele două texte de lege se coroborează, nu sunt în contradicție și, conform lor, contestația declarată de procuror are efect suspensiv de executare, indiferent de soluția care se pronunță pe fondul cauzei, iar termenul pentru reînnoirea propunerii sau cererii se fixează, stabilind durata termenului și momentul de la care începe să curgă conform art. 587 alin. (2) teza ultimă C. proc. pen. și nu prin stabilirea unei datei.

Argumentele soluției însușite:

Conform art. 587 alin. (3) teza a II-a C. proc. pen., contestația formulată de procuror este suspensivă de executare.

Conform art. 587 alin. (2) teza ultimă C. proc. pen., termenul fixat pentru reînnoirea propunerii sau cererii nu poate fi mai mare de 1 an și curge de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Cele două texte de lege se coroborează, nu sunt în contradicție și, conform lor, contestația declarată de procuror are efect suspensiv de executare, indiferent de soluția care se pronunță pe fondul cauzei, iar termenul pentru reînnoirea propunerii sau cererii se fixează, stabilind durata termenului și momentul de la care începe să curgă conform art. 587 alin. (2) teza ultimă C.p.p. și nu prin stabilirea unei datei.

Respectând dispozițiile legale, o situație ca aceea prezentată în prima opinie nu este posibilă.

Participanții la întâlnire au apreciat ca fiind corectă opinia exprimată de Secția penală și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași, pentru argumentele prezentate anterior.

În cadrul dezbaterilor a fost ridicată problema termenului de formulare a contestației în ipoteza în care la soluționarea cererii de liberare condiționată nu a participat un procuror din cadrul Direcției Naționale Anticorupție – în cauză rechizitoriul fiind întocmit de DNA, caz în care participarea procurorului DNA la soluționarea cererii este obligatorie – ci un procuror din cadrul unei alte unități de parchet, acesta din urmă neformulând contestație. DNA formulează contestație, între timp condamnatul fiind eliberat ca urmare a admiterii cererii de liberare condiționată. Potrivit practicii existente la nivelul Direcției Naționale Anticorupție, hotărârea pronunțată cu participarea unui alt procuror decât cel din cadrul structurii specializate este lovită de nulitate absolută, participarea unui alt procuror decât cel competent echivalând cu lipsa procurorului la soluționarea cererii.

Având în vedere existența, la momentul dezbaterilor, pe rolul instanței a dosarului în calea de atac a contestației, s-a apreciat că nu se impune adoptarea unui punct de vedere pe acest aspect.

42. Titlul problemei de drept: Cu privire la organul judiciar competent (procuror sau judecător de cameră preliminară) a dispune, conform art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, prelungirea dreptului de circulație, în cazul în care în cauză s-a dispus de către procuror o soluție de neurmărire sau de netrimiteră în judecată, atacată cu plângere la instanță (conform art. 340-341 C. proc. pen.), precum și în situația în care s-a dispus de către procuror renunțarea la urmărirea penală, fiind sesizat judecătorul de cameră preliminară pentru confirmarea ordonanței prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală [procedură prevăzută de art. 318 alin. (12) - (16) C. proc. pen.]

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de cameră preliminară

Obiectul din Ecris: prelungirea dreptului de circulație

Acte normative incidente: art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002; art. 318 alin. (12)-(16), art. 340, art. 341 C. proc. pen.

Cuvinte-cheie: prelungire drept de circulație

Rezumatul soluției însușită (cu majoritate):

Judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe asupra prelungirii dreptului de circulație, în ambele ipoteze, a procedurii plângerii prevăzute de art. 340 – 341 C. proc. pen. împotriva unei soluții de neurmărire sau de netrimiteră în judecată, precum și în situația confirmării ordonanței prin care procurorul a dispus renunțarea la urmărire penală.

Argumente:

Opinia Tribunalului Iași și a Judecătorei Iași este în sensul că:

Problema de drept în discuție are ca temei dispozițiile art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, conform căroră: „La cererea titularului permisului de conducere reținut în condițiile alin. (1) lit. b) sau alin. (4), procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune prelungirea dreptului de circulație, cu câte cel mult 30 de zile, până la dispunerea neînceperii urmăririi penale, scoaterii de sub urmărire penală ori încetării urmăririi penale sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.”

Ca atare, pornind de la textul legal sus-citat, în cazurile în care procurorul a pronunțat o soluție de neurmărire penală sau de netrimiteră în judecată, atacată cu plângere la instanța competentă, conform procedurii prevăzute de art. 340-341 C. proc. pen., precum și în situația în care procurorul a dispus prin ordonanță renunțarea la urmărirea penală și a sesizat instanța competentă (judecătorul de cameră preliminară) în vederea confirmării ordonanței de renunțare la urmărirea penală [conform art. 318 alin. (12) - (16) C. proc. pen.], *magistrații din cadrul Secției penale a Tribunalului Iași au opinat în sensul în care pe perioada derulării la instanța competentă (judecătorul de cameră preliminară) a procedurii prevăzute de art. 340-341 C. proc. pen., respectiv a procedurii prevăzute de art. 318 alin. (12) - (16) C. proc. pen., soluționarea cererii titularului permisului de conducere reținut în condițiile prevăzute de art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, privind prelungirea dreptului de circulație, este de competența procurorului, și nu a judecătorului de cameră preliminară.*

S-a argumentat în sprijinul acestei opinii, că, potrivit art. 3 C. proc. pen. privind separarea funcțiilor judiciare, judecătorul de cameră preliminară exercită funcția de verificare a legalității trimiterii ori *netrimiterii în judecată*, prevăzută de art. 3 lit. c) C. proc. pen. - funcție judiciară separată de funcția de judecată, prevăzută de art. 3 lit. d) C. proc. pen. - , competența judecătorului de cameră preliminară fiind strict limitată conform dispozițiilor art. 54 C. proc. pen. Astfel, judecătorul de cameră preliminară, conform art. 54 lit. c) C. proc. pen., soluționează plângerile împotriva soluțiilor de neurmărire sau de netrimiteră în judecată (procedura prevăzută de art. 340-341 C. proc. pen.), iar, conform art. 54 lit. d) C. proc. pen., soluționează alte situații expres prevăzute de lege [procedura prevăzută de art. 318 alin. (12) - (16) C. proc. pen.], neexercitând funcția de judecată în cauzele respective (având ca obiect confirmarea ordonanței de renunțare la urmărirea penală sau cele având ca obiect soluționarea plângerilor împotriva soluțiilor de neurmărire penală sau de netrimiteră în judecată), astfel încât nu se poate susține că judecătorul de cameră preliminară este „*instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei*” în sensul sintagmei prevăzute de art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, sens în care, în situația în care instanța competentă (judecătorul de cameră preliminară) este sesizată cu soluționarea cauzelor având ca obiect confirmarea ordonanței de renunțare la urmărirea penală sau cele având ca obiect soluționarea plângerilor împotriva soluțiilor de neurmărire penală sau de netrimiteră în judecată, pe perioada derulării procedurii prevăzută de art. 340-341 sau, după caz, a celei prevăzute de art. 318 alin. (12) - (16) C. proc. pen., soluționarea cererii titularului permisului de conducere reținut în condițiile prevăzute de art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, privind prelungirea dreptului de circulație, este de competența procurorului, și nu a judecătorului de cameră preliminară, motivat și de faptul că până la momentul în care judecătorul de cameră preliminară pronunță una dintre soluțiile prevăzute de art. 341 alin. (6) sau (7), după caz, din Codul de procedură penală, ori una dintre soluțiile prevăzute de art. 318 alin. (15) C. proc. pen., dispunerea de către procuror a neurmăririi penale, a netrimiterii în judecată sau a renunțării la urmărirea penală nu are decât un caracter provizoriu (nedefinitiv).

La nivelul Secției penale a Judecătorei Iași s-a apreciat, cu unanimitate, că, în situațiile anterior expuse competența de a soluționa cererile de prelungire a dreptului de circulație aparține procurorului.

Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași, cu adresa nr. 15306/V/3/2016 a comunicat, referitor la competența de a se pronunța asupra cererilor privind prelungirea dreptului de

circulație formulate în cauzele penale expuse că aceasta aparține, în ambele situații, judecătorului de cameră preliminară.

Opinia majoritară a secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul, că în lipsa unor dispoziții de procedură penală exprese, care să reglementeze materia, judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe asupra prelungirii dreptului de circulație în ambele ipoteze, dosarul aflându-se pe rolul său, fiind astfel investit cu orice cerere accesorie procedurii principale.

S-a exprimat și opinia potrivit căreia până la confirmarea renunțării la urmărirea penală, urmărirea penală nu s-a încheiat, iar potrivit art. 341 alin. (5¹) și, respectiv, art. 318 alin. (14) C. proc. pen., judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea soluției atacate prin plângere și, respectiv, hotărăște asupra legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală, obiectul judecării fiind astfel determinat prin dispoziții legale menționate.

Argumentele soluției însușite:

În lipsa unor dispoziții de procedură penală exprese, care să reglementeze materia, judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe asupra prelungirii dreptului de circulație în ambele ipoteze, dosarul aflându-se pe rolul său, fiind astfel investit cu orice cerere accesorie procedurii principale.

Problema a fost discutată și la Întâlnirea comună a președinților secțiilor penale ale ÎCCJ și curților de apel cu procurorii șefi secție judiciară din cadrul PÎCCJ și al parchetelor de pe lângă curțile de apel (București, 21-22 noiembrie 2016) iar concluzia majoritar exprimată a fost în sensul precizat de Curtea de Apel Iași, respectiv că, în absența unor dispoziții exprese de drept procesual, judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe cu privire la prelungirea dreptului de circulație în ambele cazuri, având în vedere că este investit cu orice cerere accesorie procedurii principale.

Participanții la întâlnire au apreciat, în unanimitate, că se impune menținerea opiniei exprimate anterior cu ocazia întâlnirii de la București.

43. Titlul problemei de drept: Retragera formelor de executare a pedepsei închisorii în situația în care, în conformitate cu art. 598 alin. (1) lit. d) C. proc. pen., se dispune deducerea din pedeapsa de executat a unei perioade deja executate

Materia: penal

Subcategoria: cauze referitoare la executarea sancțiunilor de drept penal

Obiect Ecris: contestație la executare

Acte normative incidente: art. 555, art. 598, art. 599 alin. (4) C.proc. pen.

Cuvinte-cheie: retragere mandat de executare; deducere perioadă executată din pedeapsă

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul în care, *în situația deducerii unei perioade executată din pedeapsă, cât și în situația deducerii doar a unei perioade de reținere/arestare preventivă sau arest la domiciliu, se dispune retragerea mandatului de executare.*

Argumente:

S-au exprimat mai multe opinii:

Opinia unanim exprimată de magistrații Judecătoriei Iași este în sensul retragerii mandatului de executare a pedepsei închisorii și emiterea unui nou mandat. Jurisprudența acestei instanțe a fost constantă în sensul menționat iar Tribunalul Iași a menținut în mod constant aceste dispoziții ale instanței de fond, care a emis și decizii în sensul că nu este corect a se dispune „anularea” mandatului de executare a pedepsei închisorii ci „retragerea” acestuia.

În motivarea acestei opinii se consideră că emiterea unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii este singura formă de punere în executare a hotărârilor, în conformitate cu dispozițiile capitolului II - Punerea în executare a hotărârilor, din cuprinsul Titlului V al Codului de procedură penală: Executarea hotărârilor penale.

Acest aspect rezultă din dispozițiile art. 599 alin. (4) C. proc. pen.: „După pronunțarea soluției definitive ca urmare a admiterii contestației la executare, se face o nouă punere în executare conform procedurii prevăzute de prezentul titlu”.

În plus, întrucât potrivit art. 555 C. proc. pen. mandatul de executare a pedepsei închisorii trebuie să conțină, în mod obligatoriu, timpul reținerii și arestării preventive, o modificare cu privire la acest aspect prin intermediul soluționării unei contestații la executare conduce la necesitatea emiterii unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii.

O a doua opinie, exprimată în cuprinsul deciziei penale nr. 354/CJ/01.11.2016 a Tribunalului Iași, a fost de a se dispune efectuarea mențiunilor privind deducerea unei perioade de reținere și arestare preventivă din pedeapsă pe mandatul de executare a pedepsei închisorii. În acest sens s-a dispus desființarea sentinței penale pronunțată de Judecătoria Iași, înlăturându-se din dispozitiv mențiunea privind retragerea formelor de executare emise în baza sentinței inițiale de condamnare.

Opinia unanimă a judecătorilor secției penale și pentru cauze cu minori a Curții de Apel Iași este în sensul retragerii mandatului de executare a pedepsei și emiterea unui nou mandat de executare, atât în situația deducerii unei perioade executată din pedeapsă, cât și în situația deducerii doar a unei perioade de reținere, arestare preventivă sau arest la domiciliu, pentru aceleași considerente expuse mai sus.

Argumentele soluției însușite:

Emiterea unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii este singura formă de punere în executare a hotărârilor, în conformitate cu dispozițiile Capitolului II - Punerea în executare a hotărârilor, din cuprinsul Titlului V al Codului de procedură penală: Executarea hotărârilor penale.

Acest aspect rezultă din dispozițiile art. 599 alin. (4) C. proc. pen.: „După pronunțarea soluției definitive ca urmare a admiterii contestației la executare, se face o nouă punere în executare conform procedurii prevăzute de prezentul titlu”.

În plus, întrucât potrivit art. 555 C. proc. pen., mandatul de executare a pedepsei închisorii trebuie să conțină, în mod obligatoriu, timpul reținerii și arestării preventive, o modificare cu privire la acest aspect prin intermediul soluționării unei contestații la executare conduce la necesitatea emiterii unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii.

În unanimitate, participanții au apreciat ca fiind corectă opinia exprimată de judecătoria Secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Judecătoriei Iași; retragerea mandatului de executare a pedepsei închisorii și emiterea unui nou mandat este în acord cu dispozițiile art. 599 alin. (4) C. proc. pen. care stabilesc că asigurarea legalității pedepsei în faza de punere în executare a hotărârii judecătorești definitive, după admiterea contestației la executare, se face printr-o nouă punere în executare, conform dispozițiilor legale aplicabile în materie.

Pe de altă parte, practica judiciară în materie continuă să fie neunitară, în sensul utilizării frecvente a sintagmei „anulare a formelor de executare”, cu aceeași semnificație din perspectiva operațiunii juridice efectuate de judecătorul delegat cu executarea pedepselor.

44. Titlul problemei de drept: Desemnarea unor apărători din oficiu în cazul dosarelor având ca obiect confirmare ordonanță de renunțare la urmărire penală (art. 318 C. proc. pen.) și confiscare sau desființare a unui înscris (art. 549¹ C. proc. pen.)

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect Ecris: proceduri speciale

Acte normative incidente: art. 90 lit. c), art. 93 alin. (4), art. 318, art. 549 alin. (3) C. proc. pen.

Cuvinte-cheie: asistență juridică obligatorie; confirmare ordonanță de renunțare la urmărirea penală; confiscare/desființare înscris

Rezumatul soluției însușite (cu majoritate) este în sensul că în procedura de confirmare a ordonanței de renunțare la urmărirea penală (art. 318 C. proc. pen.) dispozițiile privind asistența juridică obligatorie se aplică, fiind necesară desemnarea unui apărător din oficiu atunci când sunt incidente dispozițiile art. 90 lit. a) și b) C. proc. pen., iar în procedura de confiscare sau desființare a unui înscris [art. 549 alin. (3) C. proc. pen.] dispozițiile privind asistența juridică obligatorie nu sunt aplicabile.

Argumente:

S-au exprimat următoarele opinii:

A. În cauzele având ca obiect **confirmare ordonanță de renunțare la urmărirea penală (art. 318 C. proc. pen.)**:

Potrivit art. 318 alin. (14) C. proc. pen., judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citarea persoanelor prevăzute la alin. (12). Conform alin. (12) al acestui articol, ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală se comunică persoanei care a făcut sesizarea, părților, suspectului, persoanei vătămate și altor persoane interesate.

Într-o opinie, majoritară la nivelul Secției Penale a Judecătoriei Iași se consideră că urmărirea penală nu este finalizată odată cu pronunțarea de către procuror a soluției de renunțare la urmărirea penală, și întrucât ne aflăm în faza de urmărirea penală trebuie desemnat apărător din oficiu părții sau persoanei vătămate care se află în situațiile prevăzute la art. 90 lit. a) și b), respectiv art. 93 alin. (4) C. proc. pen.

Într-o altă opinie, comunicată magistraților Secției Penale a Judecătoriei Iași de către Tribunalul Iași, se consideră că procedura prevăzută la art. 318 alin. (14) este una de sine stătătoare, *sui generis*, neexistând nici o referire la obligativitatea asistenței juridice ori raportarea la procedura de cameră preliminară sau cea de judecată, asemănător procedurii de confiscare sau desființare înscrisuri [549¹ alin. (4) C. proc. pen.], astfel încât nu trebuie asigurată asistența din oficiu pentru părți sau persoana vătămată.

B. În cauzele având ca obiect **confiscare sau desființare a unui înscris (art. 549¹ C. proc. pen.)**:

Conform dispozițiilor art. 549¹ alin. (1) C. proc. pen., în cazul în care procurorul a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, și sesizarea judecătorului de cameră preliminară în vederea confiscării speciale sau a desființării unui înscris, ordonanța de clasare sau, după caz, ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, însoțită de dosarul cauzei, se înaintează instanței căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță, după expirarea termenului prevăzut de art. 339 alin. (4) ori, după caz, la art. 340 sau după pronunțarea hotărârii prin care plângerea a fost respinsă ori a fost confirmată ordonanța la urmărirea penală.

Potrivit dispozițiilor art. 549¹ alin. (4) C. proc. pen., dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata, care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

În cursul judecării, asistența juridică este obligatorie în cazurile prevăzute la art. 90 lit. c) și 93 alin. (4) C.p.p.

Opinia majoritară a magistraților Secției penale a Judecătoriei Iași este în sensul că judecata nu are loc în prezența părților sau a subiecților procesuali principali, astfel cum acestea sunt definite la art. 32 și 33 C. proc. pen. După cum se poate observa din dispozițiile legale mai sus citate, sesizarea judecătorului de cameră preliminară se face după ce soluția procurorului de clasare sau renunțare la urmărirea penală a rămas definitivă. Prin urmare, părțile din dosarul de urmărirea penală nu mai au aceleași calități (de inculpat, parte civilă, parte responsabilă civilmente, suspect, persoană vătămată), ci au calitatea de intimați. Această ipoteză este susținută de dispozițiile art. 549¹ alin. (3) C. proc. pen., potrivit cărora judecătorul de cameră preliminară dispune citarea „*persoanelor ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate*” [spre deosebire de art. 318 alin. (12) care enumeră părțile care trebuie citate].

Problema este pusă în discuție ca urmare a comunicării către Judecătoria Iași a opiniei Secției Penale a Tribunalului Iași cu privire la acest aspect, opinie care ar fi în sensul necesității

asigurării asistenței juridice în cazurile obligatorii, prevăzute la art. 90 lit. c) și 93 alin. (4) C. proc. pen.

Opinia exprimată, cu majoritate calificată, a judecătorilor din cadrul secției penale și pentru cauze cu minori a Curții de Apel Iași este în sensul că în procedura de confirmare a ordonanței de renunțare la urmărirea penală (art. 318 C. proc. pen.), cât și în procedura având ca obiect confiscarea sau desființarea unui înscris (art. 549¹ C. proc. pen.) este necesară desemnarea unui apărător din oficiu, atunci când sunt incidente unele sau unul dintre cazurile de asistență juridică obligatorie a suspectului sau inculpatului, prevăzute de art. 90 lit. a), b) și c) C. proc. pen.

În procedura prevăzută de art. 318 C. proc. pen., suspectul/inculpatul sunt citați în această calitate iar procedura se desfășoară în cameră preliminară, astfel că pot fi incidente oricare dintre cazurile prevăzute de art. 90 alin. (1) lit. a), b) și c) C. proc. pen.

În procedura prevăzută de art. 549¹ alin. (3) C. proc. pen., deși suspectul sau inculpatul a pierdut această calitate procesuală, judecata are loc conform regulilor cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata, care se aplică în mod corespunzător, dacă nu sunt contrare dispozițiilor art. 549¹ C. proc. pen.

Nicio dispoziție a art. 549¹ C. proc. pen. nu este contrară regulilor prevăzute în titlul III privind judecata. Prin urmare, în această procedură, judecătorul de cameră preliminară judecă cauza după procedura privind judecata.

În măsura în care oricare dintre cazurile prevăzute de art. 90 lit. a), b), c) sunt incidente, desemnarea apărătorului din oficiu se impune.

Dispozițiile speciale prevăzute de art. 318 C. proc. pen. și, respectiv, art. 549¹ C. proc. pen. nu prevăd în mod expres asigurarea asistenței juridice obligatorii dar nici nu exclud asistența juridică obligatorie.

Atunci când legea nu este clară trebuie interpretată în sensul în care asigură protejarea mai largă a drepturilor părților.

Asigurarea asistenței juridice obligatorii în cadrul celor două proceduri este fundamentată și de dispozițiile art. 6 CEDO privind dreptul la un proces echitabil.

Opinia judecătorilor din cadrul Curții de Apel Iași (minoritară) este în sensul că dispozițiile privind asistența juridică obligatorie nu se aplică procedurii prevăzute de art. 318 C. proc. pen. pentru că nu se face nicio referire la obligativitatea asistenței juridice ori raportarea la procedura de cameră preliminară sau cea de judecată asemănător procedurii de confiscare sau desființare de înscrisuri. Totodată, rămân valabile considerentele deciziei în interesul legii (Decizia ÎCCJ nr. 64/2007).

Aceleași dispoziții nu se aplică nici procedurii prevăzute de art. 549¹ alin. (3) C. proc. pen. întrucât părțile nu mai au calitate de suspect sau inculpat, având calitate de intimați.

Argumentele soluției însușite:

În cadrul procedurii prevăzute de art. 318 C. proc. pen. privind confirmarea ordonanței de renunțare la urmărirea penală este necesară desemnarea unui apărător din oficiu, pentru cazurile prevăzute de art. 90 lit. a) și b) C. proc. pen. și, respectiv, art. 93 alin. (4) C. proc. pen., întrucât prin pronunțarea ordonanței, faza de urmărire penală nu este finalizată, iar procedura de confirmare a ordonanței se desfășoară în cameră preliminară, cu citarea părților, astfel că pot fi incidente cazurile prevăzute de art. 90 alin. (1) lit. a) și b), respectiv art. 93 alin. (4) C. proc. pen.

În cadrul procedurii prevăzute de art. 549¹ alin. (3) C. proc. pen., dispozițiile privind asistența juridică obligatorie nu se aplică, întrucât părțile nu mai au aceeași calitate (de inculpat, parte civilă, parte responsabilă civilmente, suspect, persoană vătămată) ci au calitate de intimați, având în vedere procedura prevăzută de text.

Cu unanimitate, participanții au apreciat ca fiind corectă opinia exprimată cu majoritate calificată de către judecătorii Secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași, pentru argumentele menționate, în sensul că, atât în procedura de confirmare a ordonanței de renunțare la urmărirea penală (art. 318 C. proc. pen.), cât și în procedura având ca obiect confiscarea sau desființarea unui înscris (art. 549¹ C. proc. pen.) este necesară desemnarea unui apărător din oficiu, atunci când sunt

incidente unele sau unul dintre cazurile de asistență juridică obligatorie a suspectului sau inculpatului, prevăzute de art. 90 lit. a), b) și c) C. proc. pen.

45. Titlul problemei de drept: Modul de interpretare a dispozițiilor art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002, cu referire la prelungirea dreptului de circulație în cazul infracțiunilor pentru care dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează fără drept de circulație

Materia: penal

Subcategoria: infracțiuni

Obiect Ecris:

Acte normative incidente: art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002

Cuvinte-cheie: dovadă înlocuitoare permis de conducere eliberată fără drept de circulație

Într-o primă opinie s-a arătat că dreptul de circulație poate fi prelungit chiar și în situația în care dovada înlocuitoare a permisului de conducere este fără drept de circulație deoarece în conținutul art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 legiuitorul nu a făcut nici o distincție, astfel că instanța nu poate să interpreteze dispozițiile restrictiv, în defavoarea inculpatului.

Într-o a doua opinie s-a arătat că poate fi prelungit dreptul de circulație numai în situația în care dovada înlocuitoare este cu drept de circulație, nefiind posibilă prelungirea dreptului în situația persoanelor cărora organele de poliție le-au eliberat dovezi de circulație fără valabilitate, deoarece reținerea permisului este justificată de rațiunile prevăzute în art. 1 alin. (2) din O.U.G. nr. 195/2002, în esență, asigurarea securității circulației pe drumurile publice, deziderat care nu mai poate fi pus în discuție dacă nu au intervenit elemente noi pe parcursul procedurii judiciare.

Cu majoritate, participanții au apreciat că dreptul de circulație poate fi prelungit numai în cazul în care dovada înlocuitoare este cu drept de circulație, nefiind posibilă interpretarea art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 în sens contrar.

A fost exprimată și opinia contrară, conform căreia prelungirea dreptului de circulație poate opera și în cazul dovezii înlocuitoare emisă fără drept de circulație, cu motivarea că stabilirea în mod definitiv a situației dreptului de circulație se face numai prin hotărârea judecătorească finală pronunțată în dosarul privind infracțiunea la regimul circulației rutiere. Pentru această soluție pledează și interpretarea gramaticală a dispozițiilor alin. (6) al art. 111 din O.U.G. nr. 195/2002, care face trimitere, fără distincții suplimentare, la dispozițiile alin. (4) al aceluiași articol, acesta din urmă reglementând și ipoteza în care dovada înlocuitoare este emisă fără drept de circulație.

46. Titlul problemei de drept: Mandat european de arestare. Refuz de predare a persoanei solicitate pentru motive prevăzute de art. 98 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 302/2004 – când mandatul a fost emis în scopul unei pedepse cu închisoarea sau a unei măsuri de siguranță privativă de libertate dacă persoana are o rezidență continuă și legală pe teritoriul statului de executare, pe o perioadă de cel puțin 5 ani și aceasta declară că refuză să execute pedeapsa ori măsura de siguranță în statul membru emitent. Efectele produse în statul emitent al mandatului de preluarea executării pedepsei, dacă statul solicitat a schimbat modalitatea de executare din privare de libertate în suspendare a executării

Materia: penal

Subcategoria: cauze referitoare la executarea sancțiunilor de drept penal

Obiect Ecris:

Acte normative incidente: art. 98 alin. (1) lit. c), art. 144 din Legea nr. 302/2004; art. 13, art. 17 din Decizia-cadru nr. 909/JAI/2008

Cuvinte-cheie: mandat european de arestare; refuz de predare; preluarea executării pedepsei

Legislația incidentă:

Art. 98 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 302/2004 „autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea mandatului european de arestare când mandatul a fost emis în scopul unei pedepse cu închisoarea sau a unei măsuri de siguranță privativă de libertate dacă persoana are o rezidență continuă și legală pe teritoriul statului de executare, pe o perioadă de cel puțin 5 ani și aceasta declară că refuză să execute pedeapsa ori măsura de siguranță în statul membru emitent”;

Art. 144 alin. (2) din Legea nr. 302/2004 „atunci când România este stat emitent (al certificatului pentru recunoașterea hotărârii de condamnare și preluare a executării), executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate, aplicată printr-o hotărâre judecătorească recunoscută de autoritatea competentă a statului de executare, este guvernată de legea statului de executare”.

În cazul unui mandat european de arestare emis de o instanță română pentru executarea unei pedepse privative de libertate, statul solicitat refuză predarea persoanei reținând incidența art. 4 pct. 6 din Decizia Cadru nr. 584/JAI/2008, dispune recunoașterea pe cale incidentală a hotărârii de condamnare și preia executarea pedepsei însă modifică regimul de executare din regim privativ de libertate în suspendarea executării, cu instituirea unor măsuri de supraveghere.

Pentru această ipoteză persoana condamnată formulează contestație la executare în statul de condamnare, prin care solicită anularea mandatului de executare a pedepsei închisorii emis de instanța română care a pronunțat hotărârea de condamnare.

În jurisprudența instanțelor de pe raza curții s-au conturat două opinii:

a. *Într-o primă opinie* (decizia penală nr. 157 din 22 martie 2016 care a modificat sentința penală nr. 185 din 27 noiembrie 2015 a Tribunalului Mehedinți) s-a reținut că dacă statul străin a preluat executarea pedepsei, indiferent de modalitatea de executare prevăzută de legea internă a acestui stat, sunt aplicabile dispozițiile art. 144 alin. (2) din Legea nr. 302/2004, instanța română de executare având obligația să facă mențiunile corespunzătoare în registrul de evidență a executării pedepselor și să anuleze mandatul de executare a pedepsei închisorii în conformitate cu dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. d) C. proc. pen.

b. *Într-o altă opinie* (sentința penală nr. 50 din 10 martie 2017 a Tribunalului Mehedinți) s-a considerat că statul de executare al mandatului european de arestare poate prelua executarea pedepsei aplicate în statul emitent al mandatului numai în baza certificatului emis în acord cu Decizia Cadru nr. 909/JAI/2008. Pe cale de consecință, statul de executare are obligația să păstreze natura pedepsei aplicate în statul de condamnare, având posibilitatea să o adapteze numai dacă în legislația sa nu este prevăzută o pedeapsă similară, dar și în acest caz este necesar să solicite acordul statului de condamnare, care poate să retragă certificatul dacă apreciază că nu mai sunt îndeplinite condițiile de preluare a executării. Corespunzător acestor argumente s-a apreciat că mandatul de executare a pedepsei închisorii intern nu poate fi anulat.

În cadrul dezbaterilor a fost precizată situația de fapt care a determinat problema de drept supusă analizei, în sensul că în speță a fost emis certificatul prevăzut de Decizia-cadru nr. 909/JAI/2008.

În unanimitate, participanții au apreciat corectă prima opinie exprimată de autorii întrebării, în sensul că, odată preluată executarea pedepsei, indiferent de modalitatea de executare stabilită, devin aplicabile dispozițiile art. 144 alin. (2) din Legea nr. 302/2004, iar instanța română are obligația efectuării mențiunilor corespunzătoare în registrul de evidență a executării pedepselor și dispunerii retragerii/anulării formelor de executare, în baza dispozițiilor art. 598 alin. (1) lit. d) C. proc. pen.

Decizia-cadru nr. 909/JAI/2008 prevede, în art. 13, că „Statul emitent poate să retragă certificatul de la statul de executare atât timp cât executarea pedepsei nu a început încă în statul de executare, justificând această retragere. La retragerea

certificatului, statul de executare nu mai dispune executarea pedepsei” iar potrivit art. 17 alin. (3), „La cerere, autoritatea competentă a statului de executare informează autoritatea competentă a statului emitent cu privire la dispozițiile aplicabile în ceea ce privește posibila eliberare înainte de termen sau condiționată. Statul emitent poate fi de acord cu aplicarea acestor dispoziții sau poate retrage certificatul.” Acestea sunt singurele cazuri în care statul emitent poate retrage certificatul, astfel că o interpretare extensivă a textelor amintite nu are suport.

47. Titlul problemei de drept: Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unor persoane. Incidența dispozițiilor art. 140 C. proc. pen. față de dispozițiile art. 146¹ alin. (3) și (4) C. proc. pen. și ale art. 138 alin. (13) C. proc. pen.

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de drepturi și libertăți

Obiect Ecris:

Acte normative incidente: art. 138 alin. (13), art. 140, art. 146¹ alin. (3) și (4) C.proc.pen.

Cuvinte-cheie: date privind tranzacțiile financiare; mandat de autorizare

Modificarea dispozițiilor art. 138 C. proc. pen. și introducerea articolului 146¹ C. proc. pen. prin O.U.G. nr. 18/2016 a condus la interpretări diferite ale procedurii probatorii prin care pot fi obținute date referitoare la tranzacțiile financiare ale unei persoane, în sensul că, pe de o parte, prin modificarea art. 138 alin. (13) C. proc. pen. legiuitorul a restrâns categoria metodelor speciale de supraveghere tehnică la acelea prevăzute în alin. (1) la literele a) – d), iar pe de altă parte a statuat asupra necesității emiterii unui mandat prin care să fie autorizată obținerea datelor referitoare la tranzacțiile financiare care urmează a fi efectuate de către o persoană investigată.

Astfel, s-au conturat două opinii:

a. *Într-o primă opinie* s-a arătat că procedeu probatoriu în discuție a primit o reglementare distinctă față de aceea a metodelor de supraveghere tehnică; așadar, aplicând dispozițiile speciale din art. 146¹ C. proc. pen. se poate emite un *mandat de autorizare a obținerii datelor privind tranzacțiile financiare*, iar nu un mandat de supraveghere tehnică.

În aceste condiții, procedura instituită expres prin art. 146¹ C. proc. pen. se aplică exclusiv pentru obținerea datelor asupra tranzacțiilor financiare ce urmează a fi efectuate, în timp ce pentru tranzacțiile deja finalizate la data când, potențial, s-ar putea solicita autorizarea, singura modalitate de obținere a datelor este aceea reglementată prin art. 153 C. proc. pen., care însă este limitată la obținerea datelor privind existența și conținutul conturilor unei persoane la data solicitării.

b. *Într-o altă opinie* s-a considerat că prin reglementarea art. 146¹ C. proc. pen. legiuitorul a instituit o procedură distinctă pentru autorizarea obținerii datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane, însă nu a modificat și dispozițiile referitoare la actul procedural care este mandatul de supraveghere, întrucât a statuat în sensul că dispozițiile art. 140 alin. (2)-(9) C. proc. pen., care privesc procedura de emiterie a mandatului de supraveghere tehnică, se aplică în mod corespunzător, iar în conținutul art. 140 alin. (4) C. proc. pen. se menționează expres necesitatea emiterii mandatului de supraveghere tehnică.

În unanimitate, participanții au apreciat corectă prima dintre opiniile exprimate de către autorii întrebării.

Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane, în temeiul art. 146¹ C. proc. pen., ca și obținerea de date privind situația financiară a unei persoane, în temeiul art. 153 C. proc. pen., reprezintă metode speciale de cercetare distincte, în sensul că este necesară obținerea mandatului de autorizare de obținere a datelor privind tranzacțiile financiare de la judecătorul de drepturi și libertăți atunci când se urmărește obținerea de informații referitoare la acest aspect, indiferent că tranzacțiile au fost făcute/urmează să fie efectuate, iar atunci când, în interesul aflării adevărului, este suficientă obținerea de date referitoare la existența

sau conținutul conturilor unei persoane (nu și la operațiunile financiare efectuate în legătură cu aceste conturi), procedura aplicabilă este cea prevăzută de art. 153 C. proc. pen.

48. Titlul problemei de drept: Contestația în anulare formulată împotriva încheierii pronunțată de Judecătorul de cameră preliminară în procedura prevăzută de art. 340 C. proc. pen. (plângere împotriva soluției de netrimitere în judecată). Determinarea instanței competente să soluționeze contestația în anulare

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de cameră preliminară

Obiect Ecris:

Acte normative incidente: art. 54 lit. c) și d), art. 340, art. 341, art. 429 alin. (1) C.proc.pen.

Cuvinte-cheie: plângere împotriva soluției de netrimitere în judecată; contestație în anulare; competență

În acord cu dispozițiile art. 429 alin. (1) C. proc. pen., contestația în anulare se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei anulare se cere, în timp ce prevederile imperative ale art. 341 alin. (1) și (5) C. proc. pen. dispun că plângerea formulată împotriva soluției de netrimitere în judecată se soluționează de către judecătorul de cameră preliminară în procedură nepublică, de cameră de consiliu, prin încheiere, și nu prin sentință.

Față de principiul separării funcțiilor judiciare (judecător de drepturi și libertăți, judecător de cameră preliminară și instanță de judecată), în jurisprudență s-au pronunțat soluții divergente sub aspectul determinării competenței de soluționare a căii de atac a contestației în anulare îndreptată împotriva unei soluții pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în procedura prevăzută de art. 341 C. proc. pen.

Astfel, *într-o opinie minoritară* s-a apreciat că pentru calea extraordinară de atac a contestației în anulare operează prorogare de competență materială și funcțională a judecătorului de cameră preliminară, în conformitate cu prevederile art. 340 C. proc. pen. coroborate cu dispozițiile art. 54 lit. c) și d) C. pro. pen., situație în care și această contestație trebuie înregistrată la compartimentul instanței unde funcționează magistratul care îndeplinește aceeași funcție judiciară, iar procedura de judecată este aceea prevăzută în materia respectivă – art. 341 alin. (5) C. proc. pen. (încheierea nr. 204 din 7 decembrie 2016, dosar nr. 1694/54/2016 al Curții de Apel Craiova).

Într-o altă opinie, majoritară, s-a apreciat că dispozițiile art. 429 alin. (1) C. proc. pen. nu permit interpretări analogice ale sintagmei „instanța care a pronunțat-o”, respectiv că o contestație în anulare nu poate fi soluționată decât de completul de judecată pentru cauze directe, din cadrul instanței competentă material conform art. 340 alin. (1) C. proc. pen., respectiv care ar fi fost competentă să soluționeze în primă instanță infracțiunea cu privire la care s-a pronunțat soluția de netrimitere în judecată, atacată prin plângerea întemeiată pe dispozițiile art. 340 C. proc. pen. (sentința penală nr. 171 din 30 august 2016, dosar nr. 897/54/2016, sentința penală nr. 206 din 19 octombrie 2016, dosar nr. 1238/54/2016, sentința penală nr. 239 din 23 noiembrie 2016, dosar nr. 1559/54/2016).

Participanții au apreciat, în unanimitate, în acord cu opinia exprimată de INM, că art. 426 C. proc. pen., astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 109 din O.U.G. nr. 18/2016, care reglementează cazurile în care se poate face contestație în anulare, coroborat cu art. 429 C. proc. pen., nu poate fi interpretat în sensul în care încheierile judecătorului de cameră preliminară prin care se soluționează plângerile formulate împotriva unei soluții de clasare pot fi atacate cu această cale extraordinară de atac în retractare, având în vedere că nu sunt hotărâri prin care se soluționează acțiunea penală/civilă.

În sensul inadmisibilității căii extraordinare de atac se va pronunța, prin încheiere, judecătorul de cameră preliminară din cadrul instanței căreia i-ar fi revenit competența de a soluționa infracțiunea cu privire la care s-a pronunțat soluția de clasare.

49. Titlul problemei de drept: Necesitatea sau nu a emiterii unui mandat de către judecătorul de drepturi și libertăți pentru obținerea de către procuror a datelor privind tranzacțiile financiare efectuate (pentru trecut)

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de drepturi și libertăți

Obiect Ecris:

Acte normative incidente: art. 146¹ C.proc.pen.

Cuvinte-cheie: date privind tranzacții financiare

Participanții au apreciat, în unanimitate, că prin introducerea art. 146¹ C. proc. pen., prin art. II pct. 23 din O.U.G. nr. 18/2016, problema ridicată de autorii întrebării este soluționată legislativ. În primele două alineate ale textului de lege menționat se reglementează procedura obținerii datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane, atât pentru trecut [alin. (1)], cât și pentru viitor [alin. (2)], fiind necesar, în ambele cazuri, mandatul emis de judecătorul de drepturi și libertăți, cu excepția cazurilor în care există urgență, în sensul art. 146¹ alin. (5) C. proc. pen.

50. Titlul problemei de drept: În situația în care nu s-au formulat cereri și excepții în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) și (3) și nici nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea acestor termene, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecării în camera de consiliu, cu sau fără citarea părților, a persoanei vătămate și respectiv participarea procurorului

Materia: penal

Subcategoria: cauze soluționate de judecătorii de cameră preliminară

Obiect Ecris:

Acte normative incidente: Decizia Curții Constituționale nr. 641/11 noiembrie 2014

Cuvinte-cheie: citare

Problema a mai fost discutată la întâlnirile de unificare a practicii judiciare, inclusiv la cea desfășurată la Tg.Mureș (septembrie 2016), ocazie cu care s-a apreciat că, având în vedere caracterul contradictoriu al fazei de cameră preliminară, în acord cu Decizia Curții Constituționale nr. 641/11 noiembrie 2014, la expirarea termenelor stabilite pentru formularea de cereri și excepții cu privire la obiectul camerei preliminare, judecătorul de cameră preliminară va trebui să stabilească un termen în camera de consiliu și să dispună citarea persoanei vătămate, inculpatului, părții civile, părții responsabile civilmente și încunoștiințarea procurorului. Soluția se impune pe de o parte, pentru că judecătorul de cameră preliminară nu are obligația comunicării cererilor și excepțiilor formulate de părți/subiecții procesuali principali, similar regulilor dreptului procesual civil iar pe de altă parte, pentru că imperativul asigurării contradictorialității - în condițiile în care termenul stabilit pentru formularea de cereri și excepții nu este un termen de decădere - conduce la concluzia că aceasta este singura modalitate prin care se dă posibilitatea discutării în contradictoriu/invocării de cereri și excepții, chiar dacă acestea au fost pentru prima oară ridicate în fața judecătorului de cameră preliminară.

Cu majoritate, participanții la întâlnire au menținut punctul de vedere exprimat anterior, la întâlnirea de la Tg. Mureș, în acord cu opinia exprimată de INM, precum și cu jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în materie.

A fost evocată și practică judiciară în sensul că în ipoteza menționată nu se impune citarea, având în vedere modificările legislative operate în materia camerei preliminare.

51. Titlul problemei de drept: Interpretarea dispozițiilor legale în materia judecării, privind intervalul de timp la care instanța este obligată să verifice pentru prima dată măsura preventivă a arestului la domiciliu, în situația în care aceasta înlocuiește măsura arestului preventiv

Materia: penal

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect Ecris:

Acte normative incidente: art. 208 alin. (4), art. 222 alin. (12) C. proc. pen.

Cuvinte-cheie: arest la domiciliu

- *Într-o opinie*, instanța este ținută să verifice pentru prima dată arestul la domiciliu în termen de 60 de zile de la dispunerea înlocuirii, față de dispozițiile art. 208 alin. (4) C. proc. pen., în condițiile în care, dacă inculpatului nu i s-ar fi înlocuit măsura, ci s-ar fi aflat în continuare în arest preventiv, acesta ar fi fost termenul legal în care instanța era ținută să verifice măsura.

- *Într-o altă opinie*, arestul la domiciliu trebuie verificat inițial la 30 de zile, întrucât durata măsurii preventive a arestului la domiciliu în cazul în care aceasta înlocuiește măsura preventivă a arestului preventiv, nu poate fi mai mare decât cea prevăzută de lege pentru ipoteza în care s-ar lua pentru prima dată arestul la domiciliu în cursul judecării, respectiv 30 de zile, față de dispozițiile art. 222 alin. (12) C. proc. pen.

Problema a mai fost abordată în cadrul întâlnirilor de unificare a practicii judiciare.

Participanții au apreciat, în unanimitate, că este corectă a doua variantă propusă de autorii întrebării, potrivit dispozițiilor art. 222 alin. (12) C. proc. pen., în acest caz nefiind incidente dispozițiile art. 208 alin. (4) C. proc. pen. referitoare la verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive cu privire la care s-a dispus anterior.

Suplimentar punctajului de discuții, au fost puse în discuție de către participanți următoarele probleme de interpretare și aplicare unitară a legii:

1. Modificarea controlului judiciar în ipoteza încuviințării părăsirii țării.

S-a menționat că practica majoritară este în sensul admisibilității contestațiilor formulate de procuror.

2. Momentul punerii în libertate a inculpatului reținut în ipoteza dispunerii, anterior expirării ordonanței de reținere, a măsurii preventive a controlului judiciar sau arestului la domiciliu.

În cadrul dezbaterilor au fost exprimate opinii atât în sensul necesității punerii în libertate la momentul dispunerii măsurii controlului judiciar/arestului la domiciliu, având în vedere caracterul executoriu al încheierii prin care se dispune această măsură, contestația formulată împotriva încheierii de dispunere a măsurii nefiind suspensivă de executare [art. 204 alin. (3) C.proc.pen.], cât și în sensul că punerea în libertate a inculpatului se va face la momentul expirării măsurii reținerii. S-a mai opinat că, în ipoteza respingerii propunerii de arestare preventivă, fără a fi dispusă o altă măsură preventivă, inculpatul urmează a fi pus în libertate de îndată, conform dispozițiilor art. 227 alin. (1) C.proc.pen.

Participanții au agreeat asupra necesității ca încheierea judecătorului de drepturi și libertăți să facă mențiuni cu privire la momentul punerii în libertate a inculpatului.

Întocmit

Judecător Ana Cristina Lăbuș, Tribunalul Iași, formator INM

Nadia-Simona Țăran, personal de specialitate juridică asimilat magistraților, INM